

**UCHWAŁA NR XXVII/194/2026
RADY GMINY ZBICZNO**

z dnia 27 maja 2026 r.

**w sprawie przyjęcia
„Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035”**

Na podstawie art. 10f ust. 4 i art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.)¹⁾, oraz w związku z art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.)²⁾ Rada Gminy Zbiczno uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbiczno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zbiczno.

Przewodniczący Rady Gminy

Radosław Stawski

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1436, z 2026 r. poz. 252

²⁾Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1846

Załącznik do uchwały nr XXVII/194/2026
Rady Gminy Zbiczno
z dnia 27 maja 2026 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZBICZNO NA LATA 2026-2035

Zbiczno

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	7
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ	7
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ	9
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ	10
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	11
BADANIE ANKIETOWE	13
CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA	13
GMINA ZBICZNO W OPINII UCZESTNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO	14
WIZJA I MISJA	22
CELE STRATEGICZNE W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	24
KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	28
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	31
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	37
SIEĆ OSADNICZA	37
SIEĆ TRANSPORTOWA	37
SYSTEM USŁUG SPOŁECZNYCH	38
SYSTEM PRZYRODNICZY	39
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	39
OBSZARY PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ	39
KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA	40
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	40
USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	41
POLITYKA PRZESTRZENNA NA POZIOMIE GMINNYM	41
POLITYKA PRZESTRZENNA NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM	49
POLITYKA PRZESTRZENNA NA POZIOMIE KRAJOWYM	77

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	86
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030	86
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYŚPIESZENIA 2030+	87
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW	88
PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ STRATEGII	88
MONITORING ORAZ EWALUACJA STRATEGII	88
DOKUMENTY WYKONAWCZE	89
RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	95
SPIS TABEL.....	96

WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 stanowi podstawowy instrument długofalowego zarządzania Gminą. Strategia określa strategiczne kierunki rozwoju Gminy Zbiczno w perspektywie do 2035 r. Zadaniem Strategii jest wsparcie dla kierowania rozwojem i koordynacja działań samorządu w celu zapewnienia jak najlepszych warunków dla rozwoju Gminy. Gmina realizuje te działania zarówno w oparciu o własne zasoby, jak i pomoc zewnętrzną, m.in. fundusze europejskie.

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Zbiczno, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategią Przyspieszenia 2030+ oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 powstała w wyniku ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688) oraz ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1940). Ponadto podstawę prawną dla wspomnianego dokumentu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940);
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940).

Przygotowanie Strategii poprzedziło również opracowanie dokumentu Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Zbiczno (stanowiącej załącznik do Strategii), której celem było przede wszystkim zidentyfikowanie

najważniejszych uwarunkowań, problemów i potencjałów Gminy oraz jej otoczenia w celu zaplanowania długofalowej polityki rozwoju.

Ponadto diagnoza stanu obecnego oraz wyznaczenie oczekiwań społeczności lokalnej odbyły się na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego za pośrednictwem formularza online udostępnionego na stronie internetowej Gminy Zbiczno.

Wnioski ze sporządzonej Diagnozy oraz wyników badania ankietowego pozwoliły sformułować wizję, misję oraz określić cele i kierunki działań, co zostało wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. W Strategii natomiast zawarte są wnioski z diagnozy.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Liczba osób zamieszkujących Gminę Zbiczno na koniec roku 2023 wynosiła 4 932, w tym 2 460 kobiet oraz 2 472 mężczyzn. Od 2021 r. liczba mieszkańców zwiększała się. Natomiast zgodnie z *Prognozą ludności dla gmin na lata 2023–2060* sporządzoną przez Główny Urząd Statystyczny w Gminie Zbiczno przewidywany jest spadek liczby ludności.

W 2023 r. odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz przewagę tej grupy nad osobami w wieku przedprodukcyjnym, co może wskazywać na występowanie w kolejnych latach niekorzystnego trendu w strukturze wiekowej – starzenia się społeczeństwa. Proces ten może w przyszłości przełożyć się na większe potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej, usług społecznych i świadczeń socjalnych.

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonują dwa zespoły szkół: Zespół Szkół w Pokrzydowie (w skład, którego wchodzi Przedszkole i Szkoła Podstawowa) Zespół Szkół w Zbicznie (w skład, którego wchodzi Przedszkole i Szkoła Podstawowa). Istniejąca infrastruktura edukacyjna stanowi podstawę do realizacji zadań oświatowych, jednakże w kontekście zmian demograficznych oraz potrzeb mieszkańców zasadnym jest jej dalszy rozwój oraz podnoszenie jakości kształcenia, w szczególności poprzez rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli oraz zapewnienie odpowiedniej dostępności wychowania przedszkolnego.

W obszarze pomocy społecznej zauważalna jest systematyczna poprawa sytuacji materialnej mieszkańców – w analizowanym okresie spada liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń oraz zmniejsza się liczba zasiłków pieniężnych. Nadal jednak głównymi przyczynami ubiegania się o pomoc pozostają ubóstwo, bezrobocie,

niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba, co wskazuje na konieczność kontynuacji działań w zakresie wsparcia społecznego oraz aktywizacji mieszkańców.

Od listopada 2024 r. w Cichem w świetlicy wiejskiej funkcjonuje ośrodek wsparcia Dzienny Dom Pomocy. DDP w Cichem jest ośrodkiem przeznaczonym dla 30 osób przede wszystkim samotnych, w wieku 60+ potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ośrodek zapewnia usługi opiekuńcze, wyżywienie, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej, stanowiąc istotny element rozwijania lokalnego systemu wsparcia dla osób starszych.

Opieka zdrowotna w Gminie jest zapewniona na poziomie podstawowym – funkcjonują dwa ośrodki zdrowia i dwie apteki, a w 2023 r. rozpoczęto korzystanie z teleporad.

W Gminie Zbiczno zadaniami z dziedziny kultury i sportu zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie. GOKSiR zajmuje się organizacją imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. W ramach działalności statutowej Ośrodka funkcjonuje Gminna Publiczna Biblioteka w Zbicznie z filią w Pokrzydowie oraz świetlice wiejskie w: Cichem, Brzezinkach, Najmowie, Sumowie, Pokrzydowie, Lipowcu, Zbicznie i Sumówku. Placówki te odgrywają ważną rolę w życiu kulturalnym i edukacyjnym mieszkańców.

Na terenie Gminy Zbiczno znajduje się wiele obiektów sportowych, które służą mieszkańcom w rozwijaniu pasji i dbaniu o zdrowie fizyczne. Są to głównie ogólnodostępne kompleksy boisk sportowych, obiekty przyszkolne oraz hala sportowo-widowiskowa w Zbicznie. Warto zatem rozważyć inwestycje w większe i bardziej zróżnicowane obiekty sportowe, które mogłyby przyciągać mieszkańców oraz turystów, a także podnosić jakość życia i rozwijać lokalną ofertę rekreacyjną.

W Gminie Zbiczno znajduje się wiele zabytków w postaci budynków mieszkalnych, cmentarzy, parków dworskich i budynków gospodarczych, co stanowi istotny element dziedzictwa kulturowego oraz potencjał do rozwoju turystyki kulturowej i edukacyjnej. Zasoby te wymagają jednak odpowiedniej ochrony, konserwacji oraz promocji.

Obszar Gminy Zbiczno charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi, które pozytywnie wpływają na rozwój turystyki na tym obszarze. Do zasobów przyrodniczych Gminy należą: Obszar Natura 2000 - Ostoja Brodnicka oraz Dolina Drwęcy, Brodnicki Park

krajobrazowy, 7 rezerwatów przyrody – Mieliwo, Stręszek, Okonek, Retno, Bachotek, Bagno Mostki i Rzeka Drwęca, 2 obszary chronionego obrazu – Doliny Osy i Gardęgi oraz Doliny Drwęc, 37 użytków ekologicznych oraz 22 pomniki przyrody, co potwierdza bardzo wysoki potencjał środowiskowy Gminy.

W zakresie zadań związanych z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli Gmina Zbiczno wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej Zbicznie oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ściśle współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Brodnicy. Teren Gminy Zbiczno objęty jest działaniem Rewiru Dzielnicowych w Brodnicy, w ramach którego funkcjonują Dzielnice nr 10, nr 11 i nr 12, co zapewnia mieszkańcom podstawowy poziom bezpieczeństwa. Zasadne jest jednak dalsze wzmacnianie działań profilaktycznych oraz współpracy instytucjonalnej w tym zakresie.

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonują 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Ochotnicza Straż Pożarna Zbicznie, Ochotnicza Straż Pożarna w Pokrzydowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Cichem, Ochotnicza Straż Pożarna w Sumowie.

W 2024 r. w Gminie Zbiczno w wyborach samorządowych odnotowano niższą frekwencję wyborczą niż w 2018 r. Jest to jednak niewielka różnica i w obu głosowaniach wzięło udział ponad 60% osób do tego uprawnionych, co świadczy o stosunkowo wysokim poziomie zaangażowania obywatelskiego mieszkańców.

Od 2020 r. Gmina Zbiczno osiąga nadwyżkę budżetową. W 2023 r. największe środki przeznaczono na gospodarkę komunalną, oświatę i transport. Wzrost wartości majątku Gminy o 17,6 mln zł w latach 2019–2023 świadczy o skutecznym wykorzystaniu funduszy na rozwój infrastruktury i podnoszenie jakości życia mieszkańców, co potwierdza stabilną sytuację finansową Gminy oraz jej zdolność do realizacji inwestycji rozwojowych w kolejnych latach.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Gmina Zbiczno jest przykładem gospodarki lokalnej, opartej na mikro- i małych przedsiębiorstwach. W ostatnich latach liczba zarejestrowanych firm stopniowo rośnie, co wskazuje na rosnącą aktywność przedsiębiorczą mieszkańców. Przeważają jednak mikroprzedsiębiorstwa, co ogranicza potencjał inwestycyjny oraz możliwości tworzenia

większej liczby stabilnych miejsc pracy, dlatego zasadne jest podejmowanie działań wspierających rozwój działalności gospodarczej. Struktura gospodarki lokalnej opiera się w dużej mierze na usługach, handlu, budownictwie oraz działalności związanej z obsługą rolnictwa i turystyki, co wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia tych sektorów, w szczególności w oparciu o lokalne zasoby i potencjały.

Na rynku pracy zauważalny jest spadek bezrobocia oraz zmniejszanie się liczby osób długotrwale bezrobotnych, co potwierdza poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Trend ten stwarza korzystne warunki do dalszego rozwoju gospodarczego, jednak wymaga kontynuacji działań wspierających aktywność zawodową i przedsiębiorczość mieszkańców.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ

Gmina Zbicno położona jest w północno-centralnej części Polski, wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie brodnickim. Północno-wschodnia granica Gminy Zbicno stanowi jednocześnie fragment granicy województwa kujawsko-pomorskiego z województwem warmińsko-mazurskim.

Położenie Gminy Zbicno jest jej istotnym atutem – znajduje się na atrakcyjnym turystycznie Pojezierzu Brodnickim.

Gmina Zbicno sąsiaduje z gminami Biskupiec, Kurzętnik, Brodnica, Brzozie, Bobrowo i Jabłonowo Pomorskie.

W skład Gminy wchodzi 12 sołectw: Brzezinki, Ciche, Czystebłota, Gaj-Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Pokrzydowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Zbicno, Żmijewko.

Rada Gminy Zbicno uchwałą nr II/23/2024 z dnia 29 maja 2024 r. przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego Gminy Zbicno.

Natomiast na moment opracowywania Diagnozy w Gminie Zbicno obowiązuje dokument planistyczny *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbicno*, który został przyjęty przez Radę Gminy uchwałą nr XXXVI/201/2017 z dnia 22 sierpnia 2017 r.

Mieszkaniowy zasób Gminy Zbiczno obejmuje łącznie 9 lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących własność Gminy Zbiczno lub użytkowanych na prawach współwłasności z innymi osobami.

Gmina Zbiczno ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę przestrzenną dróg. Gmina dba o poprawę stanu i modernizację dróg lokalnych i inwestuje środki w celu ich rozbudowy. W samym roku 2022 przebudowano ok. 5 km dróg i wybudowano 630 m ścieżki pieszorowerowej. Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 sieć dróg gminnych liczy prawie 211 km.

Gmina Zbiczno ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodociągową (96,5%), natomiast stosunkowo słabo rozwiniętą kanalizację (42,8%) (stan na koniec 2023 r.). Większość mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Sytuacja ta stanowi istotne wyzwanie rozwojowe i środowiskowe, co wskazuje na konieczność dalszych inwestycji w infrastrukturę techniczną.

Gmina Zbiczno nie jest wyposażona we własną oczyszczalnię ścieków. Ścieki komunalne z terenu Gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Mieście Brodnica administrowanej przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Brodnicy.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski, Gmina Zbiczno usytuowana jest w: megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, makroregionie Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego oraz na terenie dwóch mezoregionów: Pojezierza Brodnickiego oraz Doliny Drwęcy.

Niemal cały teren Gminy leży na terenie Pojezierza Brodnickiego, które stanowi jeden z obszarów „Zielonych płuc Polski”.

W Gminie Zbiczno jest 16 jezior, które zajmują powierzchnię ok. 1220 ha, co stanowi 9,2% powierzchni całkowitej terenów Gminy. Do największych z nich zaliczyć można jeziora: Bachotek, Sosno i Zbiczno. Pełnią one ważną funkcję przyrodniczą i turystyczną.

W kontekście zmian klimatu zasoby te wymagają szczególnej ochrony oraz działań ukierunkowanych na zwiększanie retencji wodnej.

Klimat Gminy Zbiczno cechuje duża zmienność i przejściowość wynikająca z położenia pomiędzy łagodnym klimatem morskim na zachodzie, a bardziej surowym klimatem kontynentalnym na wschodzie.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu Gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na terenie Gminy Zbiczno znajduje się jedna Jednolita Część Wód Podziemnych: GW200039.

Ponadto Gmina zlokalizowana jest na terenie następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych: LW20197 Niskie Brodno, RW20001729665 Lutryna do Dużej Bachy, LW20186 Strażym, LW20187 Ciche, LW20188 Zbiczno, LW20189 Bachotek, LW20194 Sosno, LW20196 Wysokie Brodno, RW20001128779 Drwęca od Pobórskiej Strugi do Brodniczki, RW200017287899 Brodniczka, RW200018287693 Skarlanka, LW20175 Wielkie Partęczyny, LW20178 Głowińskie, LW20179 Łąkorek, LW20193 Mieliwo, LW20181 Dębno.

W zakresie gospodarki odpadami Gmina prowadzi selektywną zbiórkę i posiada Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Najwięcej odpadów stanowią tworzywa sztuczne, szkło i odpady biodegradowalne. Mimo, że ilość selektywnie zbieranych odpadów rosła do 2021 r., w ostatnich latach odnotowano spadek, co sugeruje potrzebę intensyfikacji działań edukacyjnych i organizacyjnych.

W zakresie energii odnawialnej Gmina dopiero zaczyna rozwijać potencjał – poza pojedynczymi instalacjami fotowoltaicznymi i małą elektrownią wodną nie ma większych inwestycji w OZE, co wskazuje na niewykorzystany potencjał w obszarze transformacji energetycznej. Zasadne jest zatem podejmowanie działań wspierających rozwój OZE oraz poprawę efektywności energetycznej.

BADANIE ANKIETOWE

Badaniem objęto mieszkańców Gminy Zbiczno. Badanie zostało zrealizowane metodą CAWI (Computer Assisted Web Interview – ankieta w formie on-line). Formularz ankietowy składał się z metryczki oraz 53 pytań, w tym 50 pytań zamkniętych oraz 3 pytań otwartych.

Zakres badania obejmował kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe, co pozwoliło na poznanie opinii lokalnej społeczności dotyczących funkcjonowania Gminy, jej stanu, problemów i wyzwań identyfikowanych przez mieszkańców.

Badanie ankietowe przeprowadzone zostało w terminie od 1 do 31 marca 2025 r. w wersji elektronicznej za pośrednictwem strony internetowej Gminy Zbiczno. W wyniku realizacji badania uzyskano 71 ankiet.

Zaprezentowane w dalszej części rozdziału wyniki przeprowadzonego badania ankietowego nie odzwierciedlają oczywiście opinii i poglądów wszystkich mieszkańców, jednakże są niezwykle cennymi wskazówkami pomocnymi w planowaniu dalszych działań.

CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA

Istotnym elementem przeprowadzonego badania ankietowego była charakterystyka grupy docelowej. W tym celu każdy formularz ankietowy zawierał metryczkę, w której respondenci odpowiadali m.in. na pytania dotyczące struktury płci, wieku, wykształcenia oraz sytuacji zawodowej.

W badaniu ankietowym wzięło udział 71 osób, z czego 44 osoby stanowiły kobiety (62%), a 27 osób mężczyźni (38%).

Najliczniejszą grupę uczestników badania stanowiły osoby w wieku 31–40 lat (39%), a kolejną pod względem liczebności – osoby w wieku 41–50 lat (37%).

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (55%). 82% respondentów to osoby pracujące.

90% badanych to osoby zameldowane w Gminie Zbiczno, w tym 68% z nich to osoby mieszkające w Gminie dłużej niż 15 lat.

Uczestnikom badania zadano pytanie, czy w ciągu najbliższych 7 lat planują zmianę miejsca zamieszkania poza teren Gminy Zbiczno – 69% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie”. Wynik ten wskazuje na stosunkowo wysoki poziom przywiązania mieszkańców do Gminy oraz stabilność ich planów życiowych, co może świadczyć o atrakcyjności lokalnych warunków życia.

Zaprezentowane w dalszej części rozdziału wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, nie odzwierciedlają opinii i poglądów wszystkich mieszkańców, jednakże są niezwykle cennymi wskazówkami pomocnymi w planowaniu dalszych działań.

GMINA ZBICZNO W OPINII UCZESTNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO

Jakość oferty edukacyjnej na terenie Gminy Zbiczno oceniana jest przez uczestników badania ankietowego umiarkowanie – odsetek ocen negatywnych (26,1%) i pozytywnych (30,4%) jest zbliżony, co może wskazywać na zróżnicowane doświadczenia mieszkańców w zależności od lokalizacji placówek lub indywidualnego kontaktu z systemem edukacji. Ponadto 43,5% respondentów wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Powyższe wyniki sugerują potrzebę wzmocnienia działań mających na celu poprawę i ujednoczenie standardów edukacyjnych w Gminie.

W podobny sposób ankietowani wyrażali opinie na temat dostępności przedszkoli i żłobków na terenie Gminy Zbiczno. Pozytywne oceny stanowią łącznie 28,5%, natomiast 30% odpowiadających wskazywało na niski lub bardzo niski poziom dostępności. Dodatkowo 41,4% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Wyniki te mogą świadczyć o potrzebie dalszego rozwoju i zwiększenia dostępności placówek opiekuńczo-wychowawczych w Gminie.

70,4% (suma odpowiedzi „wysoko” i „bardzo wysoko” respondentów pozytywnie oceniło dostępność szkół podstawowych na terenie Gminy.

Zdaniem 39,4% badanych dostępność instytucji kultury na terenie Gminy Zbiczno jest na wysokim i bardzo wysokim poziomie. Jednakże 38% badanych wskazało, że jest ona na niskim lub bardzo niskim poziomie.

Liczba oraz atrakcyjność wydarzeń o charakterze kulturalnym organizowanych na terenie Gminy została negatywnie oceniona przez 63,4% odpowiadających.

Ocena liczby i atrakcyjności wydarzeń o charakterze sportowym na terenie Gminy Zbiczno wypadła niekorzystnie – 46,5% respondentów uznało ofertę sportową za „niską” lub „bardzo niską”. Odpowiedzi pozytywne, stanowiły łącznie 28,1% wszystkich wskazań. 25,4% badanych wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Ogólny obraz wskazuje na potrzebę rozwoju i uatrakcyjnienia oferty sportowej w Gminie Zbiczno.

Dostępność i jakość przestrzeni rekreacyjnych została oceniona „nisko” i „bardzo nisko” przez 54,3% ankietowanych. Natomiast 25,8% odpowiadających wskazało na „niski” i „bardzo niski” poziom.

43,6% badanych niekorzystnie oceniło dostępność i jakość obiektów rekreacji, takich jak place zabaw, boiska sportowe, obiekty sportowe. Jednocześnie 35,2% uczestników badania wyraziło zadowolenie, wskazując odpowiedzi „wysoko” (29,6%) lub „bardzo wysoko” (5,6%).

64,85% respondentów uważa, że dostępność infrastruktury zdrowotnej na terenie Gminy Zbiczno nie jest wystarczająca. Jednocześnie 21,1% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Jakość usług z zakresu ochrony zdrowia w Gminie Zbiczno również nie jest odbierana pozytywnie przez uczestników badania, 52,9% zapytanych o ocenę wskazało odpowiedź „nisko” lub „bardzo nisko”. Przy czym 35,7% mieszkańców nie wyraziło konkretnej opinii w tym zakresie.

Zdania są podzielone w przypadku opinii na temat aktywności i zaangażowania społecznego mieszkańców Gminy Zbiczno – 32,9% oceniło ten aspekt pozytywnie, natomiast 37,2% było odmiennego zdania.

38% badanych „nisko” i „bardzo nisko” klasyfikuje działalność pozarządowych funkcjonujących w granicach Gminy Zbiczno.

33,8% uczestników badania oceniło korzystnie poziom pomocy społecznej w Gminie Zbiczno. Należy jednak zaznaczyć, że 45,1% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Zdaniem 40% osób biorących udział w badaniu w Gminie Zbiczno jest bezpiecznie. Jednocześnie 38,6% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

80,3% respondentów wskazało na trudności w znalezieniu zatrudnienia na terenie Gminy Zbiczno.

Zdecydowana większość respondentów ocenia dostępność ofert pracy i możliwości rozwoju zawodowego na terenie Gminy Zbiczno negatywnie. Aż 80,2% wskazuje na niski lub bardzo niski poziom w tym zakresie.

45,1% badanych oceniło nisko i bardzo nisko atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy Zbiczno. Jednocześnie należy zaznaczyć, że 33,8% odpowiadających nie wypowiedziało się znacząco w tej kwestii. Wyniki te wskazują na konieczność wzmocnienia działań promujących Gminę jako miejsce atrakcyjne dla lokowania inwestycji i rozwoju biznesu.

40,9% uczestników badania uważa, że warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Zbiczno nie są korzystne. Jednocześnie 47,9% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Według 57,8% ankietowanych poziom przedsiębiorczości w Gminie jest na niskim lub bardzo niskim poziomie. Natomiast 36,6% badanych nie miało zdania w tym temacie. Uzyskane wyniki sugerują potrzebę wdrożenia działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz inicjatyw promujących zakładanie nowych firm.

49,3% uczestników badania negatywnie oceniło wsparcie ze strony Gminy dedykowane dla przedsiębiorców działających na jej terenie. Należy jednak zaznaczyć, że 47,9% mieszkańców nie wypowiedziało się znacząco w tej kwestii

Nisko i bardzo nisko ocenione zostało również wsparcie dedykowane osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą (36,6%). Jednocześnie 44,2% badanych nie wyraziło konkretnego zdania w tym temacie.

W zakresie oceny stanu dróg gminnych na obszarze Gminy Zbiczno przeważały odpowiedzi „nisko” (38%) i „bardzo nisko” (26,8%). Sygnalizuje to konieczność podjęcia inwestycji w tym obszarze.

W opinii 88,6% ankietowanych na terenie Gminy jest niska lub bardzo niska dostępność transportu zbiorowego.

47,1% respondentów twierdzi, że Gmina Zbiczno nie posiada wystarczającej infrastruktury rowerowej. 30% badanych jest odmiennego zdania.

47,9% uczestników badania pozytywnie oceniło jakość infrastruktury rowerowej na terenie Gminy Zbiczno. Natomiast 29,6% ankietowanych wskazało na niewystarczający poziom w tym aspekcie. Warto więc rozważyć działania mające na celu poprawę jakości ścieżek rowerowych w miejscach, gdzie jest to konieczne.

Znaczna część mieszkańców (42,3%) ocenia negatywnie dostępność chodników na terenie Gminy Zbiczno, co wskazuje na potrzebę rozwoju infrastruktury pieszej i zwiększenia jej dostępności.

Opinie mieszkańców na temat jakości i stanu nawierzchni chodników są podzielone – niemal tyle samo osób ocenia je pozytywnie (38,1%), co negatywnie (38%). Oznacza to, że brak jest wyraźnej przewagi jednej opinii nad drugą, a temat ten może być kwestią sporną lub wymagającą dalszej poprawy i monitorowania.

Stan techniczny oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Zbiczno jest oceniany raczej krytycznie – negatywne opinie (42,2%) znacząco przeważają nad pozytywnymi (25,3%), co wskazuje na potrzebę modernizacji lub poprawy jakości tego elementu infrastruktury.

59,2% respondentów uważa, że przestrzeń publiczna na terenie Gminy nie jest dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami. Natomiast aż 33,8% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

54,3% osób biorących w badaniu wskazało na dobry stan budynków użyteczności publicznej.

W odniesieniu do stanu obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy uzyskano rozbieżne odpowiedzi – 15,5% ankietowanych uznaje, że są w dobrym stanie, natomiast 17% jest odmiennego zdania. Natomiast aż 67,6% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wśród uczestników brak jest wyraźnej opinii również na temat dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej znajdujących się na terenie Gminy Zbiczno. Niewielki odsetek ocenia je pozytywnie (15,5%) lub negatywnie (12,7%),

natomiast zdecydowana większość (71,8%) nie potrafiła wyrazić zdania. Może to wskazywać na niski poziom wiedzy lub zainteresowania tym zagadnieniem.

W przypadku dostępności infrastruktury wodociągowej, oceny są korzystne – 29,6% wskazało wysoki lub bardzo wysoki poziom, a negatywne oceny wyniosły 18,1%.

35,3% ankietowanych ocenia stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Zbiczno jako niski lub bardzo niski, podczas gdy 23,9% respondentów oceniło ten aspekt pozytywnie.

Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej jest na niskim lub bardzo niskim poziomie w opinii 39,5% respondentów. Jednocześnie aż 52,1% badanych wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Pozytywnie oceniony został jej stan przez 8,4% ankietowanych.

Stan infrastruktury kanalizacyjnej w Gminie Zbiczno jest oceniany raczej krytycznie – 32,4% respondentów uznaje go za niski lub bardzo niski, a jedynie 8,4% ocenia go pozytywnie. Jednocześnie ponad połowa ankietowanych (59,2%) nie ma zdania w tej kwestii, co może wskazywać na brak wiedzy w tym zakresie.

Ocena dostępności i jakości infrastruktury telekomunikacyjnej na terenie Gminy Zbiczno wskazuje, że większość odpowiadających postrzega ją na niskim lub bardzo niskim poziomie – dostępność oceniło tak 51,5% respondentów, a jakość 51,4%.

Poziom cyfryzacji usług na terenie Gminy Zbiczno jest oceniany przez uczestników badania niekorzystnie (46,5%). Natomiast 15,5% uważa, że poziom cyfryzacji jest wysoki. 38% respondentów miało trudności z jednoznaczną oceną. Można więc stwierdzić, że cyfryzacja usług na terenie Gminy wymaga dalszego rozwoju i poprawy.

Ogólny stan środowiska naturalnego na terenie Gminy Zbiczno jest na dobrym poziomie zdaniem 70,5% uczestników badania.

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy (80,3%) ocenia jakość powietrza jako dobrą, co świadczy o pozytywnej percepcji stanu środowiska w tym zakresie.

64,8% ankietowanych oceniło pozytywnie jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy Zbiczno. Przy czym 25,4% badanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Czystość obszarów zalesionych została oceniona pozytywnie przez 59,2% osoby biorące udział w badaniu ankietowym.

55,7% uczestników badania wyraziło pozytywną opinię na temat czystości i porządku w Gminie Zbiczno.

Opinie mieszkańców na temat poziomu świadomości ekologicznej są podzielone – 38% badanych ocenia ją jako niską lub bardzo niską, podczas gdy 32,4% ma odmienne zdanie. Wskazuje to na brak jednoznacznej oceny w tym zakresie.

Jakość systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Zbiczno jest oceniana raczej pozytywnie – 39,4% ankietowanych wyraża dobrą opinię na jego temat, podczas gdy 29,6% ocenia go negatywnie, co wskazuje na przewagę ocen pozytywnych, ale także na istnienie istotnej grupy osób niezadowolonych z funkcjonowania systemu.

Nie wypowiedziano się znacząco w zakresie rozwoju OZE na terenie Gminy Zbiczno.

Ocena działań Gminy Zbiczno w zakresie ochrony środowiska jest wśród mieszkańców rozproszona – 16,9% ankietowanych oceniło je pozytywnie, 19,8% negatywnie, natomiast aż 63,3% odpowiedzi wskazało „trudno powiedzieć”. Wyniki te sugerują, że większość uczestników badania nie ma wyraźnej opinii na ten temat, co może wskazywać na potrzebę lepszej komunikacji i edukacji ekologicznej.

Zdaniem osób biorących udział w badaniu do najważniejszych czynników dla rozwoju Gminy Zbiczno należą: rozwój usług społecznych, stan infrastruktury drogowej, rozwój lokalnego rynku pracy oraz komunikacja.

Respondenci uważają, że Gmina Zbiczno powinna być w szczególności kojarzona z: bezpiecznym i atrakcyjnym miejscem do życia, dobrym stanem infrastruktury technicznej oraz dobrym stanem środowiska.

Ankietowani najczęściej za największy atut Gminy Zbiczno uznają jej wyjątkowe położenie wśród jezior i lasów, czyste środowisko i potencjał turystyczny, ale część respondentów sygnalizuje niewykorzystanie tych walorów i brak rozwoju.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można wyszczególnić główne problemy, które wymagają pilnego rozwiązania. Najczęściej wskazywano kwestie infrastruktury drogowej i komunikacji – złą jakość dróg gminnych i powiatowych, brak chodników, ścieżek rowerowych, niebezpieczne drzewa przy jezdniach oraz niewystarczające oświetlenie uliczne. Kolejnym istotnym obszarem jest edukacja i opieka nad dziećmi, w tym brak przedszkoli i żłobków, niska jakość kształcenia, niezadowolenie z systemu oceniania w szkołach oraz ograniczona liczba zajęć dodatkowych. Respondenci zwracają także uwagę na brak infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej – niedostateczną liczbę placów zabaw, boisk, miejsc dla młodzieży oraz brak wydarzeń kulturalnych. Istotne są również problemy społeczne i związane z bezpieczeństwem, takie jak bezrobocie, uzależnienia, wandalizm oraz potrzeba wsparcia dla osób starszych i samotnych. Wśród zgłoszeń pojawiały się też kwestie środowiskowe, w tym smog, gospodarka ściekowa i wywóz odpadów, a także niedostateczny dostęp do szybkiego internetu. Ponadto mieszkańcy sygnalizowali potrzebę współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami oraz społecznością.

Odpowiedzi uczestników badania pozwoliły określić, które inwestycje i działania powinny być priorytetowo realizowane w najbliższym czasie. Najczęściej wskazywano konieczność poprawy infrastruktury drogowej – remonty i przebudowy dróg gminnych i powiatowych, budowę chodników oraz ścieżek rowerowych, często z oświetleniem. Ważnym elementem jest także rozwój infrastruktury cyfrowej, w tym dostęp do szybkiego internetu szerokopasmowego, co wspierać będzie zarówno edukację, jak i rozwój lokalnej gospodarki. Równolegle ankietowani podkreślali potrzebę rozwoju edukacji i opieki nad dziećmi poprzez budowę nowych przedszkoli i żłobków oraz poprawę oferty placówek edukacyjnych, w tym dostosowanie szkół i przedszkoli do potrzeb dzieci niepełnosprawnych. Istotne są także inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną – place zabaw, boiska, centra rekreacyjne, plaże z atrakcjami oraz bezpieczne trasy pieszo-rowerowe. Wielu respondentów wskazało na potrzebę tworzenia nowych miejsc pracy i wspierania lokalnych przedsiębiorców, co ma przeciwdziałać bezrobociu i migracji młodych ludzi. Zwracano również uwagę na ochronę środowiska, w tym kanalizację, dbałość o czystość terenów przy jeziorach i lasach oraz promowanie turystyki ekologicznej. Dodatkowo wskazywano na konieczność zwiększenia bezpieczeństwa, np. poprzez poprawę oświetlenia dróg i ścieżek, rozwój komunikacji publicznej z Brodnicą

i Jabłonowem Pomorskim oraz budowę infrastruktury ułatwiającej aktywność pieszą i rowerową.

WIZJA I MISJA

W trakcie opracowywania Strategii istotne jest wskazanie wizji i misji, których rolą jest uregulowanie przyszłych działań, do których zmierza Gmina Zbicno, wyznaczenie kierunków rozwoju, a także sposobów jej postępowania.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Zbicno oraz opinie mieszkańców uzyskane w ramach badania ankietowego pozwoliły na sformułowanie strategicznych kierunków działań wyrażonych w wizji i misji.

Wizja obrazuje stan docelowy Gminy Zbicno w 2035 r. ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy, wyznacza zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych działań oraz jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Uwzględniając powyższe, sformułowano następującą wizję:

Gmina Zbicno to nowoczesna i przyjazna wspólnota, w której mieszkańcy tworzą silny kapitał społeczny oparty na współpracy i aktywności. Dzięki wyjątkowym walorom przyrodniczym i atrakcyjnemu środowisku turystycznemu Gmina staje się miejscem przyjaznym dla mieszkańców i gości. Sprzyjające warunki dla rozwoju gospodarczego przyciągają inwestycje i wspierają lokalną przedsiębiorczość. Dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyja integracji, rekreacji i wysokiej jakości życia. Rozwój gminy opiera się na zrównoważonym gospodarowaniu zasobami i ochronie środowiska, zapewniając harmonijną przyszłość dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Misja ma za zadanie w zwięzły sposób ukazać kierunek rozwoju Gminy Zbicno. Koncentruje się na wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom. Wskazuje ogólny trend podążania Gminy w procesach rozwojowych, który jest zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych osób, w tym w szczególności mieszkańców.

Brzmienie misji Gminy Zbiczno jest następujące:

Misją Gminy Zbiczno jest dążenie do budowania nowoczesnej i przyjaznej wspólnoty, w której mieszkańcy rozwijają swój potencjał, lokalna gospodarka rozwija się w sprzyjających warunkach, a przestrzeń publiczna i środowisko naturalne są chronione i kształtowane z myślą o zrównoważonej przyszłości.

CELE STRATEGICZNE W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1 153) wskazuje, że obowiązkowym punktem w strategii rozwoju gminy jest wyznaczenie celów strategicznych rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy, natomiast cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego i ukazują sposób realizacji celów strategicznych.

W Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2025-2035 wyznaczono cztery cele strategiczne w czterech kluczowych wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym, a także odpowiadające im cele operacyjne.

W sferze społecznej celem strategicznym jest budowanie silnego kapitału społecznego. Realizacja tego celu ukierunkowana jest na wzmacnianie więzi społecznych, rozwój kompetencji mieszkańców oraz zapewnienie równych szans w dostępie do usług edukacyjnych i społecznych. Zakłada się przede wszystkim zapewnienie równego dostępu do edukacji poprzez rozbudowę infrastruktury oświatowej oraz podnoszenie jakości kształcenia. Kluczowe znaczenie mają inwestycje polegające na budowie przedszkoli w Zbicznie i Pokrzydowie, które umożliwią objęcie wychowaniem przedszkolnym większej liczby dzieci, w tym dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uzupełnieniem działań infrastrukturalnych są przedsięwzięcia miękkie, takie jak rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli oraz realizacja projektów edukacyjno-kulturalnych, m.in. „Młodzi artyści”, który wspiera rozwój talentów, integrację międzypokoleniową oraz kształtowanie postaw kulturowych i tożsamości regionalnej. Działania koncentrują się również na integracji lokalnej społeczności poprzez tworzenie przestrzeni sprzyjających aktywizacji mieszkańców oraz wzmacnianie roli instytucji kultury. Istotne znaczenie mają inwestycje w infrastrukturę społeczną, takie jak zagospodarowanie terenu pod świetlicę wiejską w miejscowości Gaj-Grzmięca czy modernizacja placów zabaw. Działania te sprzyjają budowaniu relacji społecznych oraz poprawie jakości życia mieszkańców.

Uzupełnieniem są inicjatywy edukacyjne, w tym projekt „Uczymy się pomagać”, który odpowiada na potrzeby starzejącego się społeczeństwa i wspiera osoby opiekujące się chorymi oraz niepełnosprawnymi, przyczyniając się do wzrostu kompetencji opiekuńczych i integracji społecznej.

Celem strategicznym w wymiarze gospodarczym jest tworzenie sprzyjającego otoczenia dla rozwoju gospodarczego poprzez zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców. Przewiduje się rozwój infrastruktury sprzyjającej gospodarce oraz turystyce. Kluczową inwestycją jest budowa dróg pieszo-rowerowych, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy Zbiczno. Równolegle realizowane będą działania związane z zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych nad jeziorami Wielkie Partęczyny i Łąki oraz rozwojem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Zakłada się również wspieranie przedsiębiorczości poprzez tworzenie warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych oraz rozwój kompetencji mieszkańców. Realizacja szkoleń, warsztatów oraz promocja lokalnych produktów i inicjatyw gospodarczych przyczynią się do wzrostu aktywności ekonomicznej oraz budowania lokalnej marki. Istotne znaczenie ma rozwój współpracy z partnerami zewnętrznymi, w tym organizacjami pozarządowymi, co pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie zasobów oraz realizację wspólnych przedsięwzięć rozwojowych.

W sferze przestrzennej celem strategicznym jest zapewnienie dostępnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Realizacja tego celu skupia się na poprawie dostępności komunikacyjnej oraz jakości infrastruktury technicznej. Przewidziano szeroki zakres inwestycji drogowych obejmujących przebudowę licznych odcinków dróg gminnych w miejscowościach m.in. Zbiczno, Pokrzydowo, Ciche, Tomki, Szramowo czy Najmowo. Działania te przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa i komfortu użytkowników dróg oraz zwiększenia spójności komunikacyjnej Gminy Zbiczno. Uzupełnieniem są inwestycje w budowę i modernizację chodników, które zwiększą bezpieczeństwo pieszych. Zaplanowano również działania ukierunkowane na rozwój infrastruktury technicznej, mającej kluczowe znaczenie dla jakości życia mieszkańców. Planowana jest rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, umożliwiająca podłączenie nowych obszarów do sieci oraz poprawę ochrony środowiska. Dodatkowo przewidziano modernizację

przepompowni ścieków oraz rozwój infrastruktury cyfrowej, w tym szerokopasmowego internetu. Działania te zwiększą komfort życia mieszkańców oraz stworzą warunki dla dalszego rozwoju Gminy.

W wymiarze klimatyczno-środowiskowym celem strategicznym jest wzmocnienie zrównoważonego rozwoju Gminy poprzez ochronę zasobów przyrodniczych, poprawę efektywności energetycznej oraz zwiększanie odporności na skutki zmian klimatu. Przewidziano kompleksowe inwestycje związane z ograniczeniem zużycia energii i emisji zanieczyszczeń. Kluczowe znaczenie mają projekty montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynków komunalnych, a także modernizacji kotłowni w Zespole Szkół w Zbicznie. Uzupełnieniem działań jest instalacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego. Inwestycje te przyczynią się do obniżenia kosztów utrzymania obiektów oraz poprawy jakości powietrza. Kluczowe znaczenia mają inwestycje ukierunkowane na przeciwdziałaniu skutkom zmian klimatu oraz ochronie zasobów przyrodniczych. Planowane działania obejmują zwiększanie naturalnej retencji, ochronę bioróżnorodności oraz edukację ekologiczną mieszkańców. Istotne znaczenie ma również wsparcie służb ratowniczych, co zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców w obliczu rosnących zagrożeń środowiskowych. Całość działań wpisuje się w ideę zrównoważonego rozwoju, łącząc aspekty środowiskowe, społeczne i gospodarcze, a tym samym zapewniając długofalowy rozwój Gminy Zbiczno.

Kolejna tabela przedstawia cele strategiczne i operacyjne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym określone dla Gminy Zbiczno w perspektywie czasowej do 2035 r.

Tabela 1 Cele strategiczne w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej

SFERA SPOŁECZNA	Cel strategiczny nr 1: Budowanie silnego kapitału społecznego
	Cel operacyjny nr 1.1: Zapewnienie równego dostępu do edukacji
	Cel operacyjny nr 1.2: Integracja społeczności lokalnej
SFERA GOSPODARCZA	Cel strategiczny nr 2: Tworzenie sprzyjającego otoczenia dla rozwoju gospodarczego
	Cel operacyjny nr 2.1: Wzmacnianie potencjału gospodarczego
	Cel operacyjny nr 2.2: Wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców
	Cel operacyjny nr 2.3: Aktywna współpraca Gminy
SFERA PRZESTRZENNA	Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie dostępnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej
	Cel operacyjny nr 3.1: Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną
	Cel operacyjny nr 3.2: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej
SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	Cel strategiczny nr 4: Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju Gminy
	Cel operacyjny nr 4.1: Kompleksowe działania w zakresie efektywności energetycznej
	Cel operacyjny nr 4.2: Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu poprzez działania ukierunkowane na ochronę zasobów przyrodniczych i krajobrazowych

Źródło: opracowanie własne

KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, strategia musi określać kierunki działań, które gmina zamierza podejmować w celu realizacji celów strategicznych.

Kierunki działań wskazują przyjętą strategię postępowania, a także służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. Część z nich to konkretne przedsięwzięcia rozwojowe, najczęściej o charakterze inwestycyjnym, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla prowadzenia polityki rozwoju Gminy Zbiczno w perspektywie do 2035 r.

Kolejne tabele przedstawiają planowane kierunki działań dla osiągnięcia celów strategicznych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej.

Tabela 2 Kierunki działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej

Cel strategiczny nr 1: Budowanie silnego kapitału społecznego		
SFERA SPOŁECZNA	Cel operacyjny nr 1.1: Zapewnienie równego dostępu do edukacji	1.1.1 Budowa przedszkoli na terenie Gminy
		1.1.2 Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli
		1.1.3 Kształtowanie postaw kulturowych wśród dzieci i młodzieży
	Cel operacyjny nr 1.2: Integracja społeczności lokalnej	1.2.1 Tworzenie miejsc służących integracji i aktywizacji
		1.2.2 Wsparcie instytucji kultury
		1.2.3 Edukacja integracyjna
SFERA GOSPODAR	Cel strategiczny nr 2: Tworzenie sprzyjającego otoczenia dla rozwoju gospodarczego	
	2.1.1 Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej	

	Cel operacyjny nr 2.1: Wzmacnianie potencjału gospodarczego	2.1.2 Zagospodarowanie przestrzeni na cele rekreacyjno-sportowo- turystycznej	
		2.1.3 Promocja Gminy	
	Cel operacyjny nr 2.2: Wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców	2.2.1 Tworzenie warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych	
		2.2.2 Organizacja szkoleń i warsztatów	
		2.2.3 Promocja lokalnych inicjatyw biznesowych i produktów regionalnych	
	Cel operacyjny nr 2.3: Aktywna współpraca Gminy	2.3.1 Rozwijanie partnerstwa strategicznego	
		2.3.2 Intensyfikacja działań wspólnych z organizacjami pozarządowymi	
	SFERA PRZESTRZENNA	Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie dostępnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej	
		Cel operacyjny nr 3.1: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej	3.1.1 Przebudowa dróg gminnych
Cel operacyjny nr 3.2: Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną		3.2.1 Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	
		3.2.2 Modernizacja hydroforni i przepompowni ścieków	
	3.2.3 Rozwój szerokopasmowego internetu		
SFERA KLIMATYCZNO- ŚRODOWISKOWA	Cel strategiczny nr 4: Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju Gminy		
	Cel operacyjny nr 4.1: Kompleksowe działania w zakresie efektywności energetycznej	4.1.1 Zwiększenie wykorzystania OZE	
		4.1.2 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznych	
		4.1.3 Termomodernizacja budynków komunalnych	
		4.1.4 Wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	

<p>Cel operacyjny nr 4.2: Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu poprzez działania ukierunkowane na ochronę zasobów przyrodniczych i krajobrazowych</p>	4.1.5 Instalacja energooszczędnych systemów oświetleniowych
	4.2.1 Zwiększanie naturalnej retencji
	4.2.2 Ochrona bioróżnorodności
	4.2.3 Propagowanie postaw proekologicznych
	4.2.4 Wsparcie służb ratowniczych

Źródło: opracowanie własne

OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ I WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), strategia rozwoju gminy określa w szczególności oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich realizacji. Rezultaty te obejmują zarówno przewidywane efekty podejmowanych działań, jak i potencjalne skutki, których nie można w pełni przewidzieć.

Ważnym wymogiem przy formułowaniu rezultatów jest ich weryfikowalność i mierzalność. Dlatego dla każdego z oczekiwanych efektów określono konkretne wskaźniki, umożliwiające monitorowanie postępów i ocenę stopnia realizacji strategii. Wskaźniki te pozwalają zarówno gminie, jak i mieszkańcom, śledzić skuteczność podejmowanych działań oraz identyfikować obszary wymagające dodatkowego wsparcia lub korekty.

W niniejszym dokumencie rezultaty i wskaźniki zostały pogrupowane według głównych kierunków działań w czterech kluczowych sferach funkcjonowania Gminy, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej.

Przyjęte podejście zapewnia spójność między celami strategicznymi a realnymi działaniami, pozwala planować inwestycje w oparciu o mierzalne efekty oraz wspiera transparentność i kontrolę nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno. Dzięki temu dokument staje się nie tylko narzędziem planistycznym, ale również instrumentem zarządzania rozwojem Gminy w sposób zrównoważony i efektywny.

W kolejnych tabelach przedstawiono oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia.

Tabela 3 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze społecznej

Cel strategiczny nr 1: Budowanie silnego kapitału społecznego					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia	
1.1 Zapewnienie równego dostępu do edukacji	1.1.1 Budowa przedszkoli na terenie Gminy	Zwiększenie dostępności miejsc przedszkolnych dla dzieci w wieku 3–6 lat	Liczba miejsc przedszkolnych	200	
	1.1.2 Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli	Wzrost jakości procesu nauczania i wyników edukacyjnych	Liczba podjętych działań	4	
	1.1.3 Kształtowanie postaw kulturowych wśród dzieci i młodzieży	Zwiększenie uczestnictwa młodych mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych	Liczba podjętych działań	4	
1.2 Integracja społeczności lokalnej	1.2.1 Tworzenie miejsc służących integracji i aktywizacji	Zwiększenie poziomu integracji i aktywizacji społecznej	Liczba powstałych/ zmodernizowanych miejsc	8	
	1.2.2 Wsparcie instytucji kultury	Podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje kultury	Liczba podjętych działań	5	
	1.2.3 Edukacja integracyjna	Wzrost świadomości społecznej na temat potrzeb osób niepełnosprawnych i znaczenia wsparcia opiekunów	Liczba osób objętych wsparciem	50	

SFERA SPOŁECZNA

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze gospodarczej

Cel strategiczny nr 2: Tworzenie sprzyjającego otoczenia dla rozwoju gospodarczego					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia	
2.1 Wzmacnianie potencjału gospodarczego	2.1.1 Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej	Długość wybudowanej trasy	10 km	
	2.1.2 Zagospodarowanie przestrzeni na cele rekreacyjno-sportowo-turystycznej	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej	Liczba osób odwiedzających	1 000	
	2.1.3 Promocja Gminy	Zwiększenie rozpoznawalności Gminy	Liczba podjętych działań	2	
2.2 Wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców	2.2.1 Tworzenie warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych	Zwiększenie wsparcia dla przedsiębiorców	Liczba podjętych działań	2	
	2.2.2 Organizacja szkoleń i warsztatów	Wzrost poziomu kompetencji	Liczba podjętych działań	2	
	2.2.3 Promocja lokalnych inicjatyw biznesowych i produktów regionalnych	Wzrost rozpoznawalności lokalnych produktów i usług	Liczba podjętych działań	2	
2.3 Aktywna współpraca Gminy	2.3.1 Rozwijanie partnerstwa strategicznego	Nawiązanie współpracy z podmiotami zewnętrznym	Liczba podjętych działań	1	
	2.3.2 Intensyfikacja działań wspólnych z organizacjami pozarządowymi	Wzrost zaangażowania NGO w realizację zadań publicznych	Liczba podjętych działań	1	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze przestrzennej

Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie dostępnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia	
3.1 Zwiększenie dostępności komunikacyjnej	3.1.1 Przebudowa dróg gminnych	Poprawa jakości i bezpieczeństwa infrastruktury drogowej	Długość przebudowanych dróg	33,85 km	
	3.1.2 Budowa i przebudowa chodników na terenie Gminy	Poprawa bezpieczeństwa pieszych	Długość wybudowanego/ Przebudowanego ciągu	5 km	
3.2 Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną	3.2.1 Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Zwiększenie dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	10 km	
	3.2.2 Modernizacja hydroforni i przepompowni ścieków	Poprawa jakości i ciągłości dostaw wody oraz odprowadzania ścieków	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	10 km	
	3.2.3 Rozwój szerokopasmowego internetu	Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego internetu	Liczba zmodernizowanych obiektów	5	
			Liczba podjętych działań	1	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze klimatyczno-środowiskowej

Cel strategiczny nr 4: Wzmacnianie zrównoważonego rozwoju gminy				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
4.1 Kompleksowe działania w zakresie efektywności energetycznej	4.1.1 Zwiększenie wykorzystania OZE	Poprawa efektywności energetycznej	Liczba budynków wyposażonych w OZE	2
	4.1.2 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznych		Liczba zmodernizowanych obiektów	1
	4.1.3 Termomodernizacja budynków komunalnych		Liczba zmodernizowanych obiektów	3
	4.1.4 Wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej		Liczba zmodernizowanych obiektów	1
	4.1.5 Instalacja energooszczędnych systemów oświetleniowych		Liczba punktów świetlnych	30
4.2 Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze	4.2.1 Zwiększenie naturalnej retencji	Zapobieganie powodziom i ograniczanie skutków suszy	Liczba podjętych działań	2
	4.2.2 Ochrona bioróżnorodności	Ochrona środowiska naturalnego	Liczba podjętych działań	2

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

zmianami klimatu	4.2.3 Propagowanie postaw proekologicznych	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba podjętych działań	3
	4.2.4 Wsparcie służb ratowniczych	Zwiększenie skuteczności i szybkości reakcji służb ratowniczych	Liczba podjętych działań	2

Źródło: Opracowanie własne

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej opracowuje się głównie na podstawie zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów planistycznych, w tym także na szczeblu regionalnym.

Na kształt modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wpływają przede wszystkim: powiązania komunikacyjne, obszary wartościowe pod względem przyrodniczym, zdiagnozowane problemy, potrzeby i możliwości rozwojowe danej gminy. Odgórnie nie narzuca się treści i formy modelu, ponieważ jego wygląd uzależniony jest od elementów właściwych danej jednostce terytorialnej. Na model funkcjonalno-przestrzenny składają się część opisowa i część graficzna.

SIEĆ OSADNICZA

Strukturę osadniczą Gminy Zbiczno tworzy 36 miejscowości (wsi i osad), na które składa się 12 sołectw: Brzezinki, Ciche, Czystebłota, Gaj-Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Pokrzydowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Zbiczno i Żmijewo.

Miejscowość Zbiczno stanowi siedzibę Gminy.

W hierarchii sieci osadniczej zawartej w „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, miejscowość Zbiczno zaliczona została do grupy ośrodków lokalnych. Ośrodki lokalne stanowią miasta nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin. Są to miejsca koncentracji działalności skierowanych na obsługę mieszkańców gminy, w tym także obsługę rolnictwa, a ich oddziaływanie rzadko wykracza poza granice gminy.

Jako tereny rozwoju funkcji mieszkaniowej w latach obowiązywania Strategii uznano obszary przede wszystkim wokół większych miejscowości i istniejących skupisk zabudowy, takich jak: Zbiczno, Pokrzydowo, Ciche, Najmowo, Sumowo.

SIEĆ TRANSPORTOWA

Osie komunikacyjne Gminy Zbiczno wyznaczają drogi powiatowe, uzupełnione siecią 26 dróg gminnych. Ponadto przez południowo-zachodnią część Gminy przebiega linia

kolejowa nr 208 Brodnica – Jabłonowo Pomorskie ze stacją kolejową w Najmowie. Jest to jednotorowa, niezelektryfikowana linia łącząca Działdowo z Chojnicami, prowadząca przez m.in. Lidzbark, Brodnicę, Jabłonowo Pomorskie, Grudziądz, Laskowice, Wierzchucin i Tucholę.

W przypadku rozwoju systemu transportowego Gminy Zbiczno kluczowy jest projekt kluczowy nr 462 Pakiet projektów mających na celu modernizację w wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województw, w tym przypadku obejmujący rewitalizację linii kolejowej nr 208, co zaznaczono na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

SYSTEM USŁUG SPOŁECZNYCH

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonują dwa zespoły szkół:

- Zespół Szkół w Pokrzydowie, w skład którego wchodzi Przedszkole i Szkoła Podstawowa,
- Zespół Szkół w Zbicznie, w skład którego wchodzi Przedszkole i Szkoła Podstawowa.

W Gminie Zbiczno zadaniami z dziedziny kultury i sportu zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie, w strukturach którego funkcjonuje m.in. Gminna Biblioteka Publiczna w Zbicznie z filią w Pokrzydowie.

Zgodnie z rejestrem zabytków nieruchomych województwa kujawsko-pomorskiego na terenie Gminy Zbiczno znajdują się następujące obiekty:

- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP (kościół, cmentarz przykościelny, ogrodzenie terenu kościoła i cmentarza) w miejscowości Pokrzydowo;
- Zespół dworsko-parkowy (dwór, park, budynek obory) w miejscowości Tomki;
- Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w miejscowości Żmijewo;

oraz stanowiska archeologiczne:

- Grodzisko późnośredniowieczne w miejscowości Pokrzydowo;
- Grodzisko wczesnośredniowieczne w miejscowości Pokrzydowo;

- Grodzisko wczesnośredniowieczne w miejscowości Żmijewko.

SYSTEM PRZYRODNICZY

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody na terenie Gminy Zbiczno zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 - Ostoja Brodnicka oraz Dolina Drwęcy;
- Brodnicki Park Krajobrazowy;
- 7 rezerwatów przyrody – Mielwo, Stręszek, Okonek, Retno, Bachotek, Bagno Mostki i Rzeka Drwęca;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy,
- 37 użytków ekologicznych;
- 22 pomniki przyrody.

Należy zaznaczyć, że Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi zajmuje w granicach Gminy Zbiczno niewielki fragment (fragmenty działek o nr 357/1 i 127/2, obręb Sumówko).

Obszar Gminy Zbiczno praktycznie w całości położony jest na terenie wyznaczonych korytarzy ekologicznych – Lasy Brodnickie KPnC-13D.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, Gmina Zbiczno należy do obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, cały obszar Gminy Zbiczno został zaliczony do OSI zdefiniowanego jako OSI obszarów peryferyjności transportowej.

OBSZARY PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ

Polityka terytorialna w województwie kujawsko-pomorskim prowadzona jest na czterech poziomach: Stołecznym Obszarze Rozwojowym (poziom I), Miejskich Obszarach

Funkcjonalnych Bydgoszczy i Torunia (poziom II), Miejskich Obszarach Funkcjonalnych Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia (poziom III), Obszarach Prowadzenia Polityki Terytorialnej (dalej: OPPT), związanych z miastami powiatowymi i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (poziom IV). Gmina Zbiczno ze względu na swoje położenie została zaliczona do OPPT Brodnica.

KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

W ramach kluczowych elementów budujących potencjał danego obszaru, dla Gminy Zbiczno w „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+” wskazano rozwój przestrzeni inwestycyjnych. Zgodnie z koncepcją rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego Gmina Zbiczno należy do grona gmin szczególnie predysponowanych do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Na mapie (stanowiącej odrębny załącznik) zaprezentowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Zbiczno. W celu zachowania czytelności dane przedstawiono na dwóch oddzielnych arkuszach – pierwszym zawierającym rysunek modelu, a drugim legendę.

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

POLITYKA PRZESTRZENNA NA POZIOMIE GMINNYM

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Na obszarze Gminy Zbiczno występują zarówno powierzchniowe, jak i obiektowe formy ochrony przyrody, co implikuje konieczność stosowania przepisów wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, 1940, z 2025 r. poz. 884), a przy tym powoduje ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym celem ochrony krajobrazu, bioróżnorodności czy walorów przyrodniczych.

W odniesieniu do Obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie Gminy istotne są zasady określone w ramach planów zadań ochronnych. Podstawowym celem ochrony Brodnickiego Parku Krajobrazowego jest ochrona części obszaru Pojezierza Brodnickiego ze względu na występujące rzadkie i chronione gatunki grzybów, roślin i zwierząt oraz siedliska gatunków ptaków chronionych, a także dla ochrony historycznych śladów kultury materialnej regionu, dla zachowania i popularyzacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy obowiązują przepisy uchwały Nr XXXVIII/656/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy. W przypadku każdego rezerwatu znajdującego się w granicach gminy, obowiązują plany ochrony.

Wobec użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie Gminy wprowadzono między innymi zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych (jeśli nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej),

- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umieszczania tablic reklamowych.

Obszar gminy Zbiczno praktycznie w całości położony jest na terenie wyznaczonych korytarzy ekologicznych – Lasy Brodnickie KPnC-13D. Wskazywane korytarze pełnią funkcję ponadlokalnych krajowych ciągów ekologicznych i są najważniejszym w regionie komponentem ogólnokrajowej sieci obszarów uznanych za kluczowe dla ochrony przyrody w Polsce oraz zachowania pełni różnorodności biologicznej na poziomie ogólnoeuropejskim (Natura 2000). Funkcją wiodącą powinno być utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu, w tym w szczególności dbałość o ograniczenie w tworzeniu barier dla migracji roślinności oraz zwierząt.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, a także szczególne walory przyrodnicze Gminy Zbiczno, wśród zasad ochrony środowiska i jego zasobów dla Gminy można wymienić przede wszystkim:

- zapewnienie zrównoważonego rozwoju,
- zachowanie i ochrona istniejących form ochrony przyrody, a także korytarzy ekologicznych,
- ograniczanie niskiej emisji,
- zachowanie ciszy i czystości akwenów,
- zwiększanie powierzchni terenów zielonych,
- zarządzanie zasobami wodnymi – poprzez programy retencji, przywracanie starorzeczy czy torfowisk jako naturalnych filtrów dla wód i jezior.

ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

W Gminie Zbiczno obowiązuje Gminna Ewidencja Zabytków przyjęta zarządzeniem nr 63/2015 Wójta Gminy Zbiczno z dnia 31 grudnia 2015 r., zaktualizowana Zarządzeniem nr 113/2025 Wójta Gminy Zbiczno z dnia 6 listopada 2025 r. Ponadto ochronie konserwatorskiej podlegają zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Ochronie archeologicznej podlegają zlokalizowane w granicach Gminy stanowiska archeologiczne.

Ponadto na obszarze Gminy Zbiczno zlokalizowane są ważne pod względem krajobrazu kulturowego aleje drzew, z których dwie: aleja lipowa w Pokrzydowie oraz aleja drzew w miejscowości Rytebłota objęte są ochroną prawną w postaci pomników przyrody.

W zakresie dziedzictwa kulturowego i zabytków Gminy Zbiczno określono między innymi następujące zasady:

- zachowanie historycznych układów osadniczych i przestrzennych wsi i osad,
- utrzymanie charakterystycznych dominant krajobrazowych,
- dostosowanie nowej zabudowy do skali, formy i kompozycji urbanistycznej obszarów o wartościach zabytkowych,
- ochrona obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i ewidencji,
- ścisła ochrona stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru oraz tych ujętych w ewidencji konserwatorskiej,
- obowiązek prowadzenia badań archeologicznych w granicach „stref ochrony stanowisk archeologicznych” przed rozpoczęciem inwestycji wymagających prac ziemnych,
- utrzymanie i rewitalizacja elementów krajobrazu kulturowego (aleje, parki, historyczne drogi), które stanowią świadectwo tradycji i historii regionu.

Na terenie Gminy nie stwierdzono dóbr kultury współczesnej, które zostały objęte ochroną.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Układ osadniczy Gminy Zbiczno opiera się na tradycyjnych wsiach i ośrodkach usługowych z zabudową jednorodzinną, zagrodową oraz letniskową przy jeziorach. Celem zapewnienia ładu przestrzennego i harmonijnego rozwoju osadnictwa ustalono następujące zasady:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej głównie przy istniejących wsiach i ciągach komunikacyjnych,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- dostosowanie nowej zabudowy do charakteru krajobrazu i tradycji budowlanych wsi.

Założeniem Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno jest podniesienie jakości życia mieszkańców. Realizacja tego celu wymaga szczególnego uwzględnienia potrzeb mieszkaniowych ludności poprzez rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej. Potrzeba ta wynika z kilku kluczowych przesłanek:

- wzrost liczby mieszkańców – działania ujęte w Strategii mają na celu przyciągnięcie nowych mieszkańców oraz inwestorów, analiza procesów demograficznych wykazała zwiększanie się liczby ludności na terenie Gminy Zbiczno od 2021 roku,
- odpowiedź na wyzwania demograficzne – diagnoza sytuacji społecznej wskazuje na konieczność stworzenia zróżnicowanej oferty mieszkaniowej, dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców, w tym osób młodych, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nowa zabudowa powinna uwzględniać zarówno mieszkania socjalne i komunalne, jak i lokale dostępne cenowo na rynku komercyjnym.
- podniesienie standardu życia – strategia zakłada poprawę jakości życia mieszkańców poprzez modernizację infrastruktury społecznej, edukacyjnej, sportowej i kulturalnej. Nowe tereny mieszkaniowe powinny być tak lokalizowane, aby zapewniały mieszkańcom wygodny dostęp do szkół, przedszkoli, placówek zdrowotnych oraz obiektów rekreacyjnych.

- wspieranie zrównoważonego rozwoju przestrzennego – rozwój mieszkalnictwa musi odbywać się z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i racjonalnego gospodarowania przestrzenią.
- rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości – planowana aktywizacja gospodarcza gminy, zakładająca zwiększenie zatrudnienia i tworzenie nowych miejsc pracy, wymaga zapewnienia atrakcyjnych warunków zamieszkania w pobliżu miejsc pracy dla obecnych i przyszłych pracowników.

Podsumowując, uwzględnienie w planie ogólnym Gminy Zbiczno dodatkowych terenów pod nową zabudowę mieszkaniową wynika przede wszystkim z konieczności poprawy warunków życia obecnych mieszkańców oraz dostosowania zasobów mieszkaniowych do zmieniających się potrzeb społecznych i demograficznych. Podniesienie jakości życia – poprzez rozwój infrastruktury, dostęp do usług publicznych oraz poprawę standardu zamieszkania – stanowi podstawowy czynnik wzmacniający atrakcyjność osiedleńczą Gminy. W konsekwencji może ono sprzyjać napływowi nowych mieszkańców, jednak proces ten ma charakter wtórny i powinien przebiegać w sposób kontrolowany, z poszanowaniem istniejących struktur społecznych oraz z uwzględnieniem potrzeby zachowania spójności i integracji społecznej. Takie podejście pozwoli na osiągnięcie celów rozwojowych Gminy przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego, wysokiej jakości życia mieszkańców oraz trwałości lokalnych więzi społecznych.

Za najbardziej predysponowane do w zakresie rozwoju funkcji mieszkaniowej należy uznać obszary:

- położone przy istniejącej zabudowie mieszkaniowej,
- posiadające dostęp do dróg publicznych i infrastruktury technicznej,
- zlokalizowane poza terenami silnych ograniczeń środowiskowych,
- stanowiące „uzupełnienie” istniejących struktur osadniczych.

ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

Na terenie Gminy Zbiczno nie zostały wyznaczone tereny przeznaczone pod realizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Inwestycje celu publicznego, zarówno o znaczeniu lokalnym, jak i ponadlokalnym, odgrywają kluczową rolę w rozwoju przestrzennym gminy. Ich właściwe rozmieszczenie ma zapewnić mieszkańcom dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej, poprawić warunki życia, a jednocześnie wspierać zrównoważony rozwój.

Celem ich racjonalnego rozmieszczenia ustalono następujące zasady:

- lokalizacja inwestycji celu publicznego w istniejących centrach usługowych wsi,
- uwzględnianie analiz środowiskowych i krajobrazowych przy planowaniu inwestycji,
- zapewnienie powiązań komunikacyjnych i dostępności pieszej oraz rowerowej,
- prowadzenie konsultacji społecznych dla inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

System transportowy Gminy Zbiczno opiera się na drogach powiatowych, gminnych i linii kolejowej nr 208. W zakresie rozwoju systemów komunikacji zakłada się przede wszystkim poprawę jakości infrastruktury drogowej celem zwiększenia dostępności komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa mieszkańców oraz rozwój tras turystycznych.

Celem uporządkowania i rozbudowy podstawowej infrastruktury technicznej rekomendowane jest:

- rozbudowa systemu wodociągów celem zapewnienia mieszkańcom stałego i bezpiecznego dostępu do wody pitnej,
- rozwój infrastruktury ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz zwiększenie wykorzystania przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zwiększanie dostępności do nowoczesnych technologii teleinformatycznych, wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz eliminowanie „białych plam” w dostępie do internetu,
- wspieranie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Gmina Zbiczno planuje również rozwijać infrastrukturę społeczną obejmującą:

- edukację – poprzez budowę przedszkola, doposażanie placówek oświatowych w nowoczesne środki dydaktyczne, a także dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności,
- sport i rekreację – w zakresie tworzenia miejsc sprzyjających aktywnemu spędzaniu czasu wolnego, rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej czy zagospodarowanie przestrzeni na cele rekreacyjno-sportowo-turystyczne,
- kulturę i dziedzictwo kulturowe – organizowanie imprez dla mieszkańców, wsparcie instytucji kulturalnych czy ochronę zabytków,
- usługi społeczne – poprzez tworzenie oferty usług odpowiadających na potrzeby wszystkich mieszkańców, w tym osób starszych.

ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

Na terenie Gminy Zbiczno nie przewiduje się lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW.

ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO LUB POTENCJALNIE ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Na terenie Gminy Zbiczno zezwala się na lokalizację przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie oddziaływać na środowisko w Polsce są określone przez przepisy prawa, w szczególności ustawę z dnia 3 października 2008 r. o ocenie oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940). W przypadku takich przedsięwzięć, przed rozpoczęciem realizacji inwestycji, należy przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko, która jest częścią procesu decyzyjnego i służy ochronie zasobów naturalnych oraz zdrowia ludzi.

Gmina powinna realizować przedmiotowe przedsięwzięcia, jedynie, gdy służą one interesowi publicznemu – na przykład poprawie jakości życia mieszkańców, rozwojowi infrastruktury czy zapewnieniu odpowiednich usług publicznych.

W zakresie rozwoju obiektów znacząco i potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko należy przede wszystkim dążyć do:

- preferowania zakładów opartych o przetwórstwo surowców lokalnych (produktów rolnych, drewna, ryb)
- lokalizacji zakładów produkcyjnych na terenach niezurbanizowanych,
- preferowania zakładów „czystych” i nowoczesnych technologii,
- kompleksowego przygotowywania terenów pod inwestycje, w tym również pod działalność gospodarczą, przemysłową i składową,
- wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw głównie sektora budowlanego i transportowego,
- lokalizacji obiektów poza terenami chronionymi ze względów przyrodniczych i krajobrazowych,
- lokalizacji obiektów ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina Zbiczno kładzie nacisk na ochronę gleb o wyższych klasach bonitacyjnych przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze. Ogranicza się możliwość lokalizacji inwestycji na takich terenach, aby zachować ich funkcje produkcyjne i rolnicze. Na obszarach o znacznym potencjale rolniczym planuje się utrzymanie dotychczasowej funkcji rolniczej i ograniczenie nadmiernej zabudowy. Tereny te mają pełnić rolę przestrzeni produkcji rolniczej, wspierając lokalne gospodarstwa. Gmina promuje politykę sprzyjającą tworzeniu lub łączeniu gospodarstw o większych areałach, co umożliwi specjalizację w produkcji rolnej, a także skutecznemu ograniczaniu zanieczyszczenia środowiska poprzez stosowanie nowoczesnych i przyjaznych środowisku metod gospodarowania. Gmina będzie również sprzyjać powstawaniu gospodarstw agroturystycznych i produkcji żywności ekologicznej. Istotne jest również propagowanie tzw. Dobrej Praktyki Rolniczej.

W zakresie gospodarki leśnej Gmina przewiduje zwiększanie lesistości poprzez zalesianie gruntów najniższych klas bonitacyjnych, mało przydatnych dla rolnictwa, trwałe i zrównoważone gospodarowanie lasami, z uwzględnieniem funkcji ochronnych (ochrona

bioróżnorodności, wód, krajobrazu), przeciwdziałanie erozji gleb na terenach położonych w strefach przykrawędziowych doliny Drwęcy.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na terenie Gminy Zbiczno nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub remediacji. Natomiast rekultywacji podlegają obszary po eksploatacji surowców naturalnych, z przeznaczeniem terenu kopalni pod zalesienia lub pozostawienie w postaci zbiornika wodnego.

Na terenie Gminy Zbiczno nie wyznaczono obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

POLITYKA PRZESTRZENNA NA POZIOMIE WOJEWÓDZKIM

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+

Województwo kujawsko-pomorskie posiada „Strategię rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategię Przyspieszenia 2030+”. Dokument został przyjęty uchwałą Nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Polityka terytorialna w województwie kujawsko-pomorskim prowadzona jest na czterech poziomach – Stołecznym Obszarze Rozwojowym (poziom I), Miejskich Obszarach Funkcjonalnych Bydgoszczy i Torunia (poziom II), Miejskich Obszarach Funkcjonalnych Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia (poziom III), Obszarach Prowadzenia Polityki Terytorialnej (dalej: OPPT), związanych z miastami powiatowymi i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (poziom IV). Gmina Zbiczno ze względu na swoje położenie została zaliczona do OPPT Brodnica.

OPPT Brodnica zalicza się do poziomu IV hierarchicznej sieci osadniczej, dlatego Gminie Zbiczno dedykowane są następujące kategorie interwencji:

- rozwój potencjału gospodarczego – tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców – dotyczy zadań nierealizowanych w ramach poziomów (II) i (III),
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- poprawa możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług o charakterze powiatowym/lokalnym – szkolnictwo ponadpodstawowe, zwłaszcza zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe artystyczne, edukacja dorosłych, poprawa jakości kształcenia na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, specjalistyczna ochrona zdrowia (typowa dla poziomu powiatowego), edukacja przedszkolna, opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, infrastruktura aktywizacji i włączenia społecznego, infrastruktura kultury o znaczeniu powiatowym,
- rozwój infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwiązywanie problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych i transportu spalinowego), ochrona przyrody i wzmacnianie bioróżnorodności,
- rozwiązywanie problemów społecznych w rejonach współwystępowania problemów pozaspółecznych (rewitalizacja),
- zwiększanie potencjału przestrzeni publicznych oraz koordynacja polityki przestrzennej, zwłaszcza w celu racjonalizacji gospodarowania przestrzenią, dla zapobiegania rozpraszania osadnictwa,
- wykorzystanie potencjałów endogenicznych, takich jak turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności,
- rozwój transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia,

- rozwój dróg rowerowych jako bezpiecznego dojazdu do placówek usługowych, miejsc pracy i węzłów przesiadkowych oraz niskoemisyjnej alternatywy dla innych rodzajów transportu,
- rozwój dróg rowerowych o charakterze rekreacyjnym i turystycznym, w tym zwłaszcza zapewniających dostępność i umożliwiających wykorzystanie walorów (przyrodniczych i kulturowych) stanowiących potencjały endogeniczne (rozwój funkcji turystycznej na bazie lokalnych potencjałów endogenicznych),
- wsparcie dla realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych w tym integracja systemów dla RLM liczących powyżej 10 tys. w relacjach miasta – obszary podmiejskie.

W Strategii rozwoju województwa znajduje się także wykaz projektów kluczowych, które stanowią identyfikację przedsięwzięć uznanych za niezbędne dla skuteczności rozwoju polityki województwa. W związku z tym Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie.

W następnym tabeli znajduje się wykaz projektów istotnych dla Gminy Zbiczno.

Tabela 7 Projekty kluczowe istotne dla rozwoju Gminy Zbiczno

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
108	Program powszechnej dwujęzyczności w przedszkolach funkcjonujących w województwie kujawsko-pomorskim	Projekt zakłada powszechną naukę języka angielskiego wśród dzieci przedszkolnych – zgodnie z założeniami Międzynarodowego Programu Powszechnej Dwujęzyczności Bilingual Future.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
109	„Kujawsko-Pomorskie Programy Stypendialne”	Celem projektu jest kontynuacja programów stypendialnych (Prymus Pomorza i Kujaw, Prymusi Zawodu Kujaw i Pomorza, Humanisci na start) dla najzdolniejszych uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych, techników oraz szkół branżowych I i II stopnia z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, przedmiotów zawodowych oraz przedmiotów humanistycznych i sportu.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
111	Promocja nauk ścisłych wśród dzieci i młodzieży	<p>Celem projektu jest organizacja imprez mających na celu popularyzację nauk ścisłych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Przewiduje się między innymi różnego rodzaju konkursy oraz spotkania z wybitnymi osobistościami świata nauki.</p> <p>Celem projektu jest organizacja zajęć dodatkowych z zakresu kompetencji kluczowych dla uczniów klas 4-8 szkół podstawowych, osiągających najniższe wyniki w nauce w województwie kujawsko-pomorskim w zakresie matematyki, języka angielskiego oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Projekt odpowiada na diagnozę społeczno-gospodarczą województwa kujawsko-pomorskiego dotyczącą słabych wyników egzaminów zewnętrznych osiągniętych przez uczniów kujawsko-pomorskich szkół.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
112	„Klucz do uczenia III” – program zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych w województwie kujawsko-pomorskim	<p>Celem projektu jest organizacja zajęć dodatkowych z zakresu kompetencji kluczowych dla uczniów klas 4-8 szkół podstawowych, osiągających najniższe wyniki w nauce w województwie kujawsko-pomorskim w zakresie matematyki, języka angielskiego oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych. Projekt odpowiada na diagnozę społeczno-gospodarczą województwa kujawsko-pomorskiego dotyczącą słabych wyników egzaminów zewnętrznych osiągniętych przez uczniów kujawsko-pomorskich szkół.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
113	„Kujawsko-Pomorska Szkoła Internetowa”	Celem projektu jest kontynuacja dotychczasowych działań oraz stworzenie systemowego rozwiązania, polegającego na możliwości organizacji zdalnych zajęć szkolnych (online), by istniała alternatywa realizacji procesów edukacyjnych w przypadku konieczności zamknięcia szkół. Efektem projektu będą także wypracowane, powszechnie dostępne materiały edukacyjne.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
114	„E-edukacja 2.0”	Celem projektu jest stworzenie modelu funkcjonowania szkół opartego na e-zasobach i e-materiałach na platformie edukacyjnej EDUPOLIS, a także powiększenie zasobów platformy o e-materiały edukacyjne. Projekt obejmuje rozszerzenie Kujawsko-Pomorskiej Platformy Edukacyjnej EDUPOLIS o szkoły ponadpodstawowe. W ramach projektu zakłada się także wyposażenie szkół w ekrany dotykowe oraz cykl szkoleń dla kadry pedagogicznej.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
115	Budowa i wdrożenie rozwiązań systemowych w obszarze doradztwa zawodowego dla uczniów szkół wszystkich szczebli kształcenia	Celem projektu jest zbudowanie w województwie podstaw rozwiązań systemowych niezbędnych do realizacji celów doradztwa zawodowego, w tym racjonalizacji decyzji zawodowych młodzieży. Projekt dotyczy szkoleń i kursów językowych dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem kwalifikacji z zakresu języków obcych, kończące się certyfikatem (nadaniem kwalifikacji) potwierdzającym zdobycie przez uczestników określonego poziomu biegłości językowej (zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego).	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
116	„W Kujawsko-Pomorskiem Mówisz – masz – szkolenia językowe dla osób dorosłych 2.0”	Projekt dotyczy szkoleń i kursów językowych dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem kwalifikacji z zakresu języków obcych, kończące się certyfikatem (nadaniem kwalifikacji) potwierdzającym zdobycie przez uczestników określonego poziomu biegłości językowej (zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego).	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
117	„Oko na szkołę” – program bezpieczeństwa dla kujawsko-pomorskich szkół	<p>Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa w szkołach podstawowych, liceach ogólnokształcących, technikach oraz szkołach branżowych w województwie, przede wszystkim w zakresie gotowości reakcji na nagłe zagrożenia (ataki terrorystyczne oraz nieprzewidziane zachowania, powodowane zaburzeniami psychicznymi, w miarę możliwości także zagadnienia cyberprzemocy i agresji rówieśniczej).</p> <p>Efektom projektu będzie zaprogramowanie i wdrożenie systemu bezpieczeństwa w kujawsko-pomorskich szkołach.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
201	Aktywizacja dzieci i młodzieży	<p>Celem projektu jest aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży, zwłaszcza z obszarów wiejskich i małych miast, służąca kształtowaniu aspiracji rozwojowych. Projekt będzie realizowany w formie zunifikowanego pakietu zajęć adresowanego dla młodzieży starszych klas szkół podstawowych (w miarę możliwości rozszerzany także na grupy młodsze), w formie popołudniowych zajęć.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
202	„Kujawsko-Pomorska Akademia Kompetencji”	Celem projektu jest wsparcie budowania społeczeństwa obywatelskiego poprzez wykształcenie odpowiednich postaw społecznych, charakteryzujących się podejmowaniem oddolnych inicjatyw społecznych, aktywnością środowisk lokalnych. Akademia będzie zajmowała się przygotowaniem liderów do współpracy ze swoimi środowiskami, co pozwoli w przyszłości na przygotowanie i realizację innowacyjnych projektów oraz inicjatyw na poziomach lokalnych finansowanych z różnych źródeł.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
204	"Ćwiczenie ma znaczenie – aktywność fizyczna receptą na choroby cywilizacyjne"	Celem projektu jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu i zapobieganie chorobom cywilizacyjnym poprzez organizację różnych form aktywności fizycznej. Stworzona zostanie sieć animatorów/trenerów, prowadzących zajęcia rekreacyjno-sportowe dla młodzieży szkolnej, dorosłych pracujących oraz seniorów we współpracy z klubami i stowarzyszeniami sportowymi. Powstaną grupy dedykowane dla poszczególnych poziomów aktywności fizycznej: podstawowa (dla niećwiczących) amatorzy, wyczynowcy.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
205	Realizacja i koordynacja działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia w województwie kujawsko-pomorskim	Działania realizowane w ramach projektu mają na celu skoordynowanie i stymulację współpracy różnych podmiotów w zakresie rozwoju profilaktyki zdrowotnej i promocji zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego. Głównym celem podejmowanych działań jest upowszechnienie profilaktyki zdrowotnej oraz poprawa jakości życia społeczeństwa poprzez wykształcenie świadomości osobistej odpowiedzialności obywateli za własne zdrowie.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
206	„E-Zdrowie 3.0”	Celem projektu jest rozbudowa kujawsko-pomorskiego systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej o nowe funkcjonalności techniczne wraz z włączeniem kolejnych jednostek służby zdrowia działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, a nieobjętych działaniami w ramach poprzednich edycji.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
208	Koordinacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim	Celem projektu jest rozwój potencjału sektora ekonomii społecznej i zwiększenie jego udziału w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa kujawsko-pomorskiego. Będzie temu służyć prowadzenie skoordynowanych działań w zakresie planowania, realizowania i monitorowania stanu ekonomii społecznej w regionie, a także siewiowanie podmiotów ekonomii społecznej z otoczeniem (w tym w ramach różnego rodzaju instytucji pomocowych i PES, a także powiązanie ich m. in. z edukacją, nauką i biznesem).	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
209	Koordinacja rozwoju usług społecznych w województwie kujawsko-pomorskim	Celem projektu jest koordynacja i współpraca różnych podmiotów świadczących usługi społeczne w systemie pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia (opieki długoterminowej), w tym w szczególności usługi opiekuńcze dla osób starszych i niesamodzielnych w województwie kujawsko-pomorskim.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
212	„Kujawsko-Pomorska Teleopieka”	Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych i medycznych świadczonych w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii takich jak teleopieka, telemedycyna czy rozwiązania z zakresu „e-zdrowia”.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
214	„Kujawsko-Pomorskie – rozwój poprzez kulturę”	<p>Celem projektu jest wsparcie podmiotów realizujących międzynarodowe, a także duże regionalne i ponadregionalne wydarzenia kulturalne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Dzięki wsparciu atrakcyjne imprezy będą miały szansę jeszcze bardziej się rozwinąć i stać się dla odbiorców atrakcjami na skalę ogólnopolską, a nawet międzynarodową. Projekt przyniesie wiele korzyści gospodarczych i promocyjnych, przełoży się na atrakcyjność turystyczną regionu i zaktywizuje szereg podmiotów gospodarczych, ale jego celem jest przede wszystkim podnoszenie potencjału i upowszechnianie efektów działalności instytucji artystycznych z terenu województwa, stąd klasyfikuje się go jako projekt realizujący cel „Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo”. Dodatkowo projekt może dotyczyć także wsparcia instytucji, które nie mają możliwości zapewnienia wkładu własnego do projektu, a realizują ciekawe imprezy kulturalne o dużym zasięgu.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
215	„Kultura w zasięgu 3.0”	Celem projektu jest uzyskanie cyfrowej przestrzeni kulturalnej zapewniającej mieszkańcom i turystom dostęp do zdigitalizowanych zbiorów dziedzictwa regionalnego oraz cyfrowy kanał komunikacji między instytucjami kultury a odbiorcami oferty kulturalnej. Przewidziane są kontynuacja digitalizacji regionalnego zasobu kulturalnego; dostosowanie infrastruktury regionalnych instytucji kultury dla usprawnienia cyfrowego kontaktu z odbiorcą oraz inwestycje w specjalistyczne teleinformatyczne systemy odpowiadające działalności różnych profili jednostek kultury.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
301	„Certyfikowane Szkolenia Zawodowe”	Projekt dotyczy organizacji specjalistycznych szkoleń w dziedzinach istotnych dla regionalnego rynku pracy, umożliwiających uzyskanie kwalifikacji potwierdzonych certyfikatem.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
304	Rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii	W kolejnych latach należy spodziewać się coraz większej roli pojazdów bezzałogowych i zastosowań sztucznej inteligencji we wszystkich aspektach codziennego życia. Są to dziedziny, w zakresie których w Polsce wciąż nie wykształciły się rejony koncertujące ich rozwój – a więc potencjalnie istnieje pole do wykształcenia na ich bazie regionalnej specjalizacji z dużymi perspektywami ekspansji na rynki krajowe i zagraniczne. Projekt ma służyć rozpoznaniu potencjałów oraz koordynacji działań w tym zakresie. Będzie realizowany przy ścisłej współpracy z regionalnymi przedsiębiorcami działającymi w tych branżach oraz środowiskiem naukowym.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
306	Tworzenie, budowa i promocja krótkich łańcuchów dostaw żywności	Celem projektu jest promowanie i wsparcie jak również tworzenie krótkich łańcuchów dostaw na terenie województwa. Idea tego rozwiązania polega na dostarczaniu żywności bezpośrednio od rolników do mieszkańców naszego województwa przy wykorzystaniu innowacyjnych, nowoczesnych rozwiązań. Pozwoli to na zwiększenie dochodu gospodarstw, stabilizację produkcji jednocześnie oferując produkty wysokiej jakości mieszkańcom województwa.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
307	Opracowanie, wypromowanie i wprowadzenie na rynek znaku towarowego żywności wysokiej jakości wyprodukowanej w kujawsko-pomorskim	Celem projektu jest promocja sektora rolno-spożywczego, utrwalanie wizerunku wysokiej jakości produktów spożywczych wytwarzanych na terenie województwa oraz rozwój patriotyzmu konsumenckiego wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, polegającego na świadomym wyborze produktów żywnościowych powstałych na terenie województwa. Znakiem promocyjnym będą oznaczone produkty żywnościowe cechujące się wysoką jakością (walorami zdrowotnymi i żywieniowymi).	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
315	Integracja cudzoziemców na kujawsko-pomorskim rynku pracy	Projekt skierowany jest do cudzoziemców spoza Unii Europejskiej, zamieszkujących na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Projekt ma na celu poprawę dostępności do rynku pracy, instytucji publicznych a także doskonalenie znajomości języka polskiego, tłumaczenia (ustne i pisemne na język polski), zapoznania z prawami i obowiązkami wynikającymi z porządku prawnego RP oraz wskazania możliwości korzystania z instytucji kultury.	Zadanie administracji rządowej oraz Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
316	„Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy dla absolwentów szkół wyższych”	Projekt ma na celu wypracowanie i wdrożenie systemu zachęt dla młodzieży pochodzącej z terenu oraz spoza województwa kujawsko-pomorskiego, kończącej studia w kujawsko-pomorskim do pozostania w regionie, a także dla pozyskania absolwentów uczelni z innych województw. Jest odpowiedzialną na obserwowane wyzwania demograficzne oraz zapotrzebowanie na kadry z wyższym wykształceniem. Osoby młode z wyższym wykształceniem charakteryzują się najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
401	Wzmocnienie potencjału systemu ochrony przyrody na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	Projekt obejmuje działania prośrodowiskowe oraz organizacyjne w stosunku do obszarów i obiektów objętych systemem ochrony przyrody. Ma na celu ochronę przyrody oraz rozwój edukacji ekologicznej (dotyczy także edukacji ekologicznej realizowanej poza obszarami chronionymi).	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
406	Realizacja projektu pilotażowego z zakresu retencji dla potrzeb rolniczych i środowiskowych	Celem projektu jest przeprowadzenie działań pilotażowych w zakresie rozwoju retencji na terenie województwa. Projekt będzie miał charakter realizacyjny dla ustaleń „Programu rozwoju retencji dla celów rolniczych i środowiskowych w województwie kujawsko-pomorskim”.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
407	„Kluczowy zasób Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej”	Projekt zakłada szczegółową identyfikację zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, kluczowej dla prowadzenia działalności rolniczej, dla zapewnienia racjonalnej polityki przestrzennej. Niezależnie od prawnej ochrony gruntów najwyższych klas bonitacyjnych, niezbędna jest kompleksowa ocena rozmieszczenia najcenniejszego zasobu – co pozwoli na racjonalną gospodarkę gruntami, w tym także ułatwi przekształcanie na cele pozarolnicze gruntów wprawdzie wysokich klas, ale o niskiej przydatności wynikającej z innych uwarunkowań lub niezbędnych dla realizacji funkcji społeczno-gospodarczych.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
408	„Powiatowe strefy rozwoju gospodarczego”	Projekt ma na celu identyfikację terenów rozwojowych istotnych dla rozwoju gospodarczego na poziomie powiatów, uwzględniających czynniki przestrzenne, dostępność, wyposażenie w infrastrukturę, itp. – w celu prowadzenia racjonalnej polityki wsparcia ukierunkowanej na wybrane tereny o najlepszych predyspozycjach i szansach rozwojowych. Koncepcja może być podstawą wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych z poziomu regionalnego na poziomie lokalnym.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
409	Opracowanie i wdrażanie wojewódzkiego systemu adaptacji do zmian klimatu	<p>Projekt ma na celu poprawę bilansu wodnego regionu, ograniczenie skutków suszy oraz kształtowanie prawidłowej infrastruktury obszarów przyrodniczo-aktywnych w zakresie regulacji powierzchniowych zasobów wodnych (tzw. obszary wodno-błotne) a także ochronę zasobów wodnych poprzez zwiększenie retencji oraz tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych. Projekt ma na celu także wypracowanie rozwiązań istotnych dla zdrowia i warunków życia ludności oraz dalszego rozwoju gospodarczego w kontekście zachodzących zmian klimatycznych, powodujących zmiany uwarunkowań istotnych dla tych dziedzin.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
410	Kształtowanie ładu przestrzennego w województwie	<p>Projekt ma na celu poprawę ładu przestrzennego regionu i przeciwdziałanie dalszym negatywnym zmianom w tym zakresie poprzez ustalenie regionalnych zasad kształtowania zabudowy, edukację społeczeństwa na temat ładu przestrzennego jako czynnika uwzględniającego w sposób harmonijny wszelkie relacje w środowisku, wsparcie samorządów gminnych w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
411	Zapewnienie stabilizacji energetycznej regionu poprzez rozwój energetyki odnawialnej	Projekt ma na celu optymalizację zużycia energii na wszystkich poziomach, zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej i efektywny sposób jej magazynowania, tworzenie warunków do funkcjonowania lokalnych systemów energetycznych, modernizację systemu elektroenergetycznych i gazowych sieci przesyłowych, rozwój budownictwa pasywnego, niskoenergochłonnego, termomodernizację budynków oraz wykorzystanie potencjałów endogenicznych i zasobów energetycznych regionu.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
412	Opracowanie wytycznych wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUJKZP	Projekt ma na celu opracowanie wytycznych do polityki przestrzennej na poziomie gmin (studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), związanych z metodologią wyznaczania terenów rozwojowych, w celu zapobiegania nadmiernej skali przekształceń przestrzeni – nieadekwatnej do rzeczywistych potrzeb rozwojowych.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
414	„Artefakty przeszłości symbolem tożsamości regionalnej”	Projekt zakłada wyeksponowanie lokalnych i regionalnych wyróżników kulturowych (założenia rezydencjalne odgrywające w przeszłości ważną rolę w kreowaniu patriotyzmu i postępu, rewitalizację i zagospodarowanie, a także odbudowę miejsc, obiektów zabytkowych i pozostałości specyficznego dla regionu dziedzictwa kulturowego.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
415	Wsparcie opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego	Wsparcie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych prowadzonych przy obiektach zabytkowych położonych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Projekt ma bezpośrednie przełożenia na zagadnienia rozwoju społecznego poprzez zachowanie, odnowę, przywracanie, eksponowanie przestrzeni i obiektów istotnych dla kształtowania tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
424	Budowa oraz modernizacja przyszłokolnej infrastruktury sportowej	Projekt ma na celu budowę nowych obiektów oraz przebudowę, modernizację i remonty sal gimnastycznych, boisk, urządzeń lekkoatletycznych i innych przyszkolnych obiektów sportowych wybudowanych do 2000 roku.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
449	Rozbudowa systemu dróg rowerowych	Celem projektu jest zapewnienie bezpieczeństwa niechronionym użytkownikom ruchu drogowego poprzez separację ruchu rowerowego i pieszo-rowerowego od ruchu pojazdów samochodowych, ze szczególnym uwzględnieniem dojazdu dzieci do szkół oraz zapewnienie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych. Samorząd Województwa będzie odpowiedzialny za drogi rowerowe w ciągu dróg wojewódzkich.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

	<p>Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa</p>	<p>I. Odbudowa połączenia Bydgoszcz – Kcynia – granica województwa – Przywrócenie kolejowego ciągu komunikacyjnego Bydgoszcz – Kcynia – granica województwa poprzez przebudowę i modernizację linii. Linia kolejowej nr 356 na odcinku o długości 49,5 km zlokalizowanym od granicy województwa do Bydgoszczy Głównej oraz odcinek linii kolejowej nr 281 na odcinku o długości 18,6 km zlokalizowanym od stacji Kcynia do stacji Nakło nad Notecią jest w niezadowalającym stanie technicznym, wprowadzone są liczne ograniczenia prędkości powodujące wydłużenie czasu jazdy. Perony dla obsługi podróżnych są niskie oraz nie są dostosowane dla osób z ograniczoną możliwością poruszania. Niezbędna jest też mijanka na odcinku Kcynia – Nakło nad Notecią. II. (*)Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z ewentualnym przedłużeniem linii w kierunku Radziejowa oraz podłączeniem do linii kolejowej nr 131 Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z analizą zasadności przedłużenia w kierunku do Radziejowa i podłączeniem do linii 131. III. Prace na linii kolejowej nr 33 na odcinku Płock – Brodnica na odcinku Brodnica – granica województwa. IV. Rewitalizacja linii kolejowej nr 209 na odcinku Chełmża – Bydgoszcz Wschód. V. Modernizacja linii kolejowej nr 215 na odcinku Łaskowice Pomorskie – Szlachta z elektryfikacją. VI. Prace na linii kolejowej nr 245</p>	
462			

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
		<p>Aleksandrów Kujawski – Ciechocinek. VII. Odbudowa połączenia linii kolejowej 33 Brodnica – Rypin – Płock – Kutno – Odbudowa połączenia linii kolejowej 33 Brodnica – Rypin – Kutno w celu poprawy dostępności wschodniej części województwa w relacjach międzyregionalnych. VIII. Budowa drugiego toru na linii kolejowej nr 209 od stacji Bydgoszcz Wschód do stacji Bydgoszcz Fordon. IX. Rewitalizacja linii kolejowych nr 208 i 33 na odcinkach: • <u>Grudziądz – Brodnica z elektryfikacją na odcinkach Jabłonowo Pom. – Brodnica i Brodnica – Brodnica Południe</u>, • <u>Grudziądz – Tuchola – granica województwa z elektryfikacją na odcinkach Tuchola – Wierzchucin i Łaskowice – Grudziądz</u>. Linia kolejowa nr 208 na odcinku od <u>Grudziądza do Brodnicy i linia nr 33 są w niezadawalającym stanie technicznym</u></p>	
464	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sprzyjającej uprawianiu turystyki aktywnej	<p>Projekt zakłada budowę, rozbudowę, modernizację infrastruktury sprzyjającej uprawianiu turystyki aktywnej w oparciu o zasoby endogeniczne województwa (kulturowe, naturalne, w tym leśne, itp.).</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
465	Budowa turystycznych dróg rowerowych	Projekt zakłada budowę turystycznych dróg rowerowych łączących główne ośrodki województwa z obszarami o walorach turystycznych i kulturowych ze szczególnym uwzględnieniem Wislanej Trasy Rowerowej, Międzynarodowych Dróg EuroVelo 2 i Euro Velo 9	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
501	Rozwój transportu niskoemisyjnego w miastach województwa kujawsko-pomorskiego	Głównym celem projektu jest dalsze zwiększenie roli publicznego transportu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, a tym samym zmniejszenie ruchu samochodowego indywidualnego, który w znacznej mierze odpowiada za wzrost zanieczyszczenia powietrza, zatory komunikacyjne i wypadki. Projekt polegać będzie przede wszystkim na budowie lub modernizacji infrastruktury dla transportu niskoemisyjnego oraz zakupach taboru niskoemisyjnego	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
506	Rozbudowa portalu regionalnego „mojregion.info”	Projekt przedsięwzięcia zakłada uzupełnienie portalu internetowego „mojregion.info” o kolejne warstwy informacyjne z zakresu geologii.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
507	Wypracowanie nowych form i metod działania Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia „Salutaris”	<p>Poszerzenie zakresu form, metod oraz instrumentów działania Stowarzyszenia, pozyskiwanie nowych członków, aktywne działanie na rzecz wzmocnienia odporności na zmiany cywilizacyjne i zmiany klimatu.</p> <p>Wdrożenie idei wspólnego ubezpieczenia mienia komunalnego dla członków Stowarzyszenia.</p> <p>Projekt zakłada budowę zaplecza magazynowego dla gromadzenia środków oraz materiałów niezbędnych do likwidowania skutków klęsk żywiołowych, katastrof i awarii, wynikających z zagrożeń cywilizacyjnych oraz zmian klimatycznych. Jednocześnie podjęte zostaną działania o charakterze edukacyjno-informacyjnoszkoleniowym, skierowane do różnych grup odbiorców, mające na celu podniesienie poziomu wiedzy oraz ukształtowanie pożądanых postaw i zachowań w kontekście istniejących i przewidywanych zagrożeń. Istotnym elementem przedsięwzięcia będzie budowanie sieci współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społeczno-gospodarczymi na rzecz wzmocnienia odporności na zagrożenia cywilizacyjne i zmiany klimatu.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
508	Działania organizacyjno-techniczne i edukacyjne na rzecz zwiększenia odporności jednostek samorządu terytorialnego na zagrożenia cywilizacyjne i zmiany klimatyczne	<p>Poszerzenie zakresu form, metod oraz instrumentów działania Stowarzyszenia, pozyskiwanie nowych członków, aktywne działanie na rzecz wzmocnienia odporności na zmiany cywilizacyjne i zmiany klimatu.</p> <p>Wdrożenie idei wspólnego ubezpieczenia mienia komunalnego dla członków Stowarzyszenia.</p> <p>Projekt zakłada budowę zaplecza magazynowego dla gromadzenia środków oraz materiałów niezbędnych do likwidowania skutków klęsk żywiołowych, katastrof i awarii, wynikających z zagrożeń cywilizacyjnych oraz zmian klimatycznych. Jednocześnie podjęte zostaną działania o charakterze edukacyjno-informacyjnoszkoleniowym, skierowane do różnych grup odbiorców, mające na celu podniesienie poziomu wiedzy oraz ukształtowanie pożądanых postaw i zachowań w kontekście istniejących i przewidywanych zagrożeń. Istotnym elementem przedsięwzięcia będzie budowanie sieci współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społeczno-gospodarczymi na rzecz wzmocnienia odporności na zagrożenia cywilizacyjne i zmiany klimatu.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
510	Projekt na rzecz integracji i współpracy wszystkich interesariuszy zainteresowanych rozwojem transportu publicznego na terenie województwa	<p>Celem projektu jest nawiązanie sieci stałej współpracy mającej na celu planowanie rozwoju, a następnie wdrażanie wypracowanych rozwiązań w zakresie transportu publicznego – dotyczy to zarówno przewozów ponadregionalnych, wewnątrzregionalnych, transportu miejskiego oraz ewentualnie innych. Celem projektu ma być przede wszystkim wypracowywanie rozwiązań optymalizujących funkcjonowanie transportu publicznego – a więc także pełnienie roli doradczej dla przewoźników oraz samorządów (np. w zakresie lokalizacji przystanków, organizacji transportu, pomocy w identyfikacji potrzeb, itp.). Procesy współtworzenia i konsultacji projektu „Strategii Przyspieszenia 2030+” wskazały na bardzo duże zaangażowanie sektora pozarządowego działającego w tej dziedzinie i zamierza się ten potencjał wykorzystać na rzecz programowania realnych rozwiązań w celu poprawy spójności transportowej w województwie.</p>	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Projekty kluczowe wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
511	Projekt na rzecz integracji i współpracy wszystkich interesariuszy zainteresowanych rozwojem dróg rowerowych na terenie województwa	Celem projektu jest nawiązanie sieci stałej współpracy mającej na celu planowanie rozwoju, a następnie wdrażanie wypracowanych rozwiązań w zakresie sieci dróg rowerowych. Współpraca samorządów wszystkich szczebli oraz sektora pozarządowego (zwłaszcza organizacji działających na rzecz transportu oraz turystyki rowerowej, rekreacji rowerowej, itp.) ma przyczynić się do wypracowania rozwiązań możliwe optymalnych dla każdego z interesariuszy, co pozwoli na racjonalizowanie wsparcia inwestycji w ramach rozwoju dróg rowerowych (w tym zwłaszcza tworzenia spójnej sieci służącej celom bezpiecznego przemieszczania się, aktywnemu spędzaniu wolnego czasu oraz rozwojowi turystyki.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku –Strategia Przyspieszenia 2030+

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na terenie Gminy Zbiczno znajduje się jedna Jednolita Część Wód Podziemnych: GW200039.

Ponadto Gmina zlokalizowana jest na terenie szesnastu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w tym czterech rzecznych i dwunastu jeziornych.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły Gmina Zbiczno powinna podejmować działania ukierunkowane na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. Z punktu widzenia Gminy wyznaczono między innymi takie inwestycje jak:

- Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami,
- Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami,
- Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP,
- Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.

Należy zaznaczyć, że działania przypisane do poszczególnych JCW znajdują się w załącznikach do Planu, a materiał pomocniczy w tym zakresie zawierają również Karty Charakterystyk, które dostępne są pod adresem [www: https://apgw.gov.pl](https://apgw.gov.pl).

W tabeli zamieszczono charakterystykę Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zlokalizowanych w granicach Gminy Zbiczno.

Tabela 8 Jednolite Części Wód na terenie Gminy Zbiczno

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka		przypisane cele środowiskowe
			nieosiągnięcia celu	środowiskowego	
LW20197 Niskie Brodno	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
RW2000172 9665 Lutryna do Dużej Bachy	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	niezagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20186 Strażym	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemic zny	niezagrożona		dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna); dobry stan chemiczny
LW20187 Ciche	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; stan chemiczny: dla złądzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka		przypisane cele środowiskowe
			nieosiągnięcia celu	środowiskowego	
LW20188 Zbiczno	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	nie zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20189 Bachotek	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną); dobry stan chemiczny
LW20194 Sosno	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	nie zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20196 Wysokie Brodno	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
RW2000112 8779 Drwęca od Pobórskiej	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Drwęca w obrębie JCWP (dla jesiotra, łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
Strugi do Brodniczki				<p>odcinku ciekłu głównego Drwęca w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorka europejskiego);</p> <p>stan chemiczny: dla złączonych wskaźników [związki trybutylowy(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry</p>
RW2000172 87899 Brodniczka	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	<p>dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności ciekłu według wymagań gatunków chronionych;</p> <p>stan chemiczny: dla złączonych wskaźników [fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry</p>
RW2000182 87693 Skarlanka	NAT - naturalna część wód	brak danych	niezagrożona	<p>dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności ciekłu według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności ciekłu dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku ciekłu głównego Skarlanka w obrębie JCWP (dla węgorka europejskiego); dobry stan chemiczny</p>

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka		przypisane cele środowiskowe
			nieosiągnięcia celu	środowiskowego	
LW20175 Wielkie Partęczyny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	niezagrożona		dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
LW20178 Głowińskie	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20179 Łąkorek	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	niezagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20193 Mieliwo	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka		przypisane cele środowiskowe
			nieosiągnięcia celu	środowiskowego	
LW20181 Dębno	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
GW200019	--	dobry stan wód	zagrożona chemicznie		dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy

Źródło: Karty Charakterystyk JCWP oraz Karty Charakterystyk JCWPd (dostęp: 20.01.2026 r.)

PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM DLA OBSZARU DORZECZA WISŁY

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Zbiczno występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią – oznacza to, że tereny te zlokalizowane są w zasięgu obszaru dla którego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%).

Szczegółowe informacje nt. granic obszarów zagrożonych powodzią znajdują się na stronie Hydroportal w części dotyczącej Mapa zagrożenia powodziowego: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP .

Należy mieć na uwadze, że w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960) oraz w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy – Prawo wodne. Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy jw. planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem czy stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

W związku z występowaniem na terenie gminy obszarów zagrożenia powodzią istotne jest również odniesienie do Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, który został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r., ogłoszony w dniu 23 grudnia 2022 r., a w życie wszedł w dniu 23 marca 2023 r. Zapisy dokumentu są istotne z punktu widzenia rozwoju gminy, co oznacza, że wszelkie działania podejmowane przez samorząd muszą być zgodne z nimi i służyć realizacji założonych w Planie celów, czyli: zahamowaniu wzrostu ryzyka powodziowego, obniżeniu istniejącego ryzyka powodziowego oraz poprawie systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Należy zauważyć, że zgodnie z ww. aktualizowanym Planem zarządzania ryzykiem powodziowym w granicach Gminy Zbiczno zaplanowano działanie pn. „Wykonanie koncepcji ochrony przeciwpowodziowej m. Brodnica z uwzględnieniem zwiększenia retencji naturalnej w zlewni rzeki Drwęcy oraz Wel”.

PLAN PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY NA LATA 2021-2027

Gmina Zbiczno położona jest

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym suszą atmosferyczną,
- w większości na terenie ekstremalnie zagrożonym, a częściowo silnie, umiarkowanie i słabo zagrożonym suszą rolniczą,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną,
- w całości słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną.

W łącznym zagrożeniu suszą Gmina została w większości zakwalifikowana jako teren silnie zagrożony suszą.

W celu poprawy stanu gospodarki wodnej, a tym samym przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom występowania suszy, kluczowe będą zapisy dokumentu pn. „Plan przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2021-2027” przyjętego na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. Plan wyznacza kierunki działań podejmowanych przez organy administracji samorządowej, dotyczą one przede wszystkim:

- zwiększenia ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- zwiększenia retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- retencji i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacji działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji,
- uwzględniania tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w planach zarządzania kryzysowego,

- budowy i przebudowy ujęć wód podziemnych oraz budowy lub przebudowy rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), strategia rozwoju gminy określa w szczególności obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581), wraz z zakresem planowanych działań.

Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) są obszary, na których zdiagnozowano istnienie szczególnych warunków społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, w tym występowanie barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych. Obszarem Strategicznej Interwencji może być obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych. OSI stanowią wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na dany obszar.

W celu identyfikacji OSI dla Gminy Zbiczno, przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego wskazuje następujące Obszary Strategicznej Interwencji: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wschodnią Polskę¹ oraz Śląsk.

Na poziomie krajowym Gmina Zbiczno nie została zaklasyfikowana do żadnego OSI.

¹ Wschodnia Polska rozumiana jest jako pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYŚPIESZENIA 2030+

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, cały obszar Gminy Zbiczno został zaliczony do OSI zdefiniowanego jako OSI obszarów peryferyjności transportowej.

Obszary peryferyjności transportowej związane są z działaniami na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na terenach peryferyjnych. To obszary, które mogą wymagać wsparcia w przezwycięzeniu problemu możliwości dojazdu do stolicy województwa, siedziby powiatu lub innych węzłów przesiadkowych systemu wojewódzkiego.

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW

PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ STRATEGII

Za realizację zadań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 odpowiedzialny jest przede wszystkim Urząd Gminy Zbiczno oraz gminne jednostki, a także społeczność lokalna i podmioty działające na terenie gminy. Poszczególne prace zaplanowane w ramach wdrożenia strategii zostaną zatem podjęte przez przedstawicieli sektora publicznego, biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorców, organizacje otoczenia biznesu czy organizacje samorządowe.

Wyznaczone podmioty będą w głównej mierze odpowiedzialne za monitorowanie realizacji poszczególnych kierunków działań oraz sporządzanie raportów ewaluacyjnych na podstawie uzyskanych wyników. Kluczowe znaczenie ma w tym przypadku systematyczne kontrolowanie przebiegu wdrażania Strategii.

MONITORING ORAZ EWALUACJA STRATEGII

Monitoring stanowi proces regularnego gromadzenia i analizowania informacji dotyczących wdrażania Strategii. Prowadzony jest w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Monitoring będzie przeprowadzony przez wyznaczonych pracowników Urzędu Gminy Zbiczno oraz jednostek organizacyjnych Gminy Zbiczno.

Efekty realizacji Strategii będą monitorowane i prezentowane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który – zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – stanowi dokument obowiązkowy. Raport zawiera podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w tym w szczególności informacje dotyczące realizacji polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy oraz budżetu obywatelskiego.

W procesie realizacji Strategii istotna jest również odpowiednio przeprowadzona ewaluacja, dzięki której możliwe będzie określenie jakości i efektów wdrażania strategii. Dokonywana jest przy uwzględnieniu następujących kryteriów:

- trafności, która pozwala na ocenę adekwatności planowanych celów Strategii względem zidentyfikowanych problemów i wyzwań rozwoju gminy,
- skuteczności, która określa, czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia wskutek zaplanowanych działań,
- efektywności, która pozwala ocenić, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności – zewnętrznej (w zakresie zgodności Strategii z zapisami dokumentów wyższego rzędu) i wewnętrznej (logiczny związek pomiędzy diagnozą, wizją, celami i działaniami Strategii).

Ze względu na moment prowadzenia, wyróżnić można ewaluację ex-ante, mid-term oraz ex-post. Dla Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 rekomendowane są następujące rodzaje oraz szacowane terminy wykonania ewaluacji:

- Ewaluacja ex-ante - podejmowana przed przyjęciem ostatecznej wersji strategii, element obowiązkowy zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
- Ewaluacja mid-term - realizowana mniej więcej w połowie realizacji strategii, czyli zaleca się przeprowadzenie ewaluacji w 2030 roku, czyli po zakończeniu 4 pełnych lat wdrażania Strategii (2026-2029)
- Ewaluacja ex-post jest prowadzona po zakończeniu realizacji strategii i pełni funkcję podsumowującą cały proces.

DOKUMENTY WYKONAWCZE

Obowiązkowym elementem systemu realizacji Strategii są wytyczne dotyczące sporządzania dokumentów wykonawczych, takich jak obowiązkowe lub fakultatywne programy i plany funkcjonujące w Gminie Zbiczno. Istotne jest, aby dokumenty te były zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026–2035, a w razie potrzeby aktualizowane, tak aby zachować spójność wewnętrzną.

Tabela przedstawia dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Zbiczno na moment sporządzania Strategii wraz z odniesieniem do ich aktualności, a także wytyczne co do ich sporządzania.

Tabela 9 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Zbiczno wraz z wytycznymi do ich sporządzenia

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Planowanie przestrzenne		
Plan ogólny	Brak	Gmina Zbiczno przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego gminy na podstawie uchwały nr II/23/2024 Rady Gminy Zbiczno z dnia 29 maja 2024 r.
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	W Gminie Zbiczno obowiązuje 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego może zostać dokonana w zgodzie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
Energetyka		
Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XXVII/137/2016 Rady Gminy Zbiczno z dnia 27 września 2016 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne. Sporządzany na okres 15 lat, aktualizowany co najmniej raz na 3 lata.

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Gospodarka komunalna		
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Zbiczno na lata 2021-2026	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XXXII/224/2021 Rady Gminy Zbiczno z dnia 31 marca 2021 r.	Dokument aktualny, wymagający aktualizacji w okresie realizacji Strategii. Jest to obowiązkowy dokument na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu Cywilnego. Sporządzany jest na okres co najmniej pięciu kolejnych lat.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem		
Program Opieki nad Zabytkami	Dokument obowiązujący przyjęty na mocy uchwały nr XXI/151/2025 Rady Gminy Zbiczno z dnia 24 listopada 2025 r.	Dokument obowiązkowy, co wynika z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Opracowywany jest na okres 4 lat. Przyjmuje go rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu		
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zbiczno na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XIII/90/2019 z dnia 30 września 2019 r.	Dokument obowiązkowy, sporządzany na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Pozwala on realizować politykę ochrony środowiska na poziomie gminy. Konieczna aktualizacja w okresie realizacji Strategii.

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Gminny program usuwania azbestu z terenu Gminy Zbiczno	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr X/70/2011 Rady Gminy Zbiczno z dnia 28 grudnia 2011 r. z późn. zm.	Dokument sporządzany obowiązkowo w związku z Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032.
Polityka społeczna		
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbiczno na lata 2021-2026	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XXXI/214/2021 Rady Gminy Zbiczno z dnia 3 marca 2021 r.	Jest to dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 – 2027	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr LXVII/473/2024 Rady Gminy Zbiczno z dnia 7 lutego 2024 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Rekomendowana aktualizacja dokumentu w okresie realizacji Strategii.
Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Zbiczno na lata 2025-2027	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr X/81/2024 Rady Gminy Zbiczno z dnia 18 grudnia 2024 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program musi obejmować trzy lata.

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały LXVI/468/2023 Rady Gminy Zbiczno z dnia 28 grudnia 2023 r.	Obowiązkowy dokument na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Sporządzany jest na okres nie dłuższy niż cztery lata. Rekomendowana aktualizacja dokumentu w okresie realizacji Strategii.
Rozwój lokalny		
Roczny program współpracy Gminy Zbiczno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr X/80/2024 Rady Gminy Zbiczno z dnia 18 grudnia 2024 r.	Program przyjmowany corocznie. Określa obszary współpracy finansowej i niefinansowej z organizacjami pozarządowymi. Konieczna coroczna aktualizacja w okresie realizacji Strategii.
Zarządzanie kryzysowe		
Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego	Zarządzenie Nr 65/2012 Wójta Gminy Zbiczno z dnia 16 lutego 2012 r	Dokument sporządzany na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.
Finanse publiczne		
Wieloletnia Prognoza Finansowej Gminy Zbiczno na lata 2025-2030	Ostatnia zmiana na podstawie uchwały nr X/79/2024 Rady Gminy Zbiczno z dnia 18 grudnia 2024 r.,	Dokument aktualny, aktualizacja zgodnie z potrzebami. Rekomendowana aktualizacja dokumentu w okresie realizacji Strategii.
Budżet Gminy Zbiczno na 2025 rok	Ostatnia zmiana na podstawie uchwały nr	Uchwała przyjmowana corocznie. Powinna

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
	XVIII/130/2025 Rady Gminy Zbiczno z dnia 29 sierpnia 2025 r.	odzwierciedlać cele i kierunki działań określone w strategii, zintegrowane z wieloletnią prognozą finansową.

Źródło: opracowanie własne

RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja celów strategicznych oraz kierunków działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026–2035 wiąże się z koniecznością poniesienia określonych nakładów finansowych. Gmina Zbiczno systematycznie analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, aby skutecznie realizować przedsięwzięcia wskazane w Strategii. Obejmuje to zarówno środki własne gminy, jak i fundusze pochodzące z różnych szczebli administracji publicznej oraz źródeł zewnętrznych. Do najważniejszych z nich należą:

- środki własne Gminy Zbiczno,
- środki z budżetu województwa kujawsko-pomorskiego,
- środki z budżetu państwa,
- Fundusze Europejskie do Kujaw i Pomorza 2021-2027,
- środki sektora prywatnego.

Jednym z kluczowych instrumentów wdrożeniowych Strategii jest coroczny budżet gminy. Planowanie budżetu w oparciu o priorytety strategiczne pozwala na realne dopasowanie wysokości środków finansowych do potrzeb wynikających z dokumentu strategicznego. Dzięki temu Gmina Zbiczno jest w stanie zapewnić odpowiednie finansowanie zadań, uwzględniając jednocześnie aktualne możliwości finansowe samorządu.

Należy podkreślić, że w obecnych warunkach niestabilności ekonomicznej i gospodarczej kraju precyzyjne określenie kwot przeznaczonych na realizację poszczególnych przedsięwzięć nie jest możliwe. W związku z tym Strategia nie zawiera sztywnych ram finansowych, a planowanie i alokacja środków muszą pozostawać elastyczne, dostosowując się do zmieniającej się sytuacji ekonomicznej oraz dostępnych funduszy krajowych i europejskich.

Rozszerzona perspektywa finansowa Strategii przewiduje również poszukiwanie innowacyjnych źródeł finansowania, współpracę z sektorem prywatnym oraz inicjatywy lokalne, które mogą wspierać rozwój infrastruktury, edukacji, ochrony środowiska i jakości życia mieszkańców Gminy. Dzięki takiemu podejściu możliwe będzie skuteczne wdrażanie strategii, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansowej Gminy i maksymalizacji korzyści dla społeczności lokalnej.

SPIS TABEL

Tabela 1 Cele strategiczne w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej	27
Tabela 2 Kierunki działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej	28
Tabela 3 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze społecznej	32
Tabela 4 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze gospodarczej	33
Tabela 5 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze przestrzennej	34
Tabela 6 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w sferze klimatyczno-środowiskowej	35
Tabela 7 Projekty kluczowe istotne dla rozwoju Gminy Zbiczno.....	52
Tabela 8 Jednolite Części Wód na terenie Gminy Zbiczno	78
Tabela 9 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Zbiczno wraz z wytycznymi do ich sporządzenia	90

LEGENDA:

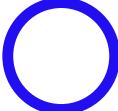
SYSTEM OSADNICZY

- Zbiczno – ośrodek lokalny
- Pozostałe miejscowości Gminy Zbiczno
- Granice sołectw
- Granica Gminy Zbiczno

SYSTEM TRANSPORTOWY

- Drogi powiatowe
- Linia kolejowa nr 208

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA

- Sieć elektroenergetyczna wysokiego napięcia (WN)
- Tereny predysponowane do dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej
- Miejscowości przewidziane do rozwoju infrastruktury technicznej
- Miejscowości przewidziane do rozwoju infrastruktury społecznej

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

- Obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średni i wynosi raz na 100 lat (1%)

SYSTEM PRZYRODNICZY

- 37 użytków ekologicznych
- Rezerваты przyrody: Mieliwo, Stręszek, Okonek, Retno, Bachotek, Bagno Mostki, Rzeka Drwęca
- Brodnicki Park Krajobrazowy
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy
- Obszar Natura 2000 Ostoja Brodnicka (PLH040036)
- Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH280001)
- Korytarz ekologiczny Lasy Brodnickie (KPnC-13D)

SYSTEM FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY

- Tereny zabudowy
- Tereny wód powierzchniowych
- Tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień
- Tereny rolnicze

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

- OSI na poziomie regionalnym – peryferyjność transportowa
- Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnica

KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

- Gmina szczególnie predysponowana do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

PROJEKTY KLUCZOWE

- Projekt kluczowy nr 462: Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa – Rewitalizacja linii kolejowej nr 208

DIAGNOZA
SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ
GMINY ZBICZNO

Zbiczno 2025

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
SFERA SPOŁECZNA	5
DEMOGRAFIA	5
EDUKACJA.....	18
POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA.....	23
KULTURA I SPORT	32
TURYSTYKA.....	36
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	38
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA.....	42
FINANSE I ADMINISTRACJA	44
SFERA GOSPODARCZA.....	49
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.....	49
RYNEK PRACY	54
SFERA PRZESTRZENNA	57
POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	57
UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE	59
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	60
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	62
SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA.....	72
ŚRODOWISKO NATURALNE.....	72
FORMY OCHRONY PRZYRODY	79
GOSPODARKA ODPADAMI	81
ANALIZA SWOT.....	82
SPIS TABEL.....	86
SPIS WYKRESÓW	88
SPIS MAP	88
SPIS ZDJĘĆ	89

WSTĘP

Przygotowana diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej Gminy Zbiczno tworzy punkt wyjścia i bazę do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026–2035*. Została sporządzona zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198).

Dokument wskazuje najistotniejsze wewnętrzne oraz zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy oraz jej potencjał. Celem Diagnozy jest również określenie barier oraz szans dla Gminy Zbiczno, wynikających ze wspomnianych uwarunkowań. Opracowanie zawiera informacje pozwalające na sformułowanie kluczowych wniosków na potrzeby rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz klimatyczno-środowiskowego.

Diagnoza została przygotowana w dwóch ujęciach. Ujęcie dynamiczne obejmuje informacje o dokonujących się zmianach oraz prognozach, a ujęcie porównawcze pozwala analizować sytuację Gminy w stosunku do innych obszarów administracyjnych oraz kraju. Okres badawczy uwzględnia lata 2019–2023 oraz 2024, jeżeli to możliwe. Dokument zawiera najbardziej aktualne informacje w momencie jego tworzenia.

Niniejszy dokument opiera się na danych statystycznych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych i dokumentów progностycznych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny, a także danych własnych Gminy Zbiczno.

Zakres diagnostyczny obejmuje: sferę społeczną (analizę procesów demograficznych, sektora edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji i innych), sferę gospodarczą (analizę przedsiębiorczości i rynku pracy), sferę przestrzenną (charakterystykę położenia, infrastruktury technicznej) oraz sferę klimatyczno-środowiskową (charakterystykę środowiska naturalnego i analizę z zakresu ochrony środowiska).

SFERA SPOŁECZNA

DEMOGRAFIA

STAN LUDNOŚCI

Stan ludności jest wynikiem różnych uwarunkowań demograficznych, które kształtują się na danym terenie. Analiza stanu ludności jest kluczowa, by zrozumieć sytuację społeczną w gminie i móc określić kierunki działania na podstawie potrzeb mieszkańców.

Tabela przedstawia dane dotyczące stanu ludności według płci w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 1 Stan ludności według płci w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	4 855	4 825	4 852	4 905	4 932
mężczyźni	2 451	2 426	2 445	2 462	2 472
kobiety	2 404	2 399	2 407	2 443	2 460

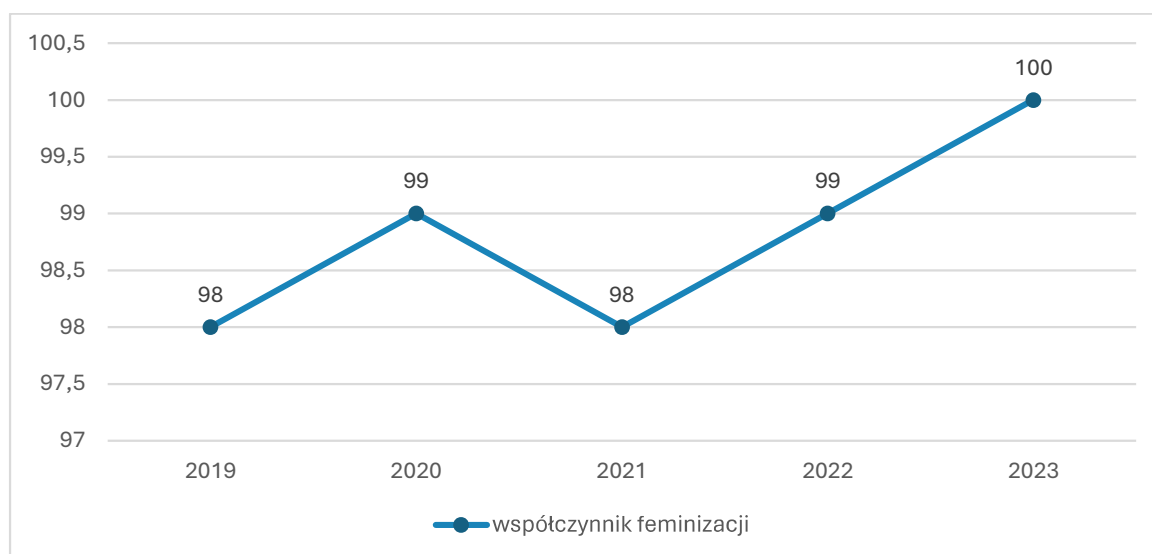
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Według danych o stanie ludności w Gminie Zbiczno między rokiem 2019 a 2020 liczba ludności zmniejszyła się, a następnie zaczęła rosnąć do końca badanego okresu. Liczba osób zamieszkujących Gminę Zbiczno na koniec roku 2023 wynosiła 4 932, w tym 2 460 kobiet oraz 2 472 mężczyzn.

Współczynnik feminizacji określa wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn w danym regionie. Zapisuje się go jako liczbę kobiet, która przypada na 100 mężczyzn.

Na wykresie przedstawiono współczynnik feminizacji w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Wykres 1 Współczynnik feminizacji w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Wartości współczynnika feminizacji wahały się w badanym okresie i od 2021 r. zaczęły rosnąć. W 2023 r. współczynnik osiągnął wartość 100 i był niższy w porównaniu do powiatu brodnickiego (102), województwa kujawsko-pomorskiego (107) oraz Polski (107).

W kolejnej tabeli zaprezentowano dane dotyczące stanu ludności w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju między 2019 a 2023 r.

Tabela 2 Stan ludności w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Zbiczno	4 855	4 825	4 852	4 905	4 932
powiat brodnicki	79 097	78 397	78 173	78 057	77 791
województwo kujawsko-pomorskie	2 072 373	2 031 550	2 017 720	2 006 876	1 996 003
Polska	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327	37 636 508

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

W powiecie, województwie i kraju można zauważyć tendencję malejącą w liczbie ludności. Zgodnie z *Prognozą ludności dla gmin na lata 2023–2060* sporządzoną przez Główny Urząd Statystyczny w Gminie Zbiczno liczba mieszkańców również zacznie się zmniejszać i w roku 2060 osiągnie wartość 4 217.

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Gęstość zaludnienia liczona jest jako liczba osób przypadających na 1 km² powierzchni danego obszaru.

Dane dotyczące gęstości zaludnienia w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz kraju w latach 2019–2023 zostały zaprezentowane w kolejnej tabeli.

Tabela 3 Gęstość zaludnienia w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Zbiczno	36,3	36,1	36,3	36,7	36,9
powiat brodnicki	76,1	75,4	75,2	75,1	74,8
województwo kujawsko-pomorskie	115,3	113,0	112,3	111,7	111,1
Polska	122,7	121,8	121,2	120,8	119,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Gęstość zaludnienia w Gminie Zbiczno w 2023 r. wynosiła 36,9. W Gminie Zbiczno można zaobserwować tendencję wzrastającą od 2021 r. W powiecie, województwie i Polsce sytuacja jest odmienna. Jest to spowodowane ujemnym przyrostem naturalnymi, procesami demograficznymi i migracjami ludności.

EKONOMICZNE GRUPY WIEKU

Kluczową kwestią w procesie analizy sytuacji demograficznej gminy jest podział ludności według ekonomicznych grup wieku, który wynika z kryteriów demograficznych oraz wieku emerytalnego obowiązującego w kraju. Wspomniane grupy ludności porządkowane są ze względu na wiek zdolności do pracy. Wyróżniamy osoby w:

- wieku przedprodukcyjnym – okres od narodzin do 17 lat,
- wieku produkcyjnym – osoby od 18 roku życia do 59 lat w przypadku kobiet i do 64 lat w przypadku mężczyzn,
- wieku poprodukcyjnym – kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej.

W roku 2023 struktura ekonomicznych grup wieku ludności Gminy Zbiczno wygląda następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym: 21.5%,
- ludność w wieku produkcyjnym: 56.8%,
- ludność w wieku poprodukcyjnym: 21.7%.

Kolejne tabele zawierają informacje, jak przedstawiała się liczba ludności poszczególnych ekonomicznych grup wiekowych w Gminie Zbiczno w porównaniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz Polski w latach 2019–2023.

Tabela 4 Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem					
Gmina Zbiczno	993	1 045	1 053	1 068	1 060
powiat brodnicki	16 130	16 201	16 266	16 266	16 040
województwo kujawsko-pomorskie	373 397	373 125	370 971	366 988	360 857
Polska	6 948 706	6 997 537	6 992 641	6 950 826	6 864 881

	2019	2020	2021	2022	2023
Mężczyźni					
Gmina Zbiczno	503	530	536	544	534
powiat brodnicki	8 304	8 389	8 409	8 404	8 252
województwo kujawsko-pomorskie	191 863	191 685	190 547	188 621	185 338
Polska	3 566 972	3 591 500	3 589 149	3 567 206	3 522 874
Kobiety					
Gmina Zbiczno	490	515	517	524	526
powiat brodnicki	7 826	7 812	7 857	7 862	7 788
województwo kujawsko-pomorskie	181 534	181 440	180 424	178 367	175 519
Polska	3 381 734	3 406 037	3 403 492	3 383 620	3 342 007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Analiza danych zawartych w tabeli dotyczącej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym pokazała wzrost liczby tej grupy ekonomicznej w Gminie Zbiczno, który trwał od początku badanego okresu do 2022 r. W roku 2023 nastąpił spadek. W powiecie brodnickim wartości początkowo wzrastają, w latach 2021–2022 zatrzymują się na jednym poziomie, po czym w 2023 r., podobnie jak w Gminie, zmniejszają się. W skali województwa oraz powiatu zauważalne są tendencje spadkowe w całym okresie.

Zgodnie z *Prognozą ludności dla gmin na lata 2023–2060*, liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Zbiczno będzie się wahać i ostatecznie w 2060 r. osiągnie przewidywaną wartość 887.

Tabela 5 Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem					
Gmina Zbiczno	2 987	2 833	2 823	2 810	2 802
powiat brodnicki	48 374	47 148	46 584	46 165	45 717
województwo kujawsko-pomorskie	1 251 212	1 206 034	1 190 152	1 176 157	1 163 276
Polska	23 025 927	22 631 307	22 385 400	22 169 304	21 985 460
Mężczyźni					
Gmina Zbiczno	1 641	1 556	1 555	1 537	1 530
powiat brodnicki	26 011	25 427	25 121	24 872	24 601
województwo kujawsko-pomorskie	665 429	641 537	632 295	623 741	616 134
Polska	12 231 436	12 011 194	11 864 466	11 730 441	11 616 837
Kobiety					
Gmina Zbiczno	1 346	1 277	1 268	1 273	1 272
powiat brodnicki	22 363	21 721	21 463	21 293	21 116
województwo kujawsko-pomorskie	585 783	564 497	557 857	552 416	547 142
Polska	10 794 491	10 620 113	10 520 934	10 438 863	10 368 623

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Według danych z tabeli dotyczących ludności w wieku produkcyjnym zarówno na obszarze Gminy Zbiczno, jak i w każdej porównywanej jednostce administracyjnej oraz kraju w badanym okresie nastąpił systematyczny spadek.

Zgodnie z *Prognozą ludności dla gmin na lata 2023–2060* liczba osób w wieku produkcyjnym w Gminie Zbiczno będzie się wahać. W 2060 r. liczba osób w wieku produkcyjnym ma osiągnąć 2 242, czyli 20% mniej niż w 2023 r.

Tabela 6 Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem					
Gmina Zbiczno	875	947	976	1 027	1 070
powiat brodnicki	14 593	15 048	15 323	15 626	16 034
województwo kujawsko-pomorskie	447 764	452 391	456 597	463 731	471 870
Polska	8 407 943	8 459 720	8 529 663	8 646 197	8 786 167
Mężczyźni					
Gmina Zbiczno	307	340	354	381	408
powiat brodnicki	4 842	5 101	5 281	5 491	5 746
województwo kujawsko-pomorskie	147 014	150 282	153 597	158 686	163 929
Polska	2 768 644	2 814 468	2 869 302	2 951 674	3 042 688

	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety					
Gmina Zbiczno	568	607	622	646	662
powiat brodnicki	9 751	9 947	10 042	10 135	10 288
województwo kujawsko-pomorskie	300 750	302 109	303 000	305 045	307 941
Polska	5 639 299	5 645 252	5 660 361	5 694 523	5 743 479

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Według danych z tabeli dotyczących ludności w wieku poprodukcyjnym zarówno na obszarze Gminy Zbiczno, jak i w powiecie brodnickim, województwie kujawsko-pomorskim oraz kraju w badanym okresie nastąpił dynamiczny wzrost.

Zgodnie z *Prognozą ludności dla gmin na lata 2023–2060* zwiększenie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zbiczno będzie postępować i najwyższy poziom (1 183) osiągnie w 2052 r. Po tym czasie przewidywana jest tendencja spadkowa. W 2060 r. prognozowana liczba mieszkańców Gminy Zbiczno będzie wynosić 1 088.

Dane dotyczące stanu ludności różnych grup ekonomicznych w latach 2019–2023 oraz prognozy dotyczące zmian liczby ludności w tych grupach wskazują na niekorzystny trend starzenia się społeczeństwa. Zaobserwowany wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczbowym w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym, pociąga za sobą negatywne konsekwencje demograficzne, które mogą znacząco wpłynąć na sytuację społeczno-gospodarczą Gminy. Ten problem występuje nie tylko na obszarze Gminy Zbiczno, ale dotyczy całej Polski. Głównymi przyczynami starzenia się społeczeństwa są: wydłużenie się życia osób starszych związany z rozwojem opieki medycznej i wysokim poziomem cywilizacyjnym oraz ujemny przyrost naturalny spowodowany m.in. czynnikami społeczno-ekonomicznymi w kraju.

Trend starzejącego się społeczeństwa wpływa m.in. na:

- zmniejszanie się liczby osób aktywnych zawodowo, co pociąga za sobą konsekwencje w postaci malejących dochodów dla jednostek samorządowych,
- zwiększenie się zapotrzebowania na usługi społeczne, opiekę zdrowotną oraz świadczenia skierowane do osób w podeszłym wieku,
- spadek dynamiki rozwoju gospodarczego,
- opóźnienie się wieku emerytalnego i obniżenie poziomu świadczeń emerytalnych,
- ekonomiczne obciążenie ludności w wieku produkcyjnym.

PRZYROST NATURALNY

Przyrost naturalny jest kluczowym wskaźnikiem demograficznym, który wpływa na zmiany w strukturze i liczebności ludności. Oblicza się go jako różnicę pomiędzy liczbą urodzeń, a liczbą zgonów w ciągu roku. Dodatni przyrost naturalny wskazuje na wzrost liczby ludności, natomiast ujemny (nazywany też ubytkiem naturalnym) na jej spadek.

W następnym tabeli przedstawiono dane dotyczące przyrostu naturalnego w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz kraju w latach 2019–2023.

Tabela 7 Przyrost naturalny w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
urodzenia żywe					
Gmina Zbiczno	48	41	49	52	36
powiat brodnicki	891	840	839	733	601
województwo kujawsko-pomorskie	19 342	18 013	16 709	15 061	13 522
Polska	374 954	355 309	331 511	305 132	272 451

	2019	2020	2021	2022	2023
Zgony					
Gmina Zbiczno	47	49	62	50	35
powiat brodnicki	712	888	977	908	775
województwo kujawsko-pomorskie	22 096	25 465	28 272	24 184	22 323
Polska	409 709	477 355	519 517	448 448	409 036
przyrost naturalny					
Gmina Zbiczno	1	-8	-13	2	1
powiat brodnicki	179	-48	-138	-175	-174
województwo kujawsko-pomorskie	-2 754	-7 452	-11 563	-9 123	-8 801
Polska	-34 755	-122 046	-188 006	-143 316	-136 585

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno od 2020 do 2022 r. liczba urodzeń nieznacznie się zwiększała. W 2023 r. nastąpił spadek, a wartość liczbowa osiągnęła najniższy poziom w badanym okresie (36). Ujemny przyrost naturalny został zanotowany w Gminie w latach 2020–2021. Na koniec badanego okresu przyrost naturalny uzyskał wartości dodatnie. Analizowane dane pokazują, że w skali powiatu, województwa oraz kraju liczba urodzeń znacznie się zmniejsza i od roku 2020 zaobserwować można niezmiennie ujemny przyrost naturalny.

Następna tabela prezentuje wartości wskaźnika przyrostu naturalnego na 1 000 ludności w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz kraju w latach 2019–2023.

Tabela 8 Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
urodzenia żywe na 1000 ludności					
Gmina Zbiczno	9,84	8,55	10,12	10,69	7,31
powiat brodnicki	11,29	10,70	10,71	9,38	7,71
województwo kujawsko-pomorskie	9,32	8,83	8,26	7,49	6,76
Polska	9,77	9,31	8,73	8,07	7,23
zgony na 1000 ludności					
Gmina Zbiczno	9,64	10,22	12,80	10,28	7,11
powiat brodnicki	9,02	11,31	12,48	11,62	9,94
województwo kujawsko-pomorskie	10,65	12,49	13,97	12,02	11,15
Polska	10,67	12,50	13,68	11,86	10,85
przyrost naturalny na 1000 ludności					
Gmina Zbiczno	0,21	-1,67	-2,68	0,41	0,20
powiat brodnicki	2,27	-0,61	-1,76	-2,24	-2,23
województwo kujawsko-pomorskie	-1,33	-3,65	-5,71	-4,54	-4,40
Polska	-0,91	-3,20	-4,95	-3,79	-3,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Ujemny przyrost naturalny zanotowano w Gminie Zbiczno jedynie w latach 2021–2022 w badanym okresie. We wszystkich pozostałych jednostkach administracyjnych i kraju wartości są ujemne od 2019 do 2023 r. (z wyjątkiem roku 2019 w powiecie brodnickim).

SALDO MIGRACJI

Kolejnym istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację demograficzną gmin są procesy migracyjne, w szczególności w odniesieniu do osób młodych, z dobrym wykształceniem, a także wysokimi kwalifikacjami zawodowymi. Saldo migracji jest różnicą pomiędzy imigracją a emigracją na danym obszarze w ciągu roku. Wskaźnik jest dodatni, kiedy napływ ludzi na dany obszar jest wyższy niż odpływ, a ujemny w sytuacji odwrotnej.

Warto podkreślić, że statystyki dotyczące migracji nie muszą odzwierciedlać stanu rzeczywistego, ponieważ w wielu przypadkach osoby, które zmieniają miejsce zamieszkania, nie zmieniają jednocześnie oficjalnego miejsca zameldowania, a więc ich migracja nie ma wpływu na statystyki.

W kolejnej tabeli zamieszczone zostały dane dotyczące salda migracji wewnętrznych oraz zagranicznych w Gminie Zbiczno na przestrzeni lat 2019–2023.

Tabela 9 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
saldo migracji ogółem	-7	-8	22	47	17
saldo migracji ogółem na 1000 ludności	-1,4	-1,7	4,5	9,7	3,5
saldo migracji wewnętrznych	-7	-12	21	49	14
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	-1,4	-2,5	4,3	10,1	2,8
saldo migracji zagranicznych	0	4	1	-2	3
saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	0,00	0,83	0,21	-0,41	0,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno saldo migracji było ujemne do 2020 r., a następnie zaczęło osiągać wartości dodatnie. Jest to pozytywna sytuacja, ponieważ oznacza, że jest większy napływ osób na teren Gminy niż odpływ z jej terenów.

Kolejna tabela przedstawia stan zameldowań oraz wymeldowań w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 10 Ruch wewnętrzny i zewnętrzny w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
zameldowania ogółem	80	42	82	100	53
zameldowania z miast	44	20	54	73	26
zameldowania ze wsi	36	18	27	26	23
zameldowania z zagranicy	0	4	1	1	4
wymeldowania ogółem	87	50	60	53	36
wymeldowania do miast	52	24	27	21	23
wymeldowania na wieś	35	26	33	29	12
wymeldowania zagranicę	0	0	0	3	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Analiza danych dotyczących liczby zameldowań oraz wymeldowań w Gminie Zbiczno wykazała, że w badanym okresie nastąpiły znaczne wahania. Najwięcej osób zameldowało się w Gminie w 2022 r. (100), a najmniej w 2020 r. (42). Na początku badanego okresu liczba zameldowań była niższa niż wymeldowań, natomiast od 2022 r. sytuacja się odwróciła. Większość osób nowo zameldowanych pochodziła z miast. Między 2020 a 2022 rokiem w strukturze wymeldowujących się z Gminy przeważały osoby, które

przenosiły się na obszary wiejskie. Zmieniło się to w 2023 r., kiedy dominowały wymeldowania do miast.

EDUKACJA

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Wychowanie przedszkolne dotyczy dzieci w wieku od lat 3 do 7. W uzasadnionych przypadkach można także uwzględnić dziecko, które ukończyło 2,5 roku. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych, szkołach podstawowych oraz innych formach wychowania przedszkolnego (zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych). Celem wychowania przedszkolnego jest zapewnienie dzieciom opieki, realizacja podstawy programowej oraz przygotowanie ich do nauki w szkole. Do zadań własnych Gminy należy m.in. zaspokajanie potrzeb edukacji publicznej mieszkańców, a więc też dbanie o wychowanie przedszkolne dzieci.

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonują dwa zespoły szkół:

- Zespół Szkół w Pokrzydowie, w skład którego wchodzi Przedszkole i Szkoła Podstawowa,
- Zespół Szkół w Zbicznie, w skład którego wchodzi Przedszkole i Szkoła Podstawowa.

W tabeli przedstawiono dane dotyczące wychowania przedszkolnego w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 11 Wychowanie przedszkolne w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
dzieci w wieku przedszkolnym	218	246	269	260	245
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	162	165	175	168	180
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	74,3	67,1	65,1	64,6	73,5
oddziały wychowania przedszkolnego	8	8	8	8	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Zgodnie z informacjami zawartymi w tabeli liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych jest niezmienna od roku 2019. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym rosła do połowy badanego okresu, po czym zaczęła się obniżać. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym nieznacznie się zmniejszał do 2022 r., a następnie wzrósł do 73,5% na koniec badanego okresu.

Warto podkreślić, że Gmina zapewnia możliwość korzystania z wychowania przedszkolnego wszystkim uprawnionym dzieciom, dostosowując czas otwarcia przedszkoli do potrzeb rodziców.

W Gminie Zbiczno pojawiła się potrzeba zwiększenia dostępności miejsc wychowania przedszkolnego, w związku z czym planuje się budowę nowego przedszkola w miejscowości Pokrzydowo. Plan ma na celu poszerzenie możliwości edukacyjnych dzieci mieszkających na terenie Gminy.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Szkoła podstawowa jest obowiązkową i powszechną formą edukacji, obejmującą dzieci między 7 a 15 rokiem życia. Dzieci mają zagwarantowane prawo dostępu do publicznej szkoły podstawowej, które realizowane jest poprzez tzw. rejonizację, czyli wyznaczanie obwodów szkolnych.

Zgodnie uchwałą Nr X/72/2019 Rady Gminy Zbiczno z dnia 18 czerwca 2019 roku funkcjonują dwie jednostki edukacyjne: Szkoła Podstawowa w Pokrzydowie i Szkoła Podstawowa w Zbicznie.

Następna tabela ukazuje dane na temat liczby szkół i uczniów w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 12 Liczba szkół i uczniów w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
szkoły podstawowe ogółem	2	2	2	2	2
oddziały w szkołach podstawowych	24	24	24	24	23

	2019	2020	2021	2022	2023
uczniowie	398	406	404	418	387
absolwenci	47	48	50	59	83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Zbiczno w badanym okresie zmieniała się w sposób sinusoidalny. Każdego roku zwiększała się za to liczba absolwentów.

Współczynnik skolaryzacji brutto jest procentowym stosunkiem liczby uczących się na danym poziomie do całej populacji osób w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Oblicza się go, aby ocenić aktywność edukacyjną społeczeństwa. Wartość współczynnika dla szkół podstawowych powinna być bliska 100%, ze względu na obowiązkowy charakter nauki.

W tabeli zawarte są dane dotyczące współczynnika skolaryzacji w szkołach podstawowych w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2019–2023.

Tabela 13 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Zbiczno	82,40	85,29	83,30	85,31	77,60
powiat brodnicki	94,98	94,50	94,56	93,31	90,00
województwo kujawsko-pomorskie	93,55	93,65	93,66	92,85	89,80
Polska	95,13	95,95	95,71	95,96	93,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 20.03.2025 r.)

Współczynnik skolaryzacji w Gminie Zbiczno najniższy poziom miał w 2023 r., osiągając wartość poniżej 80%. We wszystkich pozostałych jednostkach administracyjnych i kraju rok 2023 również był tym, w którym współczynnik skolaryzacji był najniższy. W skali powiatu brodnickiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego po roku 2021 można zaobserwować tendencję spadkową współczynnika skolaryzacji w szkołach podstawowych.

Zmniejszający się współczynnik skolaryzacji może być sygnałem do podjęcia działań mających na celu poprawę efektywności systemu edukacyjnego i poszerzenie dostępności miejsc w placówkach edukacyjnych.

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

Egzamin ósmoklasisty po raz pierwszy został przeprowadzony w roku szkolnym 2018/2019. Stanowi obowiązkowy sprawdzian umiejętności oraz wiedzy uczniów klas ósmych. Nie jest określony minimalny wynik, jaki uczeń powinien uzyskać. Test obejmuje wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia dla trzech przedmiotów: języka polskiego, nowożytnego języka obcego oraz matematyki. Przeprowadzany jest przez Centralną Komisję Egzaminacyjną oraz Okręgową Komisję Egzaminacyjną.

W kolejnej tabeli zamieszczono wyniki egzaminów ósmoklasisty, które uzyskali uczniowie szkół podstawowych z Gminy Zbiczno w odniesieniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz Polski w latach 2019–2024.

Tabela 14 Wyniki egzaminów ósmoklasisty uczniów szkół podstawowych w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
język polski						
Gmina Zbiczno	54	59	49	59	62	51
powiat brodnicki	58	54	56	57	65	55

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
województwo kujawsko-pomorskie	60	56	57	58	66	58
Polska	63	59	60	60	66	61
matematyka						
Gmina Zbiczno	44	50	39	60	47	52
powiat brodnicki	41	43	42	54	51	43
województwo kujawsko-pomorskie	41	43	43	53	49	46
Polska	63	46	47	57	53	52
język angielski						
Gmina Zbiczno	44	44	54	55	59	58
powiat brodnicki	49	47	56	57	60	55
województwo kujawsko-pomorskie	55	50	62	63	62	61
Polska	59	54	66	67	66	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów własnych Gminy (dostęp: 20.03.2025 r.)

Analizując dane dotyczące egzaminów ósmoklasisty w Gminie Zbiczno w 2024 r. można zauważyć, że wyniki uczniów szkół podstawowych z Gminy są zbliżone do krajowej średniej, jednakże nie przekraczają jej wartości. W badanych latach występują w Gminie wahania procentowe we wszystkich zdawanych przedmiotach. Największą poprawę wyników uczniów Gminy Zbiczno można zaobserwować z egzaminu z języka angielskiego, a największy spadek z języka polskiego.

W celu poprawy efektywności kształcenia w Zespole Szkół w Zbicznie w roku szkolnym 2024/2025 jest realizowany program „Poprawy jakości pracy szkoły”, którego założenia dążą do poprawy efektywności kształcenia i uzyskania wyższych wyników z egzaminu ósmoklasisty.

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna to zorganizowany system wsparcia dla osób, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej lub zdrowotnej. Celem pomocy społecznej jest poprawa jakości życia osób potrzebujących, zapobieganie ich wykluczeniu oraz wspieranie ich w przewyciężaniu trudności.

Zadania z zakresu pomocy społecznej Gmina realizuje poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS). GOPS w Zbicznie wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz usługowej. Realizuje również inne formy wsparcia m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków energetycznych,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego.

W tabeli zawarto informacje o liczbie rodzin i osób, które zostały objęte opieką społeczną w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 15 Beneficjenci pomocy społecznej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
liczba rodzin	216	197	179	161	138
liczba osób w rodzinach	591	535	456	445	380

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Zbiczno (dostęp: 25.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno w badanym czasie można zauważyć tendencję malejącą w liczbie beneficjentów opieki społecznej. Coraz mniej rodzin korzysta z pomocy GOPS.

Następna tabela przedstawia powody udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Zbiczno w latach 2019–2023

Tabela 16 Powody udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ubóstwo	<u>72</u>	<u>95</u>	<u>93</u>	<u>91</u>	<u>75</u>
bezrobocie	<u>96</u>	<u>96</u>	<u>88</u>	<u>75</u>	<u>53</u>
długotrwała lub ciężka choroba	38	40	<u>45</u>	38	36
niepełnosprawność	<u>57</u>	<u>57</u>	41	<u>39</u>	<u>46</u>
potrzeba ochrony macierzyństwa	41	38	33	35	38
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	18	17	33	16	22
alkoholizm	3	4	4	5	6
bezdomność	2	1	2	1	2
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	0
narkomania	0	0	0	0	0
przemoc w rodzinie	1	1	0	0	1

	2019	2020	2021	2022	2023
zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	1	0	0	1	1
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Zbiczno (dostęp: 25.03.2025 r.)

Analiza danych zawartych w tabeli pokazuje, że najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023 były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Wiele osób potrzebowało również wsparcia ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Pozytywnym zjawiskiem jest to, że zanotowano znaczny spadek w liczbie świadczeń wydawanych ze względu na bezrobocie.

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE I NIEPIENIĘŻNE

Świadczenia pieniężne i niepieniężne to dwa podstawowe rodzaje wsparcia, które mogą być udzielane w ramach systemu pomocy społecznej.

Świadczenia pieniężne obejmują sferę finansową i mają na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osób w trudnej sytuacji materialnej. Są one skierowane do mieszkańców Gminy, którzy potrzebują pomocy finansowej w związku z problemami życiowymi, zdrowotnymi lub zawodowymi. Świadczenia mają za zadanie poprawić jakość życia osób z nich korzystających. Najczęstszymi świadczeniami pieniężnymi udzielanymi w ramach pomocy społecznej są te w postaci zasiłków – stałego, okresowego oraz celowego.

Zasiłek stały zgodnie z przepisami jest świadczeniem finansowym przyznawanym osobom, które nie mogą pracować z powodu wieku lub całkowitej niezdolności do pracy, a ich dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej zasiłek stały nie przysługuje.

Zasiłek okresowy to świadczenie dla osób samotnie gospodarujących lub rodzin w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej m.in. długotrwałą chorobą, niepełnosprawnościami

lub bezrobociem. Pomoc jest przyznawana na określony czas, który ustala ośrodek pomocy społecznej, biorąc pod uwagę indywidualne okoliczności.

Zasiłek celowy stanowi jednorazowe świadczenie dla osób samotnie gospodarujących i rodzin, w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb takich jak zakup: żywności, leków, opału, odzieży czy niezbędnych przedmiotów użytku domowego.

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące liczby osób, które skorzystały z różnych form zasiłku w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 17 Liczba osób, które skorzystały z zasiłków pieniężnych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
zasiłek stały	38	34	28	22	25
zasiłek okresowy	74	70	70	43	39
zasiłek celowy	102	145	82	67	69

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Zbiczno (dostęp: 25.03.2025 r.)

Zdecydowana większość osób w Gminie korzystała z zasiłków celowych w badanym okresie. Najmniej osób otrzymało zasiłek stały. Między 2019 a 2023 r. zdecydowanie zmniejszyła się liczba mieszkańców, którzy zasięgnęli pomocy w postaci zasiłków, co jest pozytywną sytuacją dla Gminy.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ZBICZNO NA LATA 2022–2025

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipa 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) Gmina ma obowiązek stworzenia zespołu interdyscyplinarnego, którego działania mają na celu przeciwdziałanie przemocy domowej. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie działań członków zespołu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą, inicjowanie działań mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, szerzenie informacji o dostępnych

formach pomocy w lokalnej społeczności oraz podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc. Zarządzeniem Nr 425/2023 Wójta Gminy Zbiczno z dnia 15 września 2023 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Zbiczno. W 2023 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 53 posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych.

Jednym z narzędzi pracy z ofiarami przemocy jest Niebieska Karta, która służy do dokumentowania przypadków przemocy i podejmowania działań interwencyjnych. Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie o stanie Gminy Zbiczno za rok 2023 procedurę Niebieskiej Karty przeprowadzono wobec 11 rodzin.

Realizacja powyższego programu wpisuje się w działania wynikające z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbiczno na lata 2021-2026 przyjętej uchwałą Nr XXXI/214/2021 Rady Gminy Zbiczno z dnia 3 marca 2021 r.

PROGRAM POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU NA LATA 2024–2028

Jednym z zadań własnych samorządu gminnego jest dożywanie mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, uczniów, osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych, niepełnosprawnych i bezrobotnych. Gmina Zbiczno realizuje program pomocy mieszkańcom w zakresie dożywiania w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028, który został ustanowiony Uchwałą Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Z Programu mogą skorzystać osoby i rodziny, które mają dochód nieprzekraczający 200% maksymalnego dochodu uprawniającego do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej.

Według danych z Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 pomocą tą objęto 96 dzieci. Realizacja powyższego programu wpisuje się w działania wynikające z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbiczno na lata 2021-2026 przyjętej uchwałą Nr XXXI/214/2021 Rady Gminy Zbiczno z dnia 3 marca 2021 r.

PROJEKT „KUJAWSKO-POMORSKA TELEOPIEKA”

GOPS Zbiczno realizuje pozaustawowy coroczny program „Kujawsko – Pomorska Teleopieka”. Zakłada formę wsparcia opiekuńczego dla osób niesamodzielnych, głównie starszych. Uczestnicy projektu otrzymują urządzenie do teleopieki, w formie bransoletki, wyposażone w przycisk SOS i inne funkcje zapewniające bezpieczeństwo. Urządzenie jest połączone z Telecentrum, w którym 24h/dobę 7 dni w tygodniu czuwają ratownicy medyczni reagujący na wszelkie bieżące zdarzenia. Dzięki bransoletkom zostało zwiększone poczucie bezpieczeństwa osób niesamodzielnych oraz możliwość szybkiej interwencji zaraz po zdarzeniu dotyczącym zagrożenia życia. W ramach Programu realizowana jest również pomoc w formie usług sąsiedzkich.

PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Adresatami Programu są:

- dzieci do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie: o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Usługa asystencka jest nieodpłatna i przyznawana bez względu na dochód. Beneficjenci Programu mają możliwość wyboru osoby, która będzie pełnić usługę asystencką. Według danych z Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 z tej formy pomocy skorzystało 5 osób.

KLUB „SENIOR+” ZBICZNO

Celem Klubu Seniora w Gminie Zbiczno jest integracja mieszkańców w podeszłym wieku podczas wspólnych spotkań. Innymi zadaniami realizowanymi podczas spotkań Klubu są edukacja, wspólna zabawa oraz aktywne spędzanie wolnego czasu. Według raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 w ramach działalności Klubu odbywały się zajęcia:

- kulinarne,
- sportowo-ruchowe na siłowni,
- plenerowe,
- sprawnościowe i manualne,
- warsztaty rękodzielniczości,
- treningu pamięci,
- we współpracy z sąsiadującymi klubami seniora z Osieka, Szabdy i Brzozia.

Starsze osoby mogą korzystać też z różnego rodzaju wyjazdów i imprez organizowanych w ramach Klubu.

PRACA SOCJALNA

Jednym z bardzo istotnych zadań realizowanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej jest świadczenie usług w formie pracy socjalnej przez pracownika socjalnego. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób i rodzin, służą pomocą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i rozwiązują codziennie osobiste problemy. Wśród usług świadczonych przez pracowników socjalnych do najważniejszych i najczęstszych należą:

- praca socjalna na rzecz poprawy stanu zdrowia,
- praca socjalna na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym czy niepełnosprawnym,
- praca socjalna na rzecz zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży,
- praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny,
- praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób z problemem alkoholowym.

Według danych z Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 na potrzeby pomocy społecznej pracownicy socjalni przeprowadzili 527 wywiadów, a pomocą objęto 187 rodzin.

INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonują dwa punkty apteczne: w Pokrzydowie oraz w Zbicznie. Mieszkańcy Gminy korzystają z usług dwóch Niepublicznych Ośrodków Zdrowia: w Pokrzydowie i Zbicznie.

Tabela przedstawia dane dotyczące stanu podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 18 Stan opieki zdrowotnej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
porady lekarskie ogółem	27 819	26 892	28 469	25 316	25 645
teleporady ogółem	0	0	0	0	69
przychodnie ogółem	2	2	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów własnych Gminy (dostęp: 25.03.2025 r.)

Od roku 2019 liczba przychodni w Gminie Zbiczno jest stała. Według danych dotyczących opieki zdrowotnej w Gminie liczba porad lekarskich w 2023 r. zmniejszyła się w stosunku do początku badanego okresu. W 2023 r. zaczęto korzystać z teleporad.

Można uznać, że stan opieki medycznej w Gminie Zbiczno jest wystarczający i zapewnia podstawowe potrzeby mieszkańcom.

PANDEMIA COVID-19

Pandemia COVID-19 w Polsce, która rozpoczęła się w marcu 2020 roku i trwała do 2023 r., wymusiła podjęcie szeregu działań przez rząd i instytucje publiczne w celu ochrony zdrowia obywateli. W odpowiedzi na zagrożenie wprowadzono liczne restrykcje sanitarno-epidemiologiczne, programy szczepień oraz wsparcie systemu ochrony zdrowia,

co miało na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa i minimalizowanie jego skutków zdrowotnych oraz społecznych. Na terenie Gminy Zbiczno podejmowane były następujące działania zmierzające do ograniczenia możliwości rozprzestrzenienia się wirusa:

- ograniczenie dostępności do placów zabaw, boisk i innych obiektów rekreacyjnych,
- organizacja pracy i funkcjonowania Urzędu Gminy Zbiczno oraz jednostek organizacyjnych w czasie pandemii umożliwiająca sprawną realizację zadań służbowych,
- dostarczanie środków ochrony indywidualnej dla podmiotów podległych w tym szkół i przedszkoli, straży pożarnych, ośrodków zdrowia oraz klubu seniora,
- zapewnienie pomocy dla osób i rodzin poddanych kwarantannie domowej,
- dystrybucja maseczek ochronnych dla mieszkańców Gminy,
- organizacja i prowadzenie telefonicznego punktu zgłoszeń potrzeb transportowych i informacji o szczepieniach przeciwko wirusowi,
- organizacja, koordynowanie i współdziałanie z jednostkami ochotniczej straży pożarnej przy realizacji zadania dotyczącego transportu osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień,
- zapewnienie i organizacja doraźnych akcji szczepień w mobilnych punktach szczepień,
- współpraca ze Starostwem Powiatowym w Brodnicy dotycząca funkcjonowania masowego punktu szczepień w Brodnicy.

Kultura, sport i rekreacja są kluczowymi aspektami związanymi z rozwojem gminy i dobrymi standardami życia mieszkańców. W Gminie Zbiczno zadaniami z dziedziny kultury i sportu zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie. Do głównych typów działalności GOKSiR należą:

- prowadzenie gminnej biblioteki publicznej wraz z filiami,
- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- animacja amatorskiego ruchu artystycznego,
- współpraca i wymiana kulturalna z innymi placówkami kultury,
- propagowanie zdrowego i aktywnego wypoczynku poprzez organizację imprez społecznych,
- organizacja różnych form uprawiania turystyki oraz poznawania dziedzictwa kultury i tradycji polskiej,
- opracowanie i realizacja programów sportowo-rekreacyjnych,
- realizacja innych zadań wynikających z potrzeb społecznych w zakresie kultury, sportu i rekreacji.

W ramach działalności statutowej Ośrodka funkcjonuje Gminna Publiczna Biblioteka w Zbicznie z filią w Pokrzydowie oraz świetlice wiejskie w: Cichem, Brzezinkach, Najmowie, Sumowie, Pokrzydowie, Lipowcu, Zbicznie i Sumówku.

GOKSiR zajmuje się organizacją imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 zorganizowano:

- Bal karnawałowy dla dzieci,
- Ferie zimowe dla dzieci,
- Turniej piłki nożnej w Pokrzydowie,
- Zawody wędkarskie Grand Prix 2022 oraz Zawody wędkarskie dla dzieci,
- Turniej sołectw „Sołtysiada 2023” w Najmowie,
- Obchody Nocy Świętojańskiej w Zbicznie,
- Półkolonie letnie z GOKSiR-em,

- Gminne Zawody Strażackie w Pokrzydowie,
- Festyn rodzinny w Ładnówku,
- Rodzinny Spływ Kajakowy,
- Festyn gminno-parafialny Brzezinki-Żmijewo,
- Festyn gminno-parafialny w Sumowie,
- Dożynki gminno-parafialne w Pokrzydowie,
- Festyn rodzinny w Sumówku,
- Festyn „Barwy lata, dary jesieni – szeptucha opowiada” w Lipowcu,
- Powiatowy Turniej Siatkówki o Puchar Wójta Gminy Zbiczno,
- Obchody Dnia Seniora,
- Andrzejkki dla dzieci w Pokrzydowie,
- Zajęcia Mikołajkowe dla dzieci i seniorów,
- Wigilie gminną.

BIBLIOTEKA

W Gminie Zbiczno funkcjonuje Biblioteka Publiczna wraz z filią w Pokrzydowie należąca do struktur Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji.

Placówki odgrywają ważną rolę w życiu kulturalnym i edukacyjnym mieszkańców. Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 w bibliotekach organizowane były różnorodne zajęcia, w tym biblioteczno-animacyjne i teatralne, w których udział wzięło aż 1 010 dzieci. W ramach swojej działalności, biblioteki regularnie organizowały spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki oraz zajęcia promujące literaturę, skierowane głównie do najmłodszych. W sumie odbyło się 179 takich wydarzeń.

W zakresie czytelniczym, w 2023 r. biblioteki zarejestrowały 346 czytelników, którzy, wypożyczyli łącznie 3 667 książek. Placówki wzbogaciły swoje zbiory, zakupując 331 nowych książek i otrzymując 115 woluminów w darach.

Biblioteki udostępniają dostęp do bazy platformy książkowej Legimi poprzez darmowe kody. E-booki oraz audiobooki stanowią istotne uzupełnienie tradycyjnej oferty bibliotecznej. Z kodów dostępu do Legimi skorzystano 324 razy.

Wszystkie biblioteki w Gminie od 2022 roku prowadzą wypożyczenia wyłącznie w systemie bibliotecznym MAK+, co usprawnia dostęp do bazy książek i ułatwia czytelnikowi dostęp do informacji.

W tabeli przedstawiono księgozbiór i liczbę czytelników bibliotek w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 19 Księgozbiór i liczba czytelników bibliotek w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
biblioteki i filie	4	4	4	4	4
księgozbiór	32 158	27 620	25 646	25 112	24 977
czytelnicy w ciągu roku	518	309	331	324	346
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	8 816	4 440	3 363	2 579	3 667
zbiory specjalne	4	4	0	0	0
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,0	14,4	10,2	8,0	10,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 25.03.2025 r.)

W badanym okresie w bibliotekach gminnych można zaobserwować zmniejszenie się liczby dostępnych woluminów oraz zbiorów specjalnych w księgozbiorze. Między rokiem 2019 a 2020 można zauważyć znaczny spadek liczby czytelników korzystających z zasobów bibliotecznych. Podwyższa się ona dopiero w 2023 r., osiągając wartość 346.

Z dniem 1 czerwca 2025 r. zlikwidowano dwie filie biblioteczne Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie – zlokalizowane w Cichem oraz w Sumowie. Decyzja o ich zamknięciu została podjęta z uwagi na niewielką liczbę czytelników oraz niski poziom wypożyczeń.

SPORT

Na terenie Gminy Zbiczno znajduje się wiele obiektów sportowych, które służą mieszkańcom w rozwijaniu pasji i dbaniu o zdrowie fizyczne. Należą do nich:

- Kompleks boisk sportowych ogólnodostępnych w Zbicznie, na które składają się: boisko o nawierzchni trawiastej wraz ze skocznią i bieżnią oraz wielofunkcyjne boisko o nawierzchni z kostki betonowej przystosowane do gry w piłkę koszykową, siatkową, badmintona i tenisa;
- Kompleks boisk sportowych ogólnodostępnych w Pokrzydowie, na które składają się: boisko o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną, boisko treningowe o nawierzchni trawiastej, boisko wielofunkcyjne do gry w koszykówkę, siatkówkę i tenisa ziemnego; boisko do gry w piłkę siatkową plażową o nawierzchni piaszczystej, bieżnia i skocznia wielofunkcyjna;
- Kompleks boisk sportowych ogólnodostępnych w Brzezinkach, składających się z: boiska o nawierzchni trawiastej i mini boiska wielofunkcyjnego;
- Kompleks boisk sportowych w miejscowości Najmowo, na które składa się: boisko o nawierzchni trawiastej, boisko do gry w siatkówkę plażową oraz boisko wielofunkcyjne;
- Kompleks boisk sportowych w miejscowości Lipowiec, zawierających: boisko o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną, boisko do gry w piłkę siatkową plażową o nawierzchni piaszczystej;
- Kompleks boisk sportowych w miejscowości Ciche, na które składają się boisko trawiaste oraz boisko wielofunkcyjne,
- Hala sportowo-widowiskowa w Zbicznie,
- Sala gimnastyczna w budynku Zespołu Szkół w Pokrzydowie.

Można uznać, że Gmina Zbiczno ma rozbudowaną infrastrukturę sportową i spełnia potrzeby mieszkańców w zakresie aktywności sportowej.

TURYSTYKA

OBIEKTY REKREACYJNE

Obiekty rekreacyjne służą mieszkańcom Gminy jako miejsca aktywnego wypoczynku, integracji społecznej oraz poprawy kondycji fizycznej. Zapewniają różnorodne możliwości spędzania wolnego czasu, wspierając zdrowie i relaks w otoczeniu natury. Na obszarze Gminy Zbiczno można wyróżnić w szczególności następujące obiekty:

- Ścieżkę dydaktyczną „Historia rybactwa śródlądowego na terenie Gminy Zbiczno wraz z infrastrukturą rekreacyjno-wypoczynkową”,
- Teren rekreacyjny wokół stawu w Najmowie obejmujący: ścieżkę spacerową wokół stawu wraz z dwiema wiatami grillowymi, altaną wypoczynkową, siłownią zewnętrzną i pomostem rekreacyjno-wypoczynkowym,
- Teren rekreacyjny wokół stawu w Pokrzydowie, obejmujący: ścieżkę spacerową wzdłuż stawu i drogę gminną o nawierzchni kłińcowo-żwirowej, ławki, stanowisko postoju dla rowerów, wiatę wypoczynkową i parking,
- Skwer rekreacyjny w Zbicznie „Słoneczny skwerek”,
- Place zabaw, które usytuowane są w Najmowie, Brzezinkach, Lipowcu, Pokrzydowie, Sumowie, Sumówku, Żmijewku i Zbicznie.

ZABYTKI

W Gminie Zbiczno znajduje się wiele zabytków w postaci budynków mieszkalnych, cmentarzy, parków dworskich i budynków gospodarczych. Najciekawszymi obiektami, które można odwiedzić na terenie Gminy są m.in.:

- Kościół p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie – jeden z najstarszych i najlepiej zachowanych obiektów sakralnych na terenie Gminy, który przez 300 lat stanowił filię brodnickiej fary;
- Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Pokrzydowie – najstarsze zabytki kościelne pochodzą z XVII i XVIII wieku.

Zdjęcie 1 Kościół p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie

Źródło: <https://zbiczno.pl> (dostęp: 26.03.2025 r.)

Zdjęcie 2 Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Pokrzydowie

Źródło: <https://zbiczno.pl> (dostęp: 26.03.2025 r.)

ZASOBY PRZYRODNICZE

Obszar gminy Zbiczno charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi, które pozytywnie wpływają na rozwój turystyki na tym obszarze. Do zasobów przyrodniczych Gminy należą:

- Ostoje Natura 2000 - Ostoja Brodnicka oraz Dolina Drwęcy,
- Brodnicki Park krajobrazowy
- 7 rezerwatów przyrody – Mieliwo, Stręszek, Okonek, Retno, Bachotek, Bagno Mostki i Rzeka Drwęca.
- 3 obszary chronionego obrazu – Doliny Osy i Gardęgi, Doliny Drwęcy i Doliny Dolnej Drwęcy,
- 37 użytków ekologicznych,
- 22 pomniki przyrody.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

GMINNY ZESPÓŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego Gminy Zbiczno działa w oparciu o Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego, opracowany w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy podstawowych warunków ochrony przed zagrożeniami związanymi z występowaniem klęsk żywiołowych, zagrożeń powodowanych siłami natury lub działalnością człowieka. Zespół został powołany do pomocy Wójtowi Gminy Zbiczno w działaniach mających na celu zapobieganie skutkom zdarzeń kryzysowych. Do innych zadań Zespołu należy:

- ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne,
- prognozowanie potencjalnych zagrożeń,
- przygotowywanie propozycji działań prewencyjnych,
- wnoszenie sugestii poprawek i opiniowanie Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego,
- przekazywanie do publicznej wiadomości informacji związanych z zagrożeniami.

KOMENDA POWIATOWA POLICJI W BRODNICY

W zakresie zadań związanych z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli Gmina Zbiczno wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej Zbicznie oraz Gminną Komisją rozwiązywania Problemów Alkoholowych ściśle współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Brodnicy. Teren Gminy Zbiczno objęty jest działaniem Rewiru Dzielnicowych w Brodnicy, w ramach którego funkcjonują Dzielnice nr 10, nr 11 i nr 12.

Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 na terenie Powiatu Brodnickiego odnotowano łącznie 1 199 przestępstw, z których 42 miało miejsce na terenie Gminy Zbiczno.

Aby przeanalizować stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w Gminie Zbiczno należy wziąć pod uwagę liczbę i charakterystykę popełnionych przestępstw na terenie Gminy.

W tabeli zamieszczono dane dotyczące kategorii oraz liczby przestępstw w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 20 Przestępstwa w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	26	51	45	39	21
kradzież z włamaniem	2	24	5	5	1
kradzież cudzej rzeczy	7	7	5	10	5
przestępstwo o charakterze gospodarczym	11	7	21	20	11
przestępstwo „narkotykowe”	2	7	13	3	1
uszczerbek na zdrowiu	1	2	0	1	1
uszkodzenie mienia	3	2	1	0	1
kradzież samochodu	2	1	0	0	1

	2019	2020	2021	2022	2023
rozboje	0	0	0	0	0
bójka i pobicie	0	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych własnych Gminy (dostęp: 25.03.2025 r.)

Analizując dane z tabeli dotyczącej przestępstw w Gminie Zbiczno, można zauważyć, że większość przestępstw popełnionych na terenie należy do kategorii: przestępstw o charakterze gospodarczym, kradzieży z włamaniem oraz kradzieży cudzej rzeczy. Najmniejsza liczba przestępstw została popełniona w 2023 r., a największa w 2020 r.

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonują 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- Ochotnicza Straż Pożarna Zbicznie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pokrzydowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Cichem,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sumowie.

Do głównych zadań realizowanych przez jednostki OSP należy:

- gaszenie pożarów,
- ratownictwo techniczne, w szczególności na drogach,
- ewakuacja poszkodowanych lub zagrożonych ludzi i zwierząt oraz zagrożonego mienia,
- oznakowanie i zabezpieczenie miejsc prowadzenia działań ratowniczych,
- prowadzenie działań ratowniczych na obszarach wodnych, w tym podczas powodzi,
- usuwanie skutków zdarzeń w szczególności po przejściu anomalii pogodowych i udzielanie pomocy socjalnej poszkodowanym.

Kolejna tabela przedstawia zagrożenia według typów zagrożeń wymagających działalności ochrony przeciwpożarowej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 21 Zagrożenia według typów zagrożeń wymagających, działalności ochrony przeciwpożarowej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	41	35	88	86	35
silne wiatry	12	15	29	45	10
opady śniegu	3	0	0	0	0
opady deszczu	1	3	7	6	8
w komunikacji	4	10	8	11	6
medyczne	3	3	33	6	3
pożary	18	4	11	18	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

Według danych z tabeli dotyczących typów zagrożeń wymagających interwencji ochrony przeciwpożarowej w okresie 2019–2023 najwięcej zagrożeń wystąpiło w roku 2021 i 2022. Najczęściej zdarzenia wymagające interwencji spowodowane były przez silne wiatry, pożary oraz zagrożenia w komunikacji.

Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 w przypadku miejscowych zagrożeń do najczęściej wykonywanych czynności należało m.in. zabezpieczenie miejsca zdarzenia, przemieszczanie agresywnie lub nietypowo zachowujących się owadów lub zwierząt, wycinanie i usuwanie drzew lub innych obiektów przyrody, zbieranie i usuwanie oraz neutralizacja i absorpcja substancji chemicznych i innych. Głównymi przyczynami pożarów i miejscowych zagrożeń były m.in. nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe, nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się otwartym ogniem, podpalenia umyślne, wady środków transportu oraz wady urządzeń i instalacji elektrycznych.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

WYBORY SAMORZĄDOWE

Wskaźnikiem aktywności społecznej w danym miejscu jest frekwencja ludności biorącej udział w głosowaniu do wyborów samorządowych. Pokazuje, na jakim poziomie mieszkańcy angażują się w wybór władz lokalnych i regionalnych.

Tabela przedstawia udział mieszkańców Gminy Zbiczno w wyborach samorządowych w 2018 i 2024 r.

Tabela 22 Udział mieszkańców Gminy Zbiczno wyborach samorządowych na wójta/burmistrza/prezydenta miasta w roku 2018 oraz 2024

	2018	2024
uprawnieni do głosowania	3 863	3 871
oddane głosy ogółem	2 465	2 364
frekwencja wyborcza	63,81	61,07%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

Z danych zamieszczonych w tabeli dotyczącej udziału mieszkańców Gminy Zbiczno w wyborach samorządowych na wójta/burmistrza/prezydenta miasta w roku 2018 oraz 2024 wynika, że w 2024 r. zmniejszyła się frekwencja wyborcza w porównaniu do wyborów z roku 2018. Jest to jednak niewielka różnica i w obu głosowaniach wzięło udział ponad 60% osób do tego uprawnionych.

W kolejnej tabeli pokazano udział ludności Gminy Zbiczno w wyborach samorządowych na wójta/burmistrza/prezydenta miasta w 2024 r. w porównaniu do powiatu brodnickiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz kraju.

Tabela 23 Udział ludności Gminy Zbiczno w wyborach samorządowych na wójta/burmistrza/prezydenta miasta w 2024 r. w porównaniu do powiatu, województwa oraz Polski

	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina Zbiczno	3 871	2 364	61,07%
powiat brodnicki	59 501	30 310	50,94%
województwo kujawsko-pomorskie	1 531 230	760 848	49,69%
Polska	28 990 776	15 071 733	51,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW i GUS BDL (dostęp: 27.03.2025 r.)

Wśród wszystkich porównywanych jednostek i kraju, Gmina Zbiczno osiągnęła najwyższą frekwencję wyborczą w 2024 r., co jest sytuacją pozytywną i świadczy o wysokim zaangażowaniu mieszkańców.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Gmina Zbiczno realizuje zadania publiczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. został przyjęty uchwałą Nr X/80/2024 Rady Gminy Zbiczno z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Zbiczno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, 1761, 1940).

Według Sprawozdania z realizacji Programu Współpracy Gminy Zbiczno z organizacjami pozarządowymi w 2023 r. Gmina podpisała 9 umów na realizację zadań z:

- Stowarzyszeniem ŻAK Zbiczno,
- Gminnym Klubem Sportowym „ORZEŁ”,
- Uczniowskim Klubem Sportowym Sumówko,
- Klubem Sportowym Jeziorak Zbiczno,
- Stowarzyszeniem SięBiega,

- Stowarzyszeniem „Zgodnie z naturą i tradycją” w Zbicznie,
- Stowarzyszeniem „Rozwoju Wsi Pokrzydowo i Okolic” z Pokrzydowa,
- Stowarzyszenie Rozwoju Regionu „Bądźmy Razem” z Sumowa,
- Fundacją Open Your Heart.

FINANSE I ADMINISTRACJA

FINANSE

Dochody gminy obejmują dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Ważne jest, aby podstawą dochodów były środki własne, natomiast subwencje i dotacje stanowiły jedynie uzupełnienie budżetu.

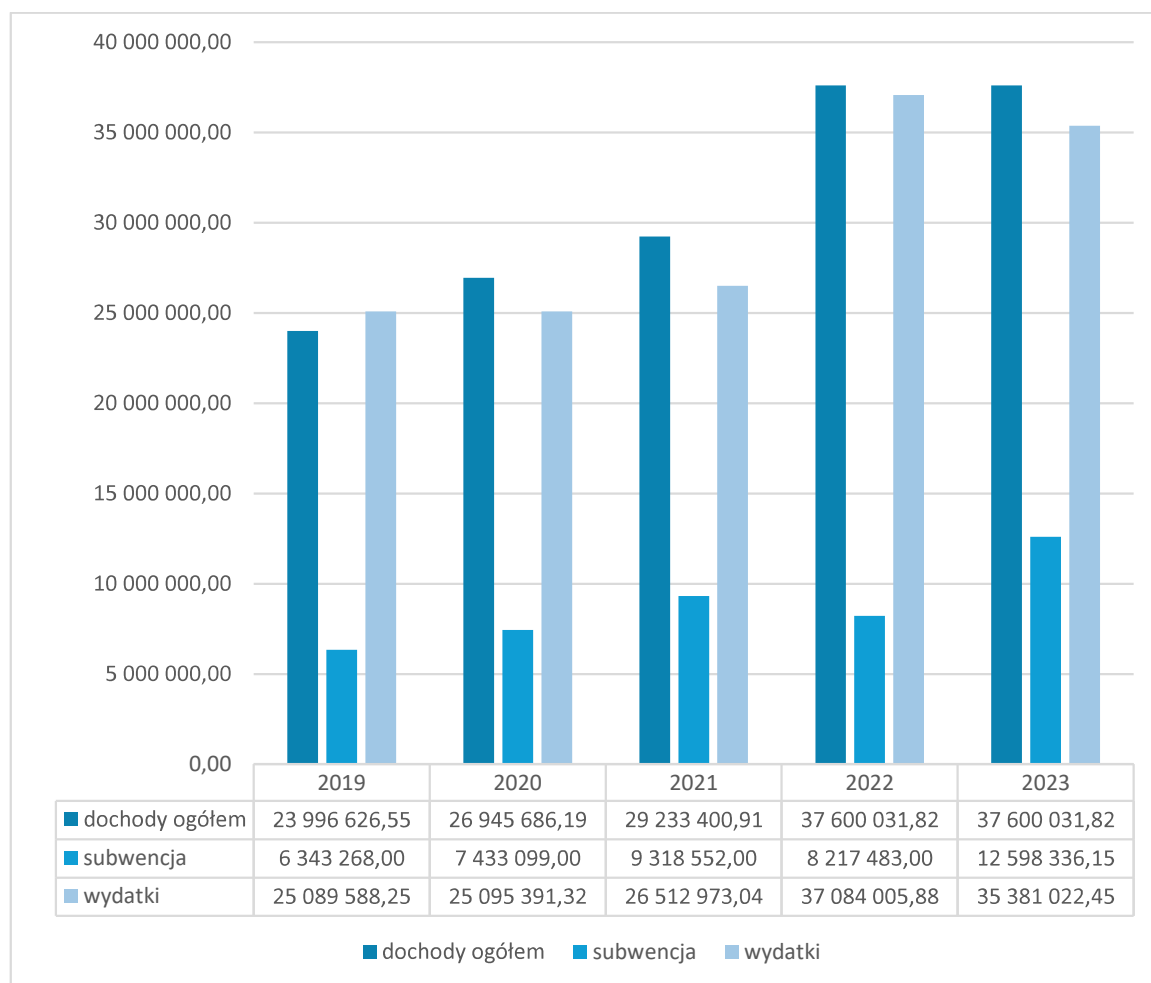
Dochody własne obejmują m.in.:

- wpływy z podatków,
- wpływy z opłat,
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych,
- dochody z majątku gminy,
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy,
- dochody z kar pieniężnych i grzywien,
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę,
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Subwencja ogólna dla gmin składa się z części wyrównawczej, równoważącej, oświatowej i rozwojowej. Część wyrównawcza jest przeznaczona dla gmin o niskich dochodach podatkowych na mieszkańca oraz o niskiej gęstości zaludnienia. Część równoważącą otrzymują gminy z wysokimi wydatkami na dodatki mieszkaniowe na jednego mieszkańca. Część oświatowa finansuje za to zadania związane z edukacją.

Wykres przedstawia zestawienie dochodów i wydatków Gminy Zbiczno z uwzględnieniem wartości subwencji w latach 2019–2023.

Wykres 2 Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Zbiczno z uwzględnieniem wartości subwencji w Gminie Zbiczno latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

Wykres dotyczący stanu budżetu Gminy Zbiczno w latach 2019–2023 pokazuje, że w 2019 roku odnotowany został deficyt budżetowy, a przez resztę badanego okresu dochody Gminy przeważały nad liczbą wydatków. Dodatkowo subwencja w badanym okresie jest niewielka w stosunku do dochodów Gminy, co można uznać za sytuację pozytywną.

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące struktury wydatków Gminy Zbiczno według działu klasyfikacji budżetowej w latach 2019–2023.

Tabela 24 Struktura wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	25 089 588,25	25 095 391,32	26 512 973,04	37 084 005,88	35 381 022,45
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	747 312,82	563 873,04	690 523,31	683 760,08	851 976,51
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	33 122,85	0,00	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	3 183 502,43	1 779 340,25	2 448 031,47	7 135 591,37	6 580 916,67
Dział 630 - Turystyka	469 389,84	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	57 906,17	66 050,54	83 589,89	106 140,17	71 974,11
Dział 710 - Działalność usługowa	35 756,17	19 793,28	20 747,68	21 809,80	16 155,00
Dział 720 - Informatyka	24 799,30	218 865,66	14 577,37	77 407,30	177,72
Dział 750 - Administracja publiczna	2 354 575,52	2 297 970,95	2 511 280,16	3 647 144,39	3 762 404,64
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	47 115,00	45 421,00	4 239,99	998,00	64 077,00

	2019	2020	2021	2022	2023
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	116 168,20	164 566,91	362 730,34	434 981,18	247 036,26
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	232 638,68	197 011,62	118 571,70	389 961,15	506 700,39
Dział 801 - Oświata i wychowanie	6 167 481,30	6 287 997,50	7 210 912,06	7 764 478,60	8 817 737,36
Dział 851 - Ochrona zdrowia	92 398,83	86 939,12	110 568,70	117 964,48	210 072,09
Dział 852 - Pomoc społeczna	1 688 671,40	1 669 814,38	1 543 715,65	2 298 603,86	1 836 182,33
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00	3 992 827,60	203 490,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	383 115,98	292 708,12	261 247,35	53 523,89	48 081,06
Dział 855 - Rodzina	7 177 246,99	8 152 180,08	8 220 173,33	5 240 049,03	3 182 928,96
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	963 332,31	1 658 337,32	1 586 123,83	3 007 228,84	7 725 884,05
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	961 458,72	1 215 099,81	884 895,76	1 898 730,81	909 946,50
Dział 926 - Kultura fizyczna	386 718,59	379 421,74	407 921,60	212 805,33	345 281,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 31.03.2025 r.)

Analiza danych na temat wydatków w Gminie Zbiczno ukazała, że wydatki Gminy znacznie wzrosły w badanym okresie, szczególnie w roku 2022. W 2023 r. największe koszty Gmina poniosła w zakresie działów: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, Oświata i wychowanie oraz Transport i łączność. Warto zauważyć, że Oświata i wychowanie to dział, na który w całym badanym okresie przeznaczają się dużą część środków.

Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 od stycznia 2019 r. majątek Gminy powiększył się o wartość ponad 17,66 mln zł. W 2023 r. wzrósł o ponad 7,98 mln zł w porównaniu ze stanem na koniec 2022 r. i osiągnął poziom prawie 46 mln zł. Na ten fakt wpłynęły inwestycje gminne.

ADMINISTRACJA

Urząd Gminy Zbiczno znajduje się przy ul. Szosa Brodnicka 53 w Zbicznie, czyli w siedzibie Gminy. Urząd działa na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) innych przepisów prawnych, które regulują zadania i kompetencje organów gminy.

W skład Urzędu wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Wójt Gminy
- Zastępca Wójta,
- Sekretarz Gminy,
- Skarbnik Gminy,
- Kierownik Referatu,
- Zastępca Kierownika,
- Zastępca Skarbnika.

Zasady funkcjonowania, struktura, zadania wspólne o raz zakresy działania dla poszczególnych jednostek są określone w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Zbiczno wprowadzonym zarządzeniem Nr R 470/2024 Wójta Gminy Zbiczno z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Gminy w Zbicznie.

SFERA GOSPODARCZA

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

PODMIOTY GOSPODARCZE

Podmioty gospodarcze stanowią fundament rozwoju przedsiębiorczości w gminie, przyczyniając się do tworzenia nowych miejsc pracy, zwiększenia dochodów lokalnych oraz rozwoju infrastruktury. Silna gospodarka lokalna ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców, oferując im szeroką dostępność usług oraz możliwości rozwoju.

Tabela przedstawia dane na temat zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 25 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	395	405	445	447	456
osoby fizyczne	316	325	361	356	361
osoby prywatne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	79	80	84	91	95

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

Według danych z tabeli dotyczącej przedsiębiorstw w Gminie Zbiczno w badanym okresie liczba podmiotów gospodarczych systematycznie rośnie. Największy udział w ich strukturze mają osoby fizyczne. W obu analizowanych grupach zauważalna jest tendencja rosnąca w latach 2019–2023.

Jednym ze wskaźników poziomu gospodarczego w gminie jest także podział przedsiębiorstw na klasy wielkości, zgodnie z liczbą zatrudnionych na:

- mikroprzedsiębiorstwa – do 9 osób zatrudnionych,
- małe przedsiębiorstwa – między 10 a 49 osób zatrudnionych,

- średnie przedsiębiorstwa – między 50 a 249 osób zatrudnionych,
- duże przedsiębiorstwa – powyżej 250 osób zatrudnionych.

W kolejnej tabeli przedstawione zostały przedsiębiorstwa w Gminie Zbiczno ze względu na klasy wielkości w latach 2019–2023.

Tabela 26 Podział przedsiębiorstw w Gminie Zbiczno ze względu na klasy wielkości w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
mikroprzedsiębiorstwa	387	398	438	438	448
małe przedsiębiorstwa	8	7	7	9	8
średnie przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0
duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno zdecydowaną większość w strukturze podmiotów gospodarczych według klas wielkości stanowią mikroprzedsiębiorstwa. W drugiej kolejności występują małe przedsiębiorstwa, których liczba w analizowanym okresie pozostaje na niskim poziomie i wykazuje niewielkie wahania. W Gminie Zbiczno w danym okresie nie zarejestrowano żadnych średnich oraz dużych podmiotów gospodarczych.

Kluczowa dla rozwoju gminy jest działalność sektora publicznego oraz prywatnego podmiotów gospodarczych. Sektor prywatny wspiera rozwój gospodarczy, powstawanie miejsc pracy oraz innowacyjność, natomiast sektor publiczny odpowiada za zapewnienie niezbędnej infrastruktury, usług publicznych i stabilności ekonomicznej.

W kolejnej tabeli zostały zawarte dane na temat liczby podmiotów gospodarczych w podziale na sektor publiczny i prywatny w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 27 Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym i prywatnym w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
sektor publiczny	13	13	13	13	13
sektor prywatny	378	388	427	429	437

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno większa część podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego, który z roku na rok się powiększa. Sektor publiczny pozostaje w badanym okresie w stanie niezmiennym.

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI 2007

Jednym ze wskaźników pokazujących sytuację gospodarczą na rynku lokalnym jest podział podmiotów gospodarczych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), która stanowi system hierarchii podziału różnych typów działalności gospodarczej, branż czy sektorów. Od 1 stycznia 2025 r. obowiązuje nowa klasyfikacja PKD, jednakże w badanym okresie dane były porządkowane według PKD z roku 2007, dlatego w Diagnozie również obowiązuje ówczesny podział.

Zgodnie z PKD 2007 wymienić można następujące sekcje:

- sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- sekcja B – górnictwo i wydobywanie,
- sekcja C – przetwórstwo przemysłowe,
- sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- sekcja E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami,
- sekcja F – budownictwo,
- sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli,
- sekcja H – transport i gospodarka magazynowa,

- sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi,
- sekcja J – informacja i komunikacja,
- sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa,
- sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,
- sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,
- sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne,
- sekcja P – edukacja,
- sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
- sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją,
- sekcja S i T – pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

Kolejna tabela prezentuje przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Zbiczno według sekcji PKD 2007 w latach 2019–2023.

Tabela 28 Podział podmiotów gospodarczych w Gminie Zbiczno zgodnie z PKD 2007 w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
sekcja A	23	22	22	20	22
sekcja B	1	1	1	1	1
sekcja C	36	36	37	35	36
sekcja D	0	0	0	0	0
sekcja E	4	4	4	4	4
sekcja F	99	106	115	114	115

	2019	2020	2021	2022	2023
sekcja G	70	70	79	74	69
sekcja H	14	16	16	14	15
sekcja I	14	13	15	16	15
sekcja J	7	6	10	12	13
sekcja K	6	6	6	6	8
sekcja L	7	7	7	8	7
sekcja M	23	23	30	30	32
sekcja N	12	12	11	12	11
sekcja O	6	6	6	6	6
sekcja P	7	8	9	11	11
sekcja Q	19	22	23	23	25
sekcja R	9	10	14	15	16
sekcja S, T, U	36	35	38	45	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

Zgodnie z danymi dotyczącymi przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w Gminie Zbiczno najczęściej podmiotów gospodarczych należy do sekcji F, G oraz S, T, U – budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych i motocykli oraz pozostałej działalności usługowej. Podmioty te stanowią większość lokalnej gospodarki. W sekcji F oraz S, T, U ich liczba powiększała się w badanym okresie. Jedynie w sekcji G zauważalny jest spadek. Najmniej podmiotów należy do sekcji B, a w sekcji D nie jest zarejestrowany żaden.

RYNEK PRACY

OSOBY PRACUJĄCE I BEZROBOTNE

W Gminie Zbiczno na rynku pracy dominuje sektor prywatny, w którym większa część podmiotów gospodarczych to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ludność można podzielić pod względem aktywności zawodowej na osoby: pracujące, bezrobotne oraz bierne zawodowo.

Osoby pracujące to te, które wykonują pracę przynoszącą zarobek. Zaliczają się do nich osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracujące na własny rachunek, wykonujące pracę nakładczą, agenci, członkowie spółdzielni rolniczej oraz duchowni.

W tabeli zamieszczono dane dotyczące osób pracujących w Gminie Zbiczno w latach 2022–2023.

Tabela 29 Osoby pracujące w Gminie Zbiczno z podziałem na płeć w latach 2022–2023

	2022	2023
ogółem	1 757	1 741
mężczyźni	1 009	1 005
kobiety	748	736

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 27.03.2025 r.)

W analizowanym okresie odnotowano niewielki spadek liczby osób pracujących. Liczba mężczyzn pracujących zmniejszyła się o 4 osoby, natomiast liczba kobiet pracujących o 12 osób.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 214) bezrobotnym jest osoba:

- która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej,
- zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy,

- zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy,
- poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W analizie bezrobocia ważne jest rozróżnienie między bezrobociem rejestrowanym a ukrytym. Osoby jawnie bezrobotne są gotowe do podjęcia zatrudnienia i zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania urzędzie pracy. Bezrobocie ukryte dotyczy osób nieaktywnych zawodowo, ale niezarejestrowanych w żadnym urzędzie pracy. Statystyki obejmują tylko bezrobocie rejestrowane.

Informacje z kolejnej tabeli obejmują zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Zbiczno z podziałem na płeć w porównaniu z powiatem brodnickim, województwem kujawsko-pomorskim i krajem w latach 2019–2023.

Tabela 30 Zarejestrowani bezrobotni Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i Polski w latach 2019–2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ogółem						
Gmina Zbiczno	172	174	155	160	142	142
powiat brodnicki	2 218	2 597	1 861	1 992	1 912	1 908
województwo kujawsko-pomorskie	64 060	73 482	61 861	56 484	54 376	55 333
Polska	866 374	1 046 432	895 203	812 301	788 229	786 179
mężczyźni						
Gmina Zbiczno	65	67	64	64	67	59
powiat brodnicki	796	982	661	756	776	784
województwo kujawsko-pomorskie	25 490	30 593	25 273	23 215	23 086	24 217
Polska	386 959	484 826	413 268	375 892	373 293	380 373

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
kobiety						
Gmina Zbiczno	107	107	91	96	75	83
powiat brodnicki	1 422	1 615	1 200	1 236	1 136	1 124
województwo kujawsko-pomorskie	38 570	42 889	36 588	33 269	31 290	31 116
Polska	479 415	561 606	481 935	436 409	414 936	405 806

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 28.03.2025 r.)

Analiza danych z tabeli dotyczącej osób bezrobotnych w Gminie Zbiczno pokazuje tendencję spadkową w liczbie osób bezrobotnych na terenie Gminy. W ich strukturze przeważają kobiety, jednakże z roku na rok widać spadek liczby kobiet bezrobotnych (z wyjątkiem roku 2024), co jest pozytywną sytuacją. We wszystkich badanych jednostkach administracyjnych i kraju liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się w 2024 r. w porównaniu do roku 2019.

SFERA PRZESTRZENNA

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

LOKALIZACJA

Gmina Zbiczno położona jest w północno-centralnej części Polski, wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie brodnickim. Północno-wschodnia granica Gminy Zbiczno stanowi jednocześnie fragment granicy województwa kujawsko-pomorskiego z województwem warmińsko-mazurskim.

Mapa przedstawia położenie Gminy Zbiczno, oznaczone kolorem czerwonym, w stosunku do pozostałych gmin powiatu brodnickiego.

Mapa 1 Położenie Gminy Zbiczno w powiecie brodnickim

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> (dostęp 28.03.25)

W skład powiatu brodnickiego wchodzi:

- 2 gminy wiejsko-miejskie – Górzno oraz Jabłonowo Pomorskie
- 7 gmin wiejskich – Bartniczka, Bobrowo, Brodnica, Brzozie, Osiek, Świedziebnia, Zbiczno.
- gmina miejska: Brodnica.

Kolejna mapa przedstawia lokalizację Gminy Zbiczno na mapie Polski.

Mapa 2 Położenie Gminy Zbiczno na mapie Polski

Źródło: <https://pogoda.livecity.pl> (dostęp 28.03.25)

Gmina Zbiczno sąsiaduje z gminami Biskupiec, Kurzętnik, Brodnica, Brzozie, Bobrowo i Jabłonowo Pomorskie.

W skład Gminy wchodzi 12 sołectw: Brzezinki, Ciche, Czystebłota, Gaj-Grzmięca, Lipowiec, Najmo, Pokrzydowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Zbiczno, Żmijewko.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE

ŁAD PRZESTRZENY

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) ład przestrzenny stanowi jedno z zadań własnych gminy. Jego realizacja opiera się w pierwszej kolejności na uchwaleniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Gmina jest zobowiązana do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W związku z uchwaleniem ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907, 1940), dokonaną ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 poz. 1688), Gmina ma obowiązek sporządzić plan ogólny Gminy Zbiczno. W związku z tym, że dokument musi zostać opracowany najpóźniej do 31 grudnia 2025 r., najbardziej aktualnym dokumentem w czasie tworzenia Diagnozy Gminy Zbiczno pozostaje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rada Gminy Zbiczno uchwałą nr II/23/2024 z dnia 29 maja 2024 r. przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego Gminy Zbiczno.

Natomiast na moment opracowywania Diagnozy w Gminie Zbiczno obowiązuje dokument planistyczny *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno*, który został przyjęty przez Radę Gminy uchwałą nr XXXVI/201/2017 z dnia 22 sierpnia 2017 r.

Na moment sporządzania Diagnozy Gmina Zbiczno posiada następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno dla działki nr 255/4 położonej w miejscowości Bachotek przyjęty uchwałą Nr XXXII/178/2017 Rady Gminy Zbiczno z dnia 21 marca 2017 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zbiczno przyjęty uchwałą Nr XXXIII 235 2021 Rady Gminy Zbiczno z dnia 28 kwietnia 2021 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Żmijewko przyjęty uchwałą Nr XXXVII/209/2005 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 28 września 2005 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Żmijewko przyjęty uchwałą Nr XIII/56/2003 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 10 września 2003 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zbiczno przyjęty uchwałą Nr XXXVII/208/2005 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 28 września 2005 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zbiczno przyjęty uchwałą Nr XXXVII/208/2005 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 28 września 2005 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zbiczno przyjęty uchwałą Nr XXXVI/203/2005 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 27 lipca 2005 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zbiczno przyjęty uchwałą Nr XIII/58/2003 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 10 września 2003 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zbiczno przyjęty uchwałą Nr XIII/57/2003 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 10 września 2003 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Strzemiuszczek przyjęty uchwałą Nr XII/54/2003 Rady Gminy w Zbicznie z dnia 30 lipca 2003 r.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

ZASOBY MIESZKANIOWIE

Na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725) tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy.

Rada Gminy Zbiczno uchwaliła Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Zbiczno na lata 2021–2026 przyjęty uchwałą Nr XXXII/224/2021 z dnia 31 marca 2021 r.

Mieszkaniowy zasób Gminy Zbiczno obejmuje łącznie 9 lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących własność Gminy Zbiczno lub użytkowanych na prawach współwłasności z innymi osobami.

Zasób mieszkaniowy składa się z:

- 3 lokali mieszkalne w budynkach stanowiących własność Gminy położonych w miejscowościach: Sumowo – 2 lokale, Sumówko – 1 lokal.
- 6 lokali mieszkalnych w budynkach pozostających we współwłasności w miejscowościach: Najmowo – 2 lokale, Lipowiec – 4 lokale.
- Pozostałych budynków przeznaczonych do adaptacji na cele mieszkalne, gdzie znajdują się 3 lokale w zasobach mieszkalnych Gminy.

Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 koszty utrzymania mieszkań komunalnych stanowią niewielkie obciążenie dla budżetu Gminy. Jednakże wpływy z tytułu wynajmu mieszkań komunalnych w ostatnich trzech latach nie pokrywają kosztów ich utrzymania wraz z remontami.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Stan zasobów mieszkaniowych, rozumianych jako ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych, można określić za pomocą różnych wskaźników, które pozwalają na ocenę wielkości i dostępności mieszkań w danej gminie. Wskaźniki te obejmują m.in. liczbę lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców czy powierzchnię użytkową przypadającą na jednego mieszkańca.

W tabeli przedstawiono dane określające zasoby mieszkaniowe w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 31 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
liczba mieszkań	1 735	1 736	1 762	1 804	1 822
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	86,7	89,9	90,2	90,8	91,1
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	31,0	32,3	32,7	33,4	33,7
mieszkania na 1000 mieszkańców	357,4	359,8	363,1	367,8	369,4
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,80	2,78	2,75	2,72	2,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno w latach 2019–2023 zwiększyła się liczba mieszkań, a więc również mieszkań. Większość wskaźników pokazuje umiarkowanie dobrą sytuację w zasobach mieszkaniowych w Gminie ze względu na rosnące wartości. Jedyny wskaźnik, który wykazuje tendencję malejącą, dotyczy przeciętnej liczby osób na jedno mieszkanie, co może być spowodowane zwiększaniem się populacji Gminy Zbiczno. Zmiany są nieznaczne i nie mają dużego wpływu na ogólną sytuację.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) oraz ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, 1222, 1717, 1881) w skład infrastruktury technicznej wchodzi drogi oraz sieci: wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, ciepłownicza, elektryczna, telekomunikacyjna.

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Gmina Zbiczno ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę przestrzenną dróg i jest położona w bezpośrednim sąsiedztwie szlaku drogi krajowej nr 15, rozciągającej się z Trzebnicy poprzez Gniezno, Inowrocław, Toruń i Brodnicę do Ostródy. Gmina dba o poprawę stanu

i modernizację dróg lokalnych i inwestuje środki w celu ich rozbudowy. W samym roku 2022 przebudowano ok. 5 km dróg i wybudowano 630 m ścieżki pieszo-rowerowej. Według Raportu o stanie Gminy Zbiczno na rok 2023 sieć dróg gminnych liczy prawie 211 km.

Na obszarze Gminy Zbiczno rozciąga się sieć dróg lokalnych, której wykaz został przedstawiony w kolejnej tabeli.

Tabela 32 Wykaz dróg gminnych w Gminie Zbiczno

L.p.	Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
1	080201C	Ciche-Budy-Ładnówko
2	080202C	Ciche-Koń
3	080203C	Ciche-Fitowo
4	080204C	Sumówko-Tomki (cz. pn.)
5	080205C	Tomki-Tomki
6	080206C	Sumówko-Godziszka-Tomki
7	080207C	Sosno-Godziszka
8	080208C	Sumowo-Sumówko-Tomki-Konojady
9	080209C	Sumowo-Wichulec
10	080210C	Zbiczno w kierunku jez. Łąki
11	080211C	Zbiczno II
12	080212C	Zbiczno-Foluszek
13	080213C	Zbiczno-Zbiczno
14	080214C	Zbiczno-Żmijewko
15	080215C	Zbiczno do drogi nr 080216C

L.p.	Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
16	080216C	Zbiczno-Wysokie Brodno do drogi nr 080214C
17	080217C	Gaj Grzmięca-Strzemiuszczek
18	080218C	Gaj Grzmięca
19	080219C	Czystełota-Tęgowiec-Pokrzydowo
20	080220C	Zastawie-Równica-jez.Retno
21	080221C	Staw-Zastawie-Lipowiec
22	080222C	Pokrzydowo-Lipowiec-Szramowo
23	080223C	Stawek-Szramowo
24	080224C	Pokrzydowo-Mariany
25	080225C	Ławy Drwężne-Szramowo
26	080226C	Ciche-Koń do dr LP
27	080227C	Żmijewo-Brzezinki
28	080228C	Pokrzydowo-Szramowo
29	080229C	Brzezinki-Grzmięca
30	080230C	Najmowo-Zbiczno
31	080231C	Najmowo-Kruszyny
32	080232C	Bachotek-Jajkowo
33	080233C	Pokrzydowo-Pokrzydowo Plebanka
34	080234C	Sumowo centrum do drogi nr 080208C
35	080235C	Ciche I
36	080236C	Ciche II

L.p.	Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
37	080237C	Ciche III
38	080238C	Ciche-Ładnówko
39	080239C	Karaś-Koń
40	080240C	Pokrzydowo-PTTK Bachotek
41	080241C	Pokrzydowo I
42	080242C	Pokrzydowo Osiedle Bachotek I
43	080243C	Pokrzydowo II
44	080244C	Pokrzydowo III
45	080245C	Pokrzydowo Osiedle Plebanka
46	0802446C	Grzmięca-OW „Na Wzgórzu”
47	080247C	Sumówko I
48	080248C	Tomki-Konojady
49	080249C	Godziszka-Konojady
50	080250C	Szramowo I
51	080251C	Zbiczno I
52	080252C	Zbiczno V
53	080253C	Zbiczno III
54	080254C	Zbiczno IV
55	080255C	Zbiczno-Wysokie Brodno
56	080256C	Żmijewko-Brzezinki
57	080257C	Żmijewko-Anielewo

L.p.	Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
58	080258C	Żmijewko I
59	080259C	Żmijewko II

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych własnych Gminy na stan 2015 r. (dostęp: 28.03.2025 r.)

INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Jednym z zadań własnych gminy jest zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz odbiór ścieków od mieszkańców. Według *Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno* w Gminie Zbiczno funkcjonuje 26 ujęć wód podziemnych, z których 8 otworów zasila gminną sieć wodociągową.

Woda z ujęcia w Zbicznie wykorzystywana jest przez miejscowości: Zbiczno, Żmijewko, Żmijewo, Brzezinki, Sosno, Sumowo, Najmowo, Sumówko, Tomki, Godziszka, Zarośle. Z ujęcia wód w Pokrzydowie woda dostarczana jest do miejscowości: Pokrzydowo, Zastawie, Lipowiec, Szramowo, Równica. Natomiast ujęcie w Cichem zaopatruje gospodarstwa domowe w miejscowościach: Ciche, Ładnowko i Robotno.

Tabela przedstawia informacje dotyczące ludności korzystającej z instalacji wodociągowych w Gminie Zbiczno, powiecie brodnickim, województwie kujawsko-pomorskim i kraju w latach 2019–2023.

Tabela 33 Ludność korzystająca z instalacji wodociągowych w Gminie Zbiczno, powiecie, województwie i kraju w latach 2019–2023

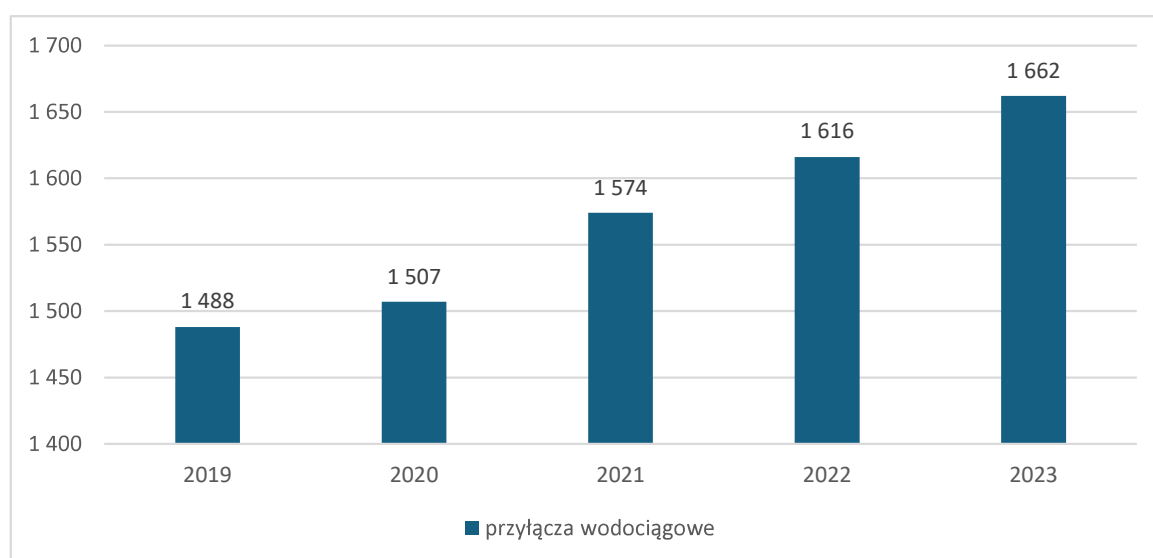
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Zbiczno	96,1	96,2	96,3	96,4	96,5
powiat brodnicki	94,7	94,9	95,0	95,0	95,1
województwo kujawsko-pomorskie	95,4	95,5	95,6	95,6	95,7
Polska	92,2	92,2	92,4	92,5	92,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

Według danych z tabeli o ludności korzystającej z instalacji wodociągowej, Gmina Zbiczno jest zwodociągowana w 96,5%. Jest to pozytywna sytuacja, gdzie wartości z Gminy są wyższe niż w innych badanych jednostkach administracyjnych i kraju. Widać również systematyczny, chociaż niewielki, wzrost odsetka mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej.

Na wykresie pokazano zmiany w liczbie przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Wykres 3 Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno można zaobserwować zwiększenie się liczby przyłączy wodociągowych o 12% w badanym okresie. Oznacza to, że infrastruktura wodociągowa jest rozbudowywana w Gminie, co jest sytuacją pozytywną.

INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Na terenie Gminy Zbiczno w sieć kanalizacyjną wyposażone są miejscowości: Zbiczno, Najmowo, Żmijewko, Żmijewo, Brzezinki, Grzmięca, Gaj-Grzmięca, Pokrzydowo oraz Pokrzydowo-Wybudowanie.

Tabela pokazuje dane ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnych w Gminie Zbiczno, powiecie brodnickim, województwie kujawsko-pomorskim i kraju w latach 2019–2023.

Tabela 34 Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnych w Gminie Zbiczno, powiecie, województwie i kraju w latach 2019–2023

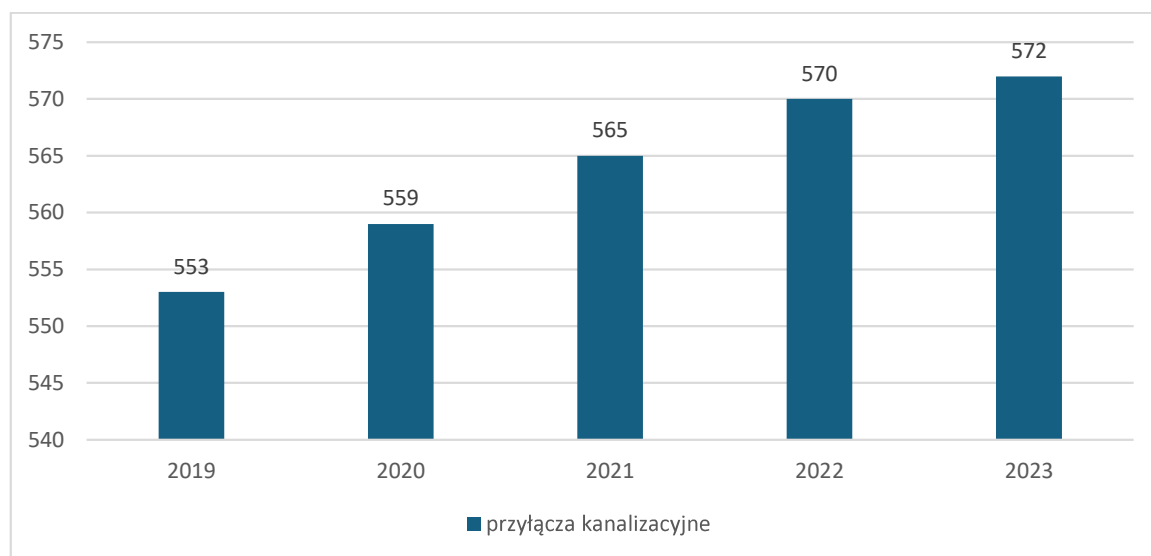
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Zbiczno	42,2	42,4	42,6	42,8	42,8
powiat brodnicki	63,0	63,5	63,6	63,8	63,8
województwo kujawsko-pomorskie	70,2	70,4	70,5	70,6	70,8
Polska	71,2	71,6	71,9	72,3	72,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

Analiza danych dotyczących instalacji kanalizacyjnych pokazuje, że tylko 42,8% mieszkańców Gminy Zbiczno korzysta z instalacji kanalizacyjnej. Jest to stosunkowo niski procent w porównaniu z powiatem, województwem i krajem.

Kolejny wykres przedstawia zmiany w liczbie przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Wykres 4 Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

Liczba przyłączy kanalizacyjnych w Gminie Zbiczno zwiększa się nieznacznie w badanym okresie.

Gmina Zbiczno nie jest wyposażona we własną oczyszczalnię ścieków. Ścieki komunalne z terenu Gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Mieście Brodnica administrowanej przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Brodnicy. Mieszkańcy korzystają z alternatywnych sposobów pozbywania się nieczystości tzn. zbiorników odpływowych i oczyszczalni przydomowych. Może to jednak stwarzać zagrożenia związane z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego.

W kolejnej tabeli znajdują się dane dotyczące pozbywania się nieczystości ciekłych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.

Tabela 35 Sposoby pozbywania się nieczystości ciekłych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
zbiorniki bezodpływowe	946	957	967	847	995
przydomowe oczyszczalnie	149	155	161	192	230

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

Między rokiem 2019 a 2023 zwiększa się liczba zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni. Dynamika wzrostu wartości jest większa w przypadku przydomowych oczyszczalni.

INFRASTRUKTURA GAZOWA

Gmina Zbiczno nie posiada czynnej sieci gazowej, która zaopatrywałaby w gaz swoich mieszkańców. Większość mieszkańców na co dzień korzysta wyłącznie z gazu płynnego.

W tabeli zawarte są dane dotyczące ludności korzystającej z instalacji gazowych w Gminie Zbiczno w odniesieniu do innych jednostek administracyjnych i kraju.

Tabela 36 Ludność korzystająca z instalacji gazowych w Gminie Zbiczno, powiecie, województwie i kraju w latach 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Zbiczno	0,0	0,4	0,4	0,3	0,0
powiat brodnicki	3,7	4,1	5,0	5,2	5,5
województwo kujawsko-pomorskie	43,4	45,3	45,6	45,5	45,6
Gmina Zbiczno	52,9	54,8	55,6	55,9	56,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 28.03.2025 r.)

Analiza danych związanych z infrastrukturą gazową pokazuje, że znikoma liczba mieszkańców Gminy korzystała z instalacji gazowych w latach 2020–2022. W powiecie brodnickim można zauważyć tendencję wzrostową w liczbie ludności korzystającej z gazu, jednakże wciąż jest to niewielki procent.

SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA I CIEPŁOWNICTWO

Według *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno* źródło zasilania dla obszaru Gminy Zbiczno stanowią stacje GPZ 110/15 kV: GPZ Brodnica Grunwald, GPZ Brodnica Podgórz i GPZ Jabłonowo. Na terenie Gminy zlokalizowane są także odcinki elektroenergetycznej linii wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Jabłonowo — GPZ Brodnica Grunwald.

W Gminie Zbiczno brakuje zorganizowanej gospodarki zaopatrzenia w ciepło dla mieszkańców, przemysłu oraz turystyki. Potrzeby te są realizowane przez lokalne źródła ciepła, takie jak kotłownie wbudowane, zakładowe (węglowe, olejowe, gazowe) oraz indywidualne ogrzewanie. Gmina podejmuje działania w celu wymiany używanych źródeł ciepła na ekologiczne w związku z realizacją wojewódzkiego Programu Ochrony Powietrza.

ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Według *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno* w granicach Gminy Zbiczno znajduje się elektrownia wodna położona na rzece Skarlance w miejscowości Grzmięca, której moc produkcyjna wynosi 30 KW. W jej sąsiedztwie znajduje się także wolnostojąca instalacja fotowoltaiczna działająca w ramach Ośrodka Zarybieniowego PZW w Grzmięcy.

Na terenie Gminy prócz wspomnianych źródeł energii odnawialnej nie występują inne formy OZE takie jak elektrownie wiatrowe czy biogazownie.

Niektórzy mieszkańcy Gminy korzystają z paneli fotowoltaicznych lub kolektorów słonecznych umieszczanych na dachach budynków. Panele fotowoltaiczne znajdują się również na niektórych budynkach użyteczności publicznej.

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

ŚRODOWISKO NATURALNE

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I CHARAKTERYSTYKA TERENU

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski, Gmina Zbiczno usytuowana jest w:

- megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej,
- prowincji Nizu Środkowoeuropejskiego,
- podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego,
- makroregionie Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego
- oraz na terenie dwóch mezoregionów: Pojezierza Brodnickiego oraz Doliny Drwęcy.

Niemal cały teren Gminy leży na terenie Pojezierza Brodnickiego, które stanowi jeden z obszarów „Zielonych płuc Polski”

Dominującymi formami ukształtowania terenu są sandry w granicach ostatniego zlodowacenia wraz z jeziorami. Pozostałe formy, które pojawiają się najczęściej to: obniżenia, kotliny, większe doliny i równiny akumulacji wodnej we wschodniej części Gminy Zbiczno. Najbardziej krajobrazowo twórczym i najbardziej atrakcyjnym elementem rzeźby terenu w Gminie Zbiczno są rynny polodowcowe.

Urozmaicona rzeźba terenu spowodowała wykształcenie się różnych typów gleb. W Gminie Zbiczno występują gleby brunatne kwaśne i wylugowane, brunatne właściwe, gleby bielcowe oraz pseudobielice. Tworzą zwarte kompleksy obejmujące ok. 70% powierzchni.

W Gminie Zbiczno jest 16 jezior, które zajmują powierzchnię ok. 1220 ha, co stanowi 9,2% powierzchni całkowitej terenów Gminy. Do największych z nich zaliczyć można jeziora: Bachotek, Sosno i Zbiczno.

Klimat Gminy Zbiczno cechuje duża zmienność i przejściowość wynikająca z położenia pomiędzy łagodnym klimatem morskim na zachodzie, a bardziej surowym klimatem kontynentalnym na wschodzie. Klimat powiatu brodnickiego jest ostrzejszy i bardziej wilgotny od pozostałych części województwa kujawsko-pomorskiego.

JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu Gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na terenie Gminy Zbiczno znajduje się jedna Jednolita Część Wód Podziemnych: GW200039.

Ponadto Gmina zlokalizowana jest na terenie następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- LW20197 Niskie Brodno,
- RW20001729665 Lutryna do Dużej Bachy,
- LW20186 Strażym,
- LW20187 Ciche,
- LW20188 Zbiczno,
- LW20189 Bachotek,
- LW20194 Sosno,
- LW20196 Wysokie Brodno,
- RW20001128779 Drwęca od Pobórskiej Strugi do Brodniczki,
- RW200017287899 Brodniczka,
- RW200018287693 Skarlanka,
- LW20175 Wielkie Partęczyny,
- LW20178 Głowińskie,
- LW20179 Łąkorek,
- LW20193 Mieliwo,
- LW20181 Dębno.

W tabeli zamieszczono charakterystykę Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zlokalizowanych w granicach Gminy Zbiczno.

Tabela 37 Charakterystyka JCW zlokalizowanych w granicach Gminy Zbiczno

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka		przypisane cele środowiskowe
			nieosiągnięcia celu	środowiskowego	
LW20197 Niskie Brodno	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
RW20001729665 Lutryna do Dużej Bachy	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	niezagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20186 Strażym	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	niezagrożona		dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną); dobry stan chemiczny
LW20187 Ciche	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona		dobry stan ekologiczny; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
LW20188 Zbiczno	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	nie zagrożona		dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
LW20189 Bachotek	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną); dobry stan chemiczny
LW20194 Sosno	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	niezagrożona	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20196 Wysokie Brodno	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
RW20001128779 Drwęca od Pobórskiej Strugi do Brodniczki	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Drwęca w obrębie JCWP (dla jesiotra, łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Drwęca w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego); stan chemiczny: dla złągodzonych wskaźników [związki tributylowy(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
RW200017287899 Brodniczka	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW200018287693 Skarlanka	NAT - naturalna część wód	brak danych	niezagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Skarlanka w obrębie JCWP (dla węgorka europejskiego); dobry stan chemiczny
LW20175 Wielkie Partęczyny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	niezagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
LW20178 Głowińskie	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny

kod i nazwa	status	stan	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
LW20179 Łąkorek	NAT - naturalna część wód	dobry stan chemiczny	niezagrożona	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20193 Mielwo	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny
LW20181 Dębno	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
GW200019	--	dobry stan wód	zagrożona chemicznie	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy

Źródło: Karty Charakterystyk JCWP oraz Karty Charakterystyk JCWPd (dostęp: 31.03.2025 r.)

Analiza stanu Jednolitych Części Wód pokazuje, że duża część wód powierzchniowych (69%) jest w złym stanie, przez co występuje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych większości z nich. W dobrym stanie znajdują się za to Jednolite Części Wód Podziemnych.

TERENY ZIELENI

Tereny zieleni to przestrzeń pokryte roślinnością, urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi. Obejmują one m.in.: parki, skwery, ogrody, zieleńce i tereny rekreacyjne. Służą poprawie jakości powietrza oraz zapewniają miejsca do wypoczynku i rekreacji.

Tabela przedstawia dane na temat powierzchni terenów zieleni w Gminie Zbiczno w latach 2019-2023.

Tabela 38 Powierzchnia terenów zieleni w Gminie Zbiczno w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
cmentarze [ha]	3,32	3,32	3,32	3,32	3,32
lasy gminne [ha]	21,72	21,72	21,72	21,72	21,72
udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem [%]	0,19	0,19	0,19	0,19	0,19
powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca [m²]	51,6	51,9	51,6	51,0	50,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 31.03.2025 r.)

W Gminie Zbiczno tereny zieleni obejmują niewielki obszar (0,19%) w powierzchni Gminy. W badanym okresie powierzchnia terenów zieleni na jednego mieszkańca nieznacznie się zmniejszyła do 50,8 m².

FORMY OCHRONY PRZYRODY

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszary chronione to tereny, które zostały wyznaczone w celu ochrony cennych zasobów przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych. Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody na terenie Gminy Zbiczno zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi – rozciąga się na długości około 30 km z zachodu na wschód. Poza strefą krawędziową dolin Osy i Gardęgi, obszar ten obejmuje dodatkowo kompleks leśny wokół nadleśnictwa Jamy oraz tereny przylegające do jeziora Płowęż, gdzie graniczy z obszarem Brodnickiego Parku Krajobrazowego.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy – obejmuje dolinę środkowej i dolnej Drwęcy, rozciągającą się na długości około 85 km od granicy z województwem warmińsko-mazurskim na północ od Brodnicy do ujścia Drwęcy do Wisły w rejonie Złotorii. Oprócz doliny Drwęcy, obszar ten obejmuje tereny bezpośrednio związane z doliną, takie jak rynna jezior Wysokie i Niskie Brodno, rynna Jezior Wądryńskich, dolina Strugi Rychnowskiej, dolina rzeki Ruziec z rynnami jezior Nowogrodzkie i Słupno oraz dolina Rypienicy. Jest to największy obszar chronionego krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim.

OBSZARY NATURA 2000

Natura 2000 to inicjatywa Unii Europejskiej mająca na celu ochronę najbardziej wartościowych ekosystemów oraz zagrożonych gatunków fauny i flory. System ten funkcjonuje w Polsce od 2004 roku, obejmując zarówno obszary lądowe, jak i morskie. Głównym celem programu jest zachowanie bioróżnorodności poprzez ochronę naturalnych siedlisk oraz gatunków kluczowych dla utrzymania równowagi ekologicznej. Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, na terenie Gminy Zbiczno znajdują się następujące obszary Natura 2000:

- Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy – obejmuje część doliny Drwęcy między Brodnicą a drogą z Jajkowa do Głębocka, w tym obniżenie między rzekami Brynica

i Samionka oraz jezioro Sopień. Dolina ma szerokość od 0,6 do 3,0 km i składa się z bagien i łąk z rowami. Jest kluczowym miejscem dla migrujących ptaków wodnych i błotnych oraz drapieżników gniazdujących w okolicznych lasach.

- Obszar Natura 2000 Ostoja Brodnicka – obejmuje silnie zróżnicowane tereny krajobrazu młodoglacjalnego z licznymi jeziorami i torfowiskami oraz rzekami. Ostoja składa się z pięciu części, z czego największa, centralna, obejmuje obszar rynny rzeki Skarlanki wraz z tamtejszymi jeziorami. Teren Ostoi Brodnickiej ma duże znaczenie pod względem ochrony bioróżnorodności – w sumie zidentyfikowano tutaj 17 typów siedlisk przyrodniczych.

PARKI KRAJOBRAZOWE

Parki krajobrazowe to obszary chronione, które mają na celu zachowanie i ochronę wartości przyrodniczych oraz krajobrazowych, a także zapewnienie ich racjonalnego użytkowania w zgodzie z zasadami ochrony środowiska.

W Gminie Zbiczno znajduje się Brodnicki Park Krajobrazowy. Obszar Parku cechuje się dużym zróżnicowaniem rzeźby terenu, z polodowcowymi pagórkami wysoczyzny morenowej oraz płaskimi powierzchniami sandrowymi, które są porośnięte lasami. Dwa ciągi rynien polodowcowych, z licznymi jeziorami rynnowymi, przecinają ten teren, łącząc rzeki Skarlanka i Struga Brodnicka. Ponad 60% powierzchni stanowią lasy, a wody zajmują około 10%. Oprócz walorów przyrodniczych znajdują się tu także zabytki kultury materialnej, w tym: pozostałości osad palowych nad jeziorami Łąkorz i Robotno, pięć grodzisk średniowiecznych, dwanaście obiektów tradycyjnego budownictwa wiejskiego z XVIII i XIX wieku oraz obiekty sakralne i zespoły pałacowo-dworskie.

POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody to obiekty przyrodnicze, które zostały uznane za wartościowe ze względu na swoje unikalne cechy, rzadkość występowania lub znaczenie naukowe, historyczne bądź kulturowe. Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na terenie Gminy Zbiczno znajdują się 22 pomniki przyrody.

GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 13.12.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399, 1717) jednym z zadań gminy jest zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Na terenie Gminy Zbiczno funkcjonuje otwarty w 2023 r. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów. Utworzenie PSZOK na terenie Gminy umożliwiło mieszkańcom przekazywanie odpadów takich jak: gabaryty, odpady rozbiórkowe, zielone, tworzywa sztuczne, papier i tektura, szkło i inne. Do PSZOK trafia duża ilość odpadów wysegregowanych, co zwiększa poziom recyklingu w Gminie.

W kolejnej tabeli zamieszczono dane dotyczące opadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku w tonach w Gminie Zbiczno w okresie 2019–2023.

Tabela 39 Odpady komunalne zebrane selektywnie w Gminie Zbiczno w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
odpady ogółem	304,66	354,48	426,93	392,96	385,52
papier i tektura	16,10	10,98	38,04	26,52	24,76
szkło	82,32	126,93	108,00	90,80	93,12
tworzywa sztuczne	117,32	110,65	106,10	111,04	103,74
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,02	4,50	3,04	3,52	1,30
biodegradowalne	57,84	71,38	129,05	125,16	127,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dostęp: 31.03.2025 r.)

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w tabeli w Gminie Zbiczno ilość zebranych selektywnie opadów zwiększała się do 2021 r., a następnie zaczęła się zmniejszać. Zdecydowana większość odpadów z Gminy zaliczana była do kategorii: tworzywa sztuczne, biodegradowalne oraz szkło.

ANALIZA SWOT

W celu podsumowania dokumentu na podstawie analizy poszczególnych rozdziałów sporządzono ostateczną analizę SWOT sytuacji Gminy Zbiczno w zakresie społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 40 Analiza SWOT Gminy Zbiczno

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dodatni przyrost naturalny, • Dodatnie saldo migracji, • Dbanie o edukację podstawową i dostępność miejsc • Realizowanie Programu Poprawy jakości pracy szkół, • Dobry poziom współczynnika skolaryzacji, • Zmniejszenie się liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, • Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie opieki medycznej, • Samorządowy projekt „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”, • Samorządowy program „Asystent osoby niepełnosprawnej”, • Działalność Klubu Seniora, • Szeroki zakres działania opieki społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska gęstość zaludnienia, • Zmniejszanie się liczby ludności Gminy według Prognozy ludności gmin na lata 2023–2060, • Niewystarczająca ilość miejsc wychowania przedszkolnego, • Zmniejszanie się zbiorów bibliotecznych, • Sezonowość ruchu turystycznego, • Zmniejszanie się liczby czytelników w bibliotekach gminnych, • Wpływy nie pokrywają kosztów utrzymania mieszkań komunalnych, • Przewaga małych podmiotów gospodarczych, • Niewystarczająco skanalizowany obszar Gminy, • Brak oczyszczalni ścieków na terenie Gminy, • Brak zgazyfikowania,

ANALIZA SWOT

• Bogata działalność kulturowo-rekreacyjna GOKSiR, • Obecność wielu obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie Gminy, • Posiadanie Hali Sportowo Widowskiej w Zbicznie, • Działalność Dyskusyjnego Klubu Książki, • Organizacja licznych wydarzeń kulturalnych, • Działalność Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, • Działalność jednostek OSP, • Współpraca z Komendą Powiatową w Brodnicy • Wysoka frekwencja wyborcza, • Współpraca z organizacjami pozarządowymi, • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, • Spadek liczby osób bezrobotnych, • Dość wysoki poziom dochodów własnych w dochodach Gminy ogółem, • Umiarkowanie dobra sytuacja zasobów mieszkaniowych w Gminie,	• Brak zorganizowanej gospodarki ciepłowniczej, • Zły stan większości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych położonych na terenie Gminy, • Niewielki obszar terenów zieleni.

ANALIZA SWOT	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa, • Ciągła rozbudowa infrastruktury drogowej • Wysokie zwodociągowanie Gminy, • Realizacja Programu Ochrony Powietrza, • Korzystanie z odnawialnych źródeł energii, • Atrakcyjne walory przyrodnicze, • Dobry stan Jednolitych Części Wód Podziemnych, • Występowanie wielu form ochrony przyrody, • Funkcjonowanie selektywnej zbiórki odpadów i punktu PSZOK. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie dostępności miejsc edukacji przedszkolnej, • Zmniejszenie się ubóstwa, • Zmniejszenie się bezrobocia, • Przeciwdziałanie patologiom społecznym, • Rozwój turystyki, • Możliwość nawiązywania współpracy z innymi Gminami 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne trendy demograficzne, • Następstwa związane z pandemią koronawirusa, • Wzrost kosztów opieki zdrowotnej, • Nieświadomość zagrożeń środowiskowych, • Postępujące zanieczyszczenie środowiska i zmiany klimatyczne, • Skutki wojny na Ukrainie, • Wzrost inflacji,

ANALIZA SWOT

• Możliwość nawiązywania współpracy z organizacjami pozarządowymi, • Aktywizacja kulturalna, rekreacyjna i sportowa mieszkańców, • Wprowadzanie ekologicznych rozwiązań i ochrona środowiska, • Możliwość pozyskania środków finansowych na realizację projektów, • Rozwój budownictwa, • Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, • Rozwój infrastruktury drogowej, • Zwiększenie użycia odnawialnych źródeł energii, • Poprawa stanu wód powierzchniowych, • Rozbudowa terenów zieleni, • Możliwość zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy.	• Kryzys gospodarczy.

Źródło: opracowanie własne

SPIS TABEL

Tabela 1 Stan ludności według płci w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	5
Tabela 2 Stan ludności w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2023.....	6
Tabela 3 Gęstość zaludnienia w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2023.....	7
Tabela 4 Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023.....	8
Tabela 5 Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023.....	10
Tabela 6 Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023.....	11
Tabela 7 Przyrost naturalny w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023.....	13
Tabela 8 Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa oraz kraju w latach 2019–2023.....	15
Tabela 9 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	16
Tabela 10 Ruch wewnętrzny i zewnętrzny w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	17
Tabela 11 Wychowanie przedszkolne w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	18
Tabela 12 Liczba szkół i uczniów w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	19
Tabela 13 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2023.....	20
Tabela 14 Wyniki egzaminów ósmoklasisty uczniów szkół podstawowych w Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019–2024.....	21
Tabela 15 Beneficjenci pomocy społecznej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	23
Tabela 16 Powody udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Zbiczno w latach 2019–2023.....	24

Tabela 17 Liczba osób, które skorzystały z zasiłków pieniężnych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	26
Tabela 18 Stan opieki zdrowotnej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	30
Tabela 19 Księgozbiór i liczba czytelników bibliotek w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	34
Tabela 20 Przestępstwa w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	39
Tabela 21 Zagrożenia według typów zagrożeń wymagających, działalności ochrony przeciwpożarowej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	41
Tabela 22 Udział mieszkańców Gminy Zbiczno wyborach samorządowych na wójta/burmistrza/prezydenta miasta w roku 2018 oraz 2024.....	42
Tabela 23 Udział ludności Gminy Zbiczno w wyborach samorządowych na wójta/burmistrza/prezydenta miasta w 2024 r. w porównaniu do powiatu, województwa oraz Polski	43
Tabela 24 Struktura wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	46
Tabela 25 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	49
Tabela 26 Podział przedsiębiorstw w Gminie Zbiczno ze względu na klasy wielkości w latach 2019–2023.....	50
Tabela 27 Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym i prywatnym w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	51
Tabela 28 Podział podmiotów gospodarczych w Gminie Zbiczno zgodnie z PKD 2007 w latach 2019–2023.....	52
Tabela 29 Osoby pracujące w Gminie Zbiczno z podziałem na płeć w latach 2022–2023	54
Tabela 30 Zarejestrowani bezrobotni Gminie Zbiczno w odniesieniu do powiatu, województwa i Polski w latach 2019–2024	55
Tabela 31 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	62
Tabela 32 Wykaz dróg gminnych w Gminie Zbiczno.....	63

Tabela 33 Ludność korzystająca z instalacji wodociągowych w Gminie Zbiczno, powiecie, województwie i kraju w latach 2019–2023	66
Tabela 34 Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnych w Gminie Zbiczno, powiecie, województwie i kraju w latach 2019–2023	68
Tabela 35 Sposoby pozbywania się nieczystości ciekłych w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	70
Tabela 36 Ludność korzystająca z instalacji gazowych w Gminie Zbiczno, powiecie, województwie i kraju w latach 2019–2023	70
Tabela 37 Charakterystyka JCW zlokalizowanych w granicach Gminy Zbiczno	74
Tabela 38 Powierzchnia terenów zieleni w Gminie Zbiczno w latach 2019-2023.....	78
Tabela 39 Odpady komunalne zebrane selektywnie w Gminie Zbiczno w latach 2019-2023	81
Tabela 40 Analiza SWOT Gminy Zbiczno.....	82

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Współczynnik feminizacji w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023.....	6
Wykres 2 Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Zbiczno z uwzględnieniem wartości subwencji w Gminie Zbiczno latach 2019–2023.....	45
Wykres 3 Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	67
Wykres 4 Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w Gminie Zbiczno w latach 2019–2023	69

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie Gminy Zbiczno w powiecie brodnickim	57
Mapa 2 Położenie Gminy Zbiczno na mapie Polski	58

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1 Kościół p.w. św. Jakuba Apostoła w Żmijewie.....	37
Zdjęcie 2 Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Pokrzydowie	37

UZASADNIENIE

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 stanowi istotny dokument planowania rozwoju lokalnego, który określa kluczowe obszary rozwoju Gminy Zbiczno. Strategia wskazuje wizję, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań wyznaczone do realizacji celów w okresie jej obowiązywania. Proces opracowania dokumentu obejmował również syntetyczną diagnozę w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz analizę mocnych i słabych stron Gminy.

Strategia jest spójna z unijnymi wytycznymi w ich obecnym kształcie oraz z dokumentami planistycznymi różnych szczebli, w tym m.in. strategią rozwoju regionu pn. „Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”.

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 roku pełni kluczową rolę w systemie zarządzania polityką rozwoju. Stanowi generalny plan postępowania władz samorządowych we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, administracją rządową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi.

Strategia pozwoli pozyskać środki zewnętrzne na najważniejsze inwestycje i działania służące rozwojowi Gminy Zbiczno, w tym w ramach funduszy krajowych oraz europejskich.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) oraz na podstawie art. 10e i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) projekt Strategii został uzgodniony z Zarządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Konsultacje społeczne projektu Strategii zostały przeprowadzone w terminie od 23 lutego 2026 r. do 30 marca 2026 r. W dniu 11 marca 2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy w Zbicznie odbyło się spotkanie konsultacyjne. W trakcie trwania spotkania nie wniesiono uwag.

Część uwag napływających na etapie konsultacji i uzgodnień zostało ujętych w ostatecznej wersji Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035.

W świetle powyższego, podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2026-2035 należy uznać za celowe i uzasadnione.